

**GRUPA KAPITAŁOWA ZT „KRUSZWICA” S.A.
KRUSZWICA, UL. NIEPODLEGŁOŚCI 42**

**SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2016**

**WRAZ
Z OPINIĄ BIEGŁEGO REWIDENTA
I
RAPORTEM Z BADANIA**

SPIS TREŚCI

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA.....	3
RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ ZT „KRUSZWICA” S.A. ZA ROK OBROTOWY 2016	6
I. INFORMACJE OGÓLNE	6
1. Dane identyfikujące badaną Spółkę Dominującą.....	6
2. Struktura Grupy Kapitałowej.....	7
3. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy	7
4. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie.....	8
5. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki Dominującej	8
II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ	9
III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE.....	10
1. Informacje na temat badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	10
2. Dokumentacja konsolidacyjna.....	10
3. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień, skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, skonsolidowanego zestawienia zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej	11
IV. UWAGI KOŃCOWE	12

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ ZA ROK OBROTOWY 2016**

1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej
2. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów
3. Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym
4. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych
5. Informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz inne informacje objaśniające

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ
ZA ROK OBROTOWY 2016**

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej ZT „Kruszwica” S.A.

Sprawozdanie z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. (zwanej dalej „Grupą Kapitałową”), w której jednostką dominującą jest Spółka Zakłady Tłuszczowe Kruszwica S.A. (zwana dalej „Spółką Dominującą”) z siedzibą w Kruszwicy przy ulicy Niepodległości 42. Na sprawozdanie to składają się: skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym oraz skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Odpowiedzialność kierownika Spółki Dominującej i osób sprawujących nadzór za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Spółki Dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Zarząd Spółki Dominującej jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późniejszymi zmianami), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości”, Zarząd Spółki Dominującej oraz członkowie jej Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 Ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 roku z późniejszymi zmianami. Standardy te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez Spółkę Dominującą skonsolidowanego sprawozdania finansowego w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii o skuteczności kontroli wewnętrznej Spółki Dominującej. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Spółki Dominującej wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia opinii z badania.

Opinia o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Naszym zdaniem załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz jej wynik finansowy i przepływy pieniężne za rok obrotowy od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości Spółki Dominującej,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa oraz postanowieniami statutu Spółki Dominującej.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej zgodnie z Ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny Zarząd Spółki Dominującej. Ponadto Zarząd Spółki Dominującej oraz członkowie jej Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem było, w związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zapoznanie się z treścią sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej i wskazanie czy informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami) i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej istotne zniekształcenia.

Naszym zdaniem informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej uwzględniają postanowienia art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami) i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, w świetle wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej istotnych zniekształceń.

Oświadczenie jednostki dominującej o stosowaniu ładu korporacyjnego

W związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem było również zapoznanie się z oświadczeniem Spółki Dominującej o stosowaniu ładu korporacyjnego stanowiącym wyodrębnioną część sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej. Naszym zdaniem w oświadczeniu tym Spółka Dominująca zawarła informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz spółkach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1639 z późniejszymi zmianami) lub regulaminach wydanych na podstawie art. 61 tej ustawy. Informacje te są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Piotr Sokołowski
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 9752

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Piotr Sokołowski – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 14 marca 2017 roku

**RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
GRUPY KAPITAŁOWEJ ZT „KRUSZWICA” S.A.
ZA ROK OBROTOWY 2016**

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Dane identyfikujące badaną Spółkę Dominującą

Spółka Dominująca działa pod firmą Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. (dalej „Spółka Dominująca”). Siedzibą Spółki Dominującej jest Kruszwica, ul. Niepodległości 42.

Spółka Dominująca prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej. Spółka Dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000019414.

Spółka Dominująca działa na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Kapitał zakładowy Spółki Dominującej według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 171.942 tys. zł i dzielił się na 22.986.949 akcji o wartości nominalnej 7,48 zł każda.

W skład Zarządu Spółki Dominującej na dzień wydania opinii wchodził:

- Wojciech Jachimczyk	- Prezes Zarządu,
- Tomasz Wika	- Członek Zarządu,
- Piotr Piotrowski	- Członek Zarządu,
- Marcin Brodowski	- Członek Zarządu,
- Wojciech Bauman	- Członek Zarządu,
- Jacek Michalak	- Członek Zarządu,
- Dariusz Szymański	- Członek Zarządu.

W badanym okresie oraz do dnia wydania opinii nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu Spółki Dominującej.

Według stanu na dzień 24 listopada 2016 roku (data ostatniego Zgromadzenia Akcjonariuszy) wśród akcjonariuszy Spółki Dominującej znajdowali się:

- Koninklijke Bunge B.V. – 64,22% akcji,
- Windstorm Trading and Investments Limited – 25,26% akcji,
- Pozostali – 10,52% akcji.

W roku obrotowym nie wystąpiły zmiany w kapitale zakładowym Spółki Dominującej.

W badanym okresie nie wystąpiły zmiany w strukturze własności kapitału zakładowego Spółki Dominującej.

Po dniu bilansowym nie nastąpiły żadne zmiany w kapitale zakładowym Spółki Dominującej.

Kapitał własny Spółki Dominującej według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 653.000 tys. zł.

2. Struktura Grupy Kapitałowej

Informacje na temat jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Nazwa, forma prawna spółki	Adres siedziby	Rzeczywisty przedmiot działalności	Kapitał własny na dzień bilansowy	Struktura własności
ZTK Property Management Sp. z o.o.	ul. 17 stycznia 45B, Warszawa	Zarządzanie nieruchomościami	68.620 tys. zł	Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. – 100% udziałów

Z wyjątkiem wyżej wymienionej jednostki, do jednostek powiązanych Grupy Kapitałowej należą spółki wymienione w nocie 34 rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym na dzień 31 grudnia 2016 roku objęte zostały następujące spółki:

- a) Spółka Dominująca – Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A.

Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego Spółki Dominującej za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku. W wyniku przeprowadzonego badania wydaliśmy w dniu 14 marca 2017 roku opinię bez zastrzeżeń.

- b) Spółki objęte konsolidacją metodą pełną:

Nazwa i siedziba spółki	Udział w kapitale (w %)	Podmiot przeprowadzający badanie sprawozdania finansowego i rodzaj wydanej opinii	Dzień bilansowy konsolidowanej jednostki
ZTK Property Management Sp. z o.o., Warszawa	100	Nie podlegała badaniu za okres obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku*	31 grudnia 2016 roku

* Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. wykonała procedury w zakresie uznanym za niezbędny dla potrzeb badania skonsolidowane sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

W roku obrotowym skład badanej Grupy Kapitałowej oraz jednostek konsolidowanych, dla których Spółka Dominująca przygotowała badanie sprawozdania skonsolidowane, uległ zmianie:

- w dniu 28 listopada 2016 roku spółka Mauresa Sp. z o.o. została zlikwidowana.

3. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy

Działalność Grupy Kapitałowej w 2015 roku zamknęła się zyskiem netto w wysokości 93.235 tys. zł. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2015 podlegało badaniu przez biegłego rewidenta. Badanie zostało przeprowadzone przez podmiot uprawniony Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. Biegły rewident wydał o tym sprawozdaniu opinię bez zastrzeżeń.

Walne Zgromadzenie zatwierdzające skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2015 odbyło się w dniu 8 czerwca 2016 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2015 zostało złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 17 czerwca 2016 roku.

4. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie

Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza Spółki Dominującej. Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone na podstawie umowy z dnia 22 marca 2016 roku, zawartej pomiędzy Spółką Dominującą a firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, al. Jana Pawła II 22, wpisaną na prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. W imieniu podmiotu uprawnionego badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone pod nadzorem kluczowego biegłego rewidenta Piotra Sokołowskiego (nr ewidencyjny 9752) w dniach od 10 do 21 października 2016 roku, od 9 do 27 stycznia 2017 roku oraz poza siedzibą Spółki Dominującej do dnia wydania niniejszej opinii.

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie potwierdzają, iż są uprawnieni do badania sprawozdań finansowych oraz spełniają warunki określone w art. 56 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1000 z późniejszymi zmianami) do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej.

5. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki Dominującej

Nie wystąpiły ograniczenia zakresu naszego badania.

Podmiotowi uprawnionemu i kluczowemu biegłemu rewidentowi w trakcie badania udostępniono żądane dokumenty i dane, jak również udzielono wyczerpujących informacji i wyjaśnień, co między innymi zostało potwierdzone pisemnym oświadczeniem Zarządu Spółki Dominującej z dnia 14 marca 2017 roku.

II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Poniżej zaprezentowane są podstawowe wielkości ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz wskaźniki finansowe opisujące wynik finansowy Grupy Kapitałowej, jej sytuację finansową i majątkową w porównaniu do analogicznych wielkości za rok ubiegły.

Podstawowe dane finansowe pochodzące ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat (w tys. zł)

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Przychody ze sprzedaży	2.386.509	2.348.922
Koszty działalności operacyjnej	(2.270.341)	(2.242.713)
Wynik na działalności operacyjnej	122.862	114.221
Zysk netto	107.581	93.235

Podstawowe dane finansowe pochodzące ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (w tys. zł)

Zapasy	356.932	268.342
Należności z tytułu dostaw i usług	96.205	92.555
Aktywa obrotowe	727.629	671.402
Suma aktywów	1.045.383	996.124
Kapitał (fundusz) własny	691.027	831.073
Zobowiązania krótkoterminowe (w tym krótkoterminowe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne)	345.807	156.661
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	279.256	113.476
Suma zobowiązań i rezerw	354.356	165.051

Wskaźniki rentowności i efektywności

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
– rentowność sprzedaży	5%	5%
– rentowność netto kapitału własnego	18%	13%
– wskaźnik rotacji majątku	2,28	2,36
– wskaźnik rotacji należności w dniach	14	14
– wskaźnik rotacji zobowiązań w dniach	31	18
– wskaźnik rotacji zapasów w dniach	50	48

Płynność/Kapitał obrotowy netto

– stopa zadłużenia	34%	17%
– stopień pokrycia majątku kapitałem własnym	66%	83%
– kapitał obrotowy netto (w tys. zł)	381.822	514.741
– wskaźnik płynności	2,10	4,29
– wskaźnik podwyższonej płynności	1,07	2,57

Analiza powyższych wielkości i wskaźników wskazuje na wystąpienie w roku 2016 następujących tendencji:

- wzrost wskaźnika rentowności netto kapitału własnego,
- spadek wskaźnika rotacji majątku,
- wzrost wskaźników rotacji zobowiązań i zapasów,
- wzrost stopy zadłużenia.

III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

1. Informacje na temat badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Badane skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku i obejmuje:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku, które po stronie aktywów oraz po stronie kapitałów własnych i zobowiązań wykazuje sumę 1.045.383 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujące zysk netto w kwocie 107.581 tys. zł oraz całkowity dochód ogółem w kwocie 107.755 tys. zł,
- sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujące zmniejszenie kapitału własnego o kwotę 140.046 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujące zmniejszenie stanu środków pieniężnych o kwotę 44.921 tys. zł,
- informacje dodatkowe, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Badanie objęło okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku i polegało głównie na:

- badaniu prawidłowości i rzetelności przygotowanego przez Zarząd Spółki Dominującej skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
- badaniu dokumentacji konsolidacyjnej,
- ocenie prawidłowości zastosowanych w trakcie konsolidacji metod i procedur konsolidacyjnych,
- przeglądzie sporządzonych przez innych biegłych rewidentów opinii i raportów z badania sprawozdań finansowych spółek zależnych i stowarzyszonych podlegających konsolidacji.

2. Dokumentacja konsolidacyjna

Spółka Dominująca przedstawiła dokumentację konsolidacyjną obejmującą:

- sprawozdania finansowe jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym,
- korekty i wyłączenia dokonywane w celu konsolidacji, niezbędne do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego,

Konsolidacja sprawozdań Grupy Kapitałowej w odniesieniu do jednostek zależnych została przeprowadzona metodą pełną przez sumowanie w pełnej wysokości wszystkich odpowiednich pozycji sprawozdań finansowych Spółki Dominującej i jednostek zależnych objętych konsolidacją.

W odniesieniu do jednostek stowarzyszonych zastosowano metodę praw własności. Wartość udziału Spółki Dominującej w jednostce stowarzyszonej skorygowano o przypadające na rzecz Spółki Dominującej zwiększenia lub zmniejszenia kapitału własnego jednostki stowarzyszonej, które nastąpiły w ciągu okresu objętego konsolidacją oraz pomniejszono o należne od tych jednostek dywidendy.

Spółka Dominująca sporządzająca sprawozdanie skonsolidowane nie stosowała istotnych uproszczeń i odstępstw od przyjętych zasad konsolidacji w stosunku do kontrolowanych jednostek.

3. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień, skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, skonsolidowanego zestawienia zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej

Spółka Dominująca potwierdziła kontynuację działalności przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Istotne zasady wyceny aktywów, kapitałów własnych i zobowiązań, pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały opisane w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka Dominująca sporządziła dodatkowe informacje i objaśnienia w postaci not tabelarycznych do poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz opisów słownych zgodnie z zasadami zawartymi w MSSF.

Spółka Dominująca sporządziła skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym zgodnie z wymaganiami przewidzianymi przez MSSF.

Zarząd Spółki Dominującej sporządził i załączył do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej w roku obrotowym 2016. Sprawozdanie z działalności zawiera informacje wymagane przez art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami). Dokonaliśmy sprawdzenia tego sprawozdania w zakresie ujawnionych w nim informacji, których bezpośrednim źródłem jest zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

IV. UWAGI KOŃCOWE

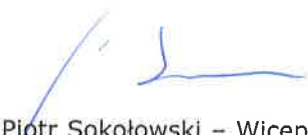
Oświadczenia Zarządu

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident otrzymali od Zarządu Spółki Dominującej pisemne oświadczenie, w którym Zarząd stwierdził, iż Grupa Kapitałowa przestrzegała przepisów prawa.

Piotr Sokołowski
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 9752

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Piotr Sokołowski – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 14 marca 2017 roku

Szanowni Akcjonariusze,

W imieniu Zarządu mam przyjemność przedłożyć Państwu roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. (Grupa) za okres 12 miesięcy, kończący się w dniu 31 grudnia 2016 roku.

Wynik działalności Grupy w 2016 roku zdeterminowane były konsekwencją niskich zbiorów rzepaku w Polsce w sezonie 2015/2016, niższych zbiorów rzepaku w Europie w sezonie 2016/2017 oraz kontynuacją trendów na rynkach konsumenckich.

Niskie zbiory rzepaku w sezonie 2015/2016 roku sprawiły, że w pierwszej połowie 2016 krajowa branża przetwórstwa nasion oleistych musiała zmierzyć się ze znacznie niższą dostępnością nasion rzepaku. Konsekwencją tej sytuacji był znaczny wzrost lokalnych cen rzepaku zarówno w wartości bezwzględnej jak i w relacji do europejskich cen rynkowych. Wzrost cen surowca nie został skompensowany wzrostem cen produktów – oleju i śruty. W efekcie zarówno wolumen przerobu rzepaku jak i marże realizowane na przerobie były istotnie niższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Sytuacja uległa dalszemu pogorszeniu w sezonie 2016/2017. W wyniku wiosennych przymrozków nieodwracalnemu zniszczeniu uległo około 15% wszystkich plantacji rzepaku w Polsce, w efekcie czego produkcja nasion rzepaku w 2016 roku uległa spadkowi do około 2,1 miliona ton (2015: 2,9 miliona ton, 2014: 3,2 miliona ton). Również w całej Europie odnotowano spadek produkcji rzepaku do poziomu 19,8 milionów ton, w porównaniu do 21,8 miliona ton w sezonie poprzednim. Sytuacja ta spowodowała że polski rzepak stał się pożądanym surowcem dla przetwórci rzepaku zlokalizowanych we wschodnich Niemczech, co stworzyło dogodne warunki do dalszego wzrostu lokalnych cen rzepaku zarówno w wyniku wzrostu cen rynkowych w całej Europie jak i wzrostu lokalnej premii (różnicy pomiędzy finalną ceną sprzedaży a ceną wynikającą z notowań na rynku europejskim), która miała powstrzymać eksport nasion z Polski. W tej sytuacji atrakcyjnym stał się import nasion rzepaku z Europy południowo-wschodniej, kierunku do tej pory niekonkurencyjnego. W rezultacie powyższych czynników marże na przerobie rzepaku uległy znacznemu obniżeniu zarówno w kraju jak i całej Europie. Po stronie sprzedaży produktów obserwowaliśmy postępujący spadek zapotrzebowania na śrutę rzepakową, wynikającą z dalszego spadku pogłowia trzody.

Jedynie sytuacja rynkowa oleju uległa poprawie. O ile jeszcze w pierwszej połowie 2016 roku branża olejarska odczuwała dotkliwie skutki z powodu malwersacji na podatku VAT w obrocie surowym olejem rzepakowym, to sytuacja uległa znacznej poprawie w drugiej połowie roku, skutkując wzrostem zapotrzebowania na olej surowy jak i wzrostem lokalnych premii. Rudno jednak w tych warunkach rynkowych było osiągnąć zadowalające wyniki finansowe w segmencie Agri. Ostatecznie zrealizowany zysk operacyjny segmentu Agri osiągnął poziom 11,1 miliona złotych w stosunku do 45,8 miliona złotych w roku poprzednim.

Rok 2016 był kolejnym, w którym wielkość rynku margaryn konsumenckich uległa zmniejszeniu o ca 7%. Spowodowane to było w dużej mierze przez 10% wzrost spożycia masła, przy jednoczesnym spadku wartości rynku masła o 1%. Równocześnie nadal spadał udział rynkowy margaryn konsumenckich pod markami własnymi sieci handlowych. W konsekwencji, wolumen sprzedaży margaryn konsumenckich Spółki w 2016 roku spadł o 8 tys. ton, w stosunku do roku poprzedniego. Grupa utrzymała wartościowy udział w rynku z roku 2015 na poziomie 25,9%, przy nieznacznym spadku udziału ilościowego, do poziomu 26,7%. Sprzedaż produktów profesjonalnych (tłuszczów i margaryn) osiągnęła poziom 66 tys. ton, przy 1% wzroście na rynku krajowym i analogicznym do roku poprzedniego poziomie sprzedaży eksportowej.

Rynek olejów konsumenckich odnotował w 2016 roku spadek ilościowy o 4% i wartościowy o 7%. W 2016 roku Grupa sprzedała łącznie 106 tys. ton olejów konfekcjonowanych, ok. 5% mniej niż w roku ubiegłym. Pomimo spadku wolumenu olejów konfekcjonowanych wartość sprzedaży tej kategorii produktów wzrosła o blisko 3%. Biorąc pod uwagę cały rok 2016, udział w rynku olejów pod markami Grupy wzrósł ilościowo do poziomu 35,7%, przy podobnej wielkości udziału wartościowego. W grudniu 2016 roku spółka zależna ZTK Property Management zrealizowała sprzedaż nieruchomości, zlokalizowanych w Warszawie, przy ulicy Radzywińskiej. W wyniku tej transakcji Grupa odnotowała zysk na sprzedaży środków trwałych w wysokości 43,2 mln zł.

W konsekwencji powyższych czynników, zysk operacyjny segmentu Food w 2016 roku osiągnął poziom 111,8 mln zł, w stosunku do 68,5 mln zł w roku poprzednim.

Ostatecznie, łączny zysk netto osiągnięty przez Grupę w 2016 roku wyniósł 107,6 mln zł i jest o 14 mln zł wyższy niż osiągnięty w poprzednim roku, dając Akcjonariuszom zwrot na kapitałach w wysokości 14,1%.

W związku z tym, że przez ostatnie lata, dzięki sprawnemu zarządzaniu majątkiem obrotowym i przepływami finansowymi, spółka ZT Kruszwica SA („Spółka”) wypracowała znaczące nadwyżki finansowe, zarząd Spółki zarekomendował zaliczkową wypłatę dywidendy w wysokości blisko 200 mln zł, co zostało zrealizowane w grudniu 2016 roku.

W 2016 roku Grupa kontynuowała działania nakierowane zarówno na tworzenie i rozwój nowych produktów jak i na ciągłą poprawę efektywności procesów produkcyjnych. W kategorii olejów konfekcjonowanych działania Spółki koncentrowały się na rozwoju dwóch głównych marek: Olej Kujawski i Oliwier. Rozszerzyliśmy gamę olejów pod marką Olej Kujawski wprowadzając na rynek nowe cztery warianty olejów tłoczonych na zimno. Z kolei gama produktów pod marką Oliwier została wzbogacona o linię olejów egzotycznych. W kategorii margaryn konsumenckich działania skupiały się głównie na strategicznych markach z portfela Grupy. Cała gama produktów pod marką Smakowita została zrewitalizowana poprzez ulepszenie receptur, zmianę szaty graficznej opakowań i wsparta komunikacją o korzystnych atrybutach produktu. Oferta margaryn prozdrowotnych pod marką Optima została wzbogacona o nowy wariant Optimy Cardio Potas+. Ponadto, kontynuowaliśmy budowę marek Finuu i Naturima, będących odpowiedzią na potrzeby konsumentów poszukujących żywności naturalnej, jak najmniej przetworzonej. Dzięki dobrej współpracy ze znaczącymi klientami, istotnie poszerzono dystrybucję produktów pod marką Słynne MR, co przyczyniło się do ponad 12% wzrostu wolumenu sprzedaży tej marki. Ponadto, w celu dalszej optymalizacji kosztów produkcji, na podstawie pozytywnych doświadczeń z ostatnich lat, w 2016 roku podjęto decyzję o relokacji produkcji margaryn w kostkach z zakładu produkcyjnego w Brzegu do zakładu w Karczewie, należącego do spółki Bunge Polska sp. z o.o. Tym samym, od 2017 roku całość produkcji margaryn konsumenckich dla grupy ZT Kruszwica SA będzie odbywała się na zasadach produkcji zleconej, wykonywanej przez spółkę Bunge Polska sp. z o.o. Grupa kontynuowała działania mające na celu umacnianie pozycji preferowanego dostawcy produktów tłuszczowych dla sektora rzemiosła cukierniczego rozwijając program dedykowany środowisku cukierniczo-piekarskiemu – Akademia Mistrza. Ponadto, wprowadzono do sprzedaży produkty oparte o nowe receptury, odpowiadające na zmiany w trendach żywieniowych i oczekiwania odbiorców. Rozwijano również sprzedaż w kanale HoReCa (hotele, restauracje, catering), uzupełniając w roku 2016 ofertę specjalistyczną tłuszczów do smażenia o 4 nowe pozycje dla restauratorów.

W naszych działaniach kierujemy się zasadą zrównoważonego rozwoju uwzględniając dobro konsumentów, potrzeby społeczności lokalnych, a także troski o środowisko naturalne. Grupa stale angażuje się w projekty podnoszące jakość życia lokalnych społeczności w miejscach, w których prowadzi swoją działalność. W ramach tych działań Grupa sponsorowała wydarzenie kulturalne i edukacyjne organizowane przez władze samorządowe, wspierała funkcjonowanie młodzieżowych sekcji lokalnych klubów sportowych, a także udzielała wsparcia finansowego akcjom charytatywnym współorganizowanym przez pracowników. Będąc producentem żywności spółka nie zapomina o najbardziej potrzebujących, przekazując regularnie swoje produkty do lokalnych Banków Żywności. Kolejny rok z rządu ZT Kruszwica SA prowadziła program „Z Kujawskim Pomagamy Pszczołom”, który inspirował lokalne społeczności do podejmowania długofalowych działań na rzecz poprawy warunków życia pszczółowatych w Polsce.

Patrząc w przyszłość należy się spodziewać, że początek roku będzie trudny dla branży przerobu nasion rzepaku z powodu niskiej dostępności i wysokich cen surowca, przy równocześnie niskich cenach oleju i śrutu rzepakowej. Sytuacja ta powinna ulec znaczącej poprawie w drugiej połowie roku, biorąc pod uwagę optymistyczne prognozy wielkości zbiorów nasion rzepaku w sezonie 2017/2018. Jednak ostatecznie wyniki segmentu Agri w drugiej połowie roku zostaną zdeterminowane poziomem cen na rynkach śrut i olejów roślinnych. W segmencie Food nie oczekujemy istotnych zmian trendów czy warunków rynkowych. Pozytywnym czynnikiem jest widoczne spowolnienie dynamiki spadku konsumpcji margaryn konsumenckich w ostatnich miesiącach oraz prognozy wysokich cen masła, co łącznie powinno skutkować poprawie rentowności sprzedaży margaryn konsumenckich. Kategorie olejów konsumenckich i produktów profesjonalnych powinny rozwijać się z dynamiką zbliżoną do obserwowanej w ostatnich latach.

W takich warunkach, w segmencie Agri nasze działania będą skupione na maksymalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych i jak najlepszym wykorzystaniu okazji do poprawy rentowności, które mogą się pojawić w związku z krótkookresowymi wahaniami cen surowca i produktów kompleksu rzepakowego. Liczymy, że w drugiej połowie roku, z nastaniem nowych zbiorów, sytuacja rynkowa ulegnie znacznej poprawie co powinno wspierać wzrost rentowności segmentu. W segmencie Food w dalszym ciągu będziemy się skupiać na innowacjach produktowych i rozwoju współpracy z czołowymi odbiorcami. Zarówno na rynku krajowym jak i rozwijając działalność eksportową.

Przekazując ten raport, w imieniu własnym i całego Zarządu, chciałbym podziękować Akcjonariuszom za zaufanie jakim obdarzają nas od wielu lat oraz Radzie Nadzorczej za merytoryczną współpracę i nadzór nad działalnością Grupy.

Jak zawsze, w tym miejscu pragnę wyróżnić wspaniały zespół ludzi z którym mam przyjemność i zaszczyt na co dzień współpracować, a który stanowią wszyscy pracownicy naszej Grupy. Sukcesy, które udaje nam się osiągać były i są efektem ciężkiej pracy grupowej naszego profesjonalnego i zaangażowanego zespołu.

Prezes Zarządu
Wojciech Jachimczyk

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Wojciech Jachimczyk', written over the printed name.

14 marca, 2017

ROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A.

za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku

Kruszwica, 14 marca 2017 roku

ZAWARTOŚĆ:

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU ZAKŁADÓW TŁUSZCZOWYCH „KRUSZWICA” SPÓŁKA AKCYJNA	3
WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. INFORMACJE OGÓLNE	9
2. PLATFORMA ZASTOSOWANYCH MSSF ORAZ STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI	11
3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW I TOWARÓW	23
4. SEGMENTY OPERACYJNE	24
5. KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	29
6. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	29
7. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	30
8. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE	30
9. ZYSKI/(STRATY) Z TYTUŁU WYCENY NIEZREALIZOWANYCH INSTRUMENTÓW POCHODNYCH I NIEZREALIZOWANYCH RÓŻNIC KURSOWYCH	31
10. WYNIK NA SPRZEDAŻY ŚRODKÓW TRWAŁYCH I INNE KOSZTY ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI TRWAŁYMI ORAZ WARTOŚCIAMI NIEMATERIALNYMI	31
11. PODATEK DOCHODOWY	32
12. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	34
13. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	35
14. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	36
15. WARTOŚĆ FIRMY	37
16. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	38
17. AKTYWA FINANSOWE	39
18. PRZEJĘCIE JEDNOSTEK ZALEŻNYCH	39
19. ZAPASY	40
20. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI	40
21. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	42
22. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	42
23. KAPITAŁ PODSTAWOWY	42
24. KAPITAŁY REZERWOWE	43
25. POZOSTAŁE KAPITAŁY	43
26. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	44
27. DYWIDENDY	44
28. KREDYTY I POŻYCZKI	44
29. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	45
30. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	46
31. REZERWY	48
32. LEASING OPERACYJNY	48
33. PLANOWANE TRANSAKCJE	50
34. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	50
35. WALUTOWE INSTRUMENTY POCHODNE	57
36. TOWAROWE INSTRUMENTY POCHODNE	63
37. CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ GRUPY	67
38. ZMIANA ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH	78
39. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ DOMINUJĄCĄ	78
40. ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCE Z EMERYTUR I ŚWIADCZEŃ O PODOBNYM CHARAKTERZE	79
41. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU	79

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU ZAKŁADÓW TŁUSZCZOWYCH „KRUSZWICA” SPÓŁKA AKCYJNA

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014r. poz. 133, z późniejszymi zmianami do rozporządzenia) par. 92 ust.1 pkt 5 i 6, Zarząd Zakładów Tłuszczowych „Kruszwica” Spółka Akcyjna (dalej „Spółka”) w składzie:

Wojciech Jachimczyk	– Prezes Zarządu
Wojciech Bauman	– Członek Zarządu
Marcin Brodowski	– Członek Zarządu
Jacek Michalak	– Członek Zarządu
Piotr Piotrowski	– Członek Zarządu
Dariusz Szymański	– Członek Zarządu
Tomasz Wika	– Członek Zarządu

oświadcza, że:

wedle naszej najlepszej wiedzy, roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. oraz jej wynik finansowy. Roczne sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A., w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci, dokonujący tego badania, spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

Podpisy Członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michalak – Członek Zarządu

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

(dane prezentowane są w tysiącach Złotych/Euro, z wyjątkiem danych dotyczących liczby akcji oraz zysku na jedną akcję)

	Za okres 12 miesiący zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesiący zakończony 31/12/2015	Za okres 12 miesiący zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesiący zakończony 31/12/2015
	PLN'000		EUR'000	
Przychody ze sprzedaży produktów i towarów	2 386 509	2 348 922	545 401	561 392
Zysk / (strata) operacyjny	122 862	114 221	28 078	27 299
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	124 273	115 259	28 401	27 547
Zysk / (strata) netto	107 581	93 235	24 586	22 283
Ilość akcji	22 986 949	22 986 949	22 986 949	22 986 949
Zysk / (strata) na jedną akcję zwykłą (w PLN/EUR)	4,68	4,06	1,07	0,97
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	177 787	211 819	40 631	50 625
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	28 493	(20 312)	(6 512)	(4 855)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(251 201)	(63 772)	(57 408)	(15 242)
Przepływy pieniężne netto, razem	(44 921)	127 735	(10 266)	30 529
	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000		EUR'000	
Aktywa trwałe	317 754	324 722	71 825	76 199
Aktywa obrotowe	727 629	671 402	164 473	157 551
Aktywa razem	1 045 383	996 124	236 298	233 750
Zobowiązania długoterminowe	8 549	8 390	1 932	1 969
Zobowiązania krótkoterminowe	345 807	156 661	78 166	36 762
Kapitał własny	691 027	831 073	156 200	195 019
Kapitał podstawowy	185 076	185 076	41 835	43 430

Kursy EURO przyjęte do przeliczania "wybranych skonsolidowanych danych finansowych":

Poszczególne pozycje aktywów i pasywów ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2016 oraz na dzień 31 grudnia 2015 zostały przeliczone według średniego kursu NBP, obowiązującego dla Euro w tych dniach.

Poszczególne pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz ze skonsolidowanych przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną ze średnich kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca, objętego prezentowanym okresem.

Wyszczególnienie kursów walutowych użytych do przeliczenia „wybranych skonsolidowanych danych finansowych” zawierają poniższe tabele:

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	4,4240	4,2615
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2015
Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	4,3757	4,1841
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych		

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

(dane prezentowane są w tysiącach złotych, z wyjątkiem danych dotyczących liczby akcji oraz zysku na jedną akcję)

	Nota	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000
Przychody			
Przychody ze sprzedaży produktów	3	2 225 619	2 244 367
Przychody ze sprzedaży towarów	3	160 890	104 555
Pozostałe przychody operacyjne	6	24 793	22 001
Przychody ogółem		2 411 302	2 370 923
Koszty			
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	5	1 977 191	1 933 842
Koszty sprzedanych towarów		143 734	94 079
Koszty sprzedaży	5	143 196	167 436
Koszty ogólnego zarządu	5	39 987	41 415
(Zyski)/straty z wyceny niezrealizowanych instrumentów pochodnych oraz niezrealizowanych różnic kursowych	9	4 069	5 994
(Zyski)/straty na sprzedaży środków trwałych i inne koszty związane ze środkami trwałymi	10	(37 836)	(53)
Pozostałe koszty operacyjne	7	18 099	13 989
Koszty ogółem		2 288 440	2 256 702
Zysk/(Strata) operacyjny		122 862	114 221
Przychody finansowe	8	4 802	4 355
Koszty finansowe	8	3 391	3 317
Zysk/(Strata) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem		124 273	115 259
Podatek dochodowy		16 692	22 024
część bieżąca	11	17 365	25 648
część odroczone	11	(673)	(3 624)
Zysk/(Strata) netto		107 581	93 235
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków w tym:			
Rachunkowość zabezpieczeń		(105)	3 583
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów		65	(740)
		(40)	2 843
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty, w tym:			
Zyski / (straty) z wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych		264	(639)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów		(50)	121
		214	(518)
Całkowite dochody ogółem		107 755	95 560
Zysk przypadający:			
akcjonariuszom Jednostki Dominującej		107 581	93 235
na udziały niekontrolujące		-	-
Łączne całkowite dochody przypadające:			
akcjonariuszom Jednostki Dominującej		107 755	95 560
na udziały niekontrolujące		-	-
Podstawowy i rozwodniony zysk/(strata) na jedną akcję przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	12	4,68	4,06
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		22 986 949	22 986 949

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	13	212 867	202 750
Nieruchomości inwestycyjne	14	825	15 129
Wartość firmy	15	83 793	83 793
Wartości niematerialne	16	12 485	16 163
Długoterminowe aktywa finansowe	17	11	27
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	11	7 093	6 405
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	22	237	455
Długoterminowe należności pozostałe	20	443	-
		317 754	324 722
Aktywa obrotowe			
Rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	13	9 958	16 100
Zapasy	19	356 932	268 342
Należności z tytułu dostaw i usług	20	96 205	92 555
Należności z tytułu podatku dochodowego		-	-
Należności pozostałe	20	19 689	16 372
Krótkoterminowe aktywa finansowe	17	22 087	10 294
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	21	222 020	266 941
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	22	738	798
		727 629	671 402
Aktywa razem		1 045 383	996 124
	Nota	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	23	185 076	185 076
Nadwyżka ze sprzedaży akcji	25	245 401	245 401
Kapitał rezerwowý	24	130 420	282 831
Zyski zatrzymane	25	130 130	117 765
Kapitały przypadające na udziały niekontrolujące		-	-
		691 027	831 073
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	11	-	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	30	5 767	5 608
Pozostałe rezerwy	31	2 782	2 782
		8 549	8 390
Zobowiązania krótkoterminowe			
Rezerwy	31	3 052	2 261
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	28	-	-
Zobowiązania finansowe	29	29 175	19 784
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	30	12 563	17 528
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	29	279 256	113 476
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	29	3 867	2 520
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	29	17 894	1 092
		345 807	156 661
Pasywa razem		1 045 383	996 124

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Kapitał przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej

	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Kapitał podstawowy	185 076	245 401	223 379	(2 799)	(490)	145 630	796 197	-	-	796 197	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji	-	-	-	2 843	(518)	93 235	95 560	-	-	95 560	-
Kapitał rezerwowany na wypłatę dywidendy	-	-	-	-	-	-	(60 686)	-	-	(60 686)	-
Kapitał rezerwowany z aktualizacji wyceny instrumentów pochodnych	-	-	60 415	-	-	(60 415)	-	-	-	-	-
Kapitał rezerwowany z aktualizacji wyceny aktywów emerytalnych i rentowych	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Kapitał własny na dzień 01/01/2015	185 076	245 401	283 794	45	(1 008)	117 765	831 073	-	-	831 073	-
Całkowite dochody netto za okres	-	-	-	(40)	214	107 581	107 755	-	-	107 755	-
Wyplacona dywidenda	-	-	(199 987)	-	-	(47 813)	(247 800)	-	-	(247 800)	-
Przeznaczenie zysku na pozostały kapitał rezerwowany	-	-	47 403	-	-	(47 403)	-	-	-	-	-
Zaokrąglenia	-	-	(1)	-	-	(1)	(1)	-	-	(1)	-
Kapitał własny na dzień 31/12/2016	185 076	245 401	131 209	5	(794)	130 130	691 027	-	-	691 027	-
Całkowite dochody netto za okres	-	-	-	(40)	214	107 581	107 755	-	-	107 755	-
Wyplacona dywidenda	-	-	(199 987)	-	-	(47 813)	(247 800)	-	-	(247 800)	-
Przeznaczenie zysku na pozostały kapitał rezerwowany	-	-	47 403	-	-	(47 403)	-	-	-	-	-
Zaokrąglenia	-	-	(1)	-	-	(1)	(1)	-	-	(1)	-
Kapitał własny na dzień 31/12/2016	185 076	245 401	131 209	5	(794)	130 130	691 027	-	-	691 027	-

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(Strata) netto	107 581	93 235
Korekty razem	70 206	118 584
Amortyzacja	29 049	33 202
Zyski/straty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	(2 506)	10 181
Odsetki	(1 403)	3 121
Zysk/strata na sprzedaży lub likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(37 836)	(428)
Zmiana stanu rezerw	159	500
Zmiana stanu zapasów	(88 590)	62 933
Zmiana stanu należności	(7 521)	9 504
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	176 847	2 834
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	1 070	1 033
Podatek dochodowy naliczony	16 692	22 024
Podatek dochodowy zapłacony	(16 019)	(25 803)
Pozostałe korekty	264	(517)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	177 787	211 819
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	61 045	2 363
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(35 183)	(16 191)
Odsetki	4 795	-
(Udzielone)/spłacone pożyczki długoterminowe	16	87
Udzielone zaliczki na zakup rzeczowych aktywów trwałych	(2 243)	(6 571)
Pozostałe korekty	63	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	28 493	(20 312)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Odsetki zapłacone	(3 392)	(3 119)
Wyplacona dywidenda	(247 799)	(60 686)
Pozostałe korekty	(10)	33
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(251 201)	(63 772)
Przepływy pieniężne netto, razem	(44 921)	127 735
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(44 921)	127 735
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	266 941	139 206
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	222 020	266 941

INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. INFORMACJE OGÓLNE

Informacje o jednostce dominującej

Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” Spółka Akcyjna (dalej: Spółka dominująca lub jednostka dominująca) prowadzi działalność na terenie Polski na podstawie wpisu do Rejestru Handlowego, w Dziale B, pod numerem 3698, na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy - VIII Wydział Gospodarczy z dnia 21 grudnia 1995 roku.

W dniu 12 czerwca 2001 roku Spółka dominująca została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy, XIII Wydział KRS, pod numerem KRS 0000019414.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki dominującej jest następujący:

Zarząd Spółki:

1. Wojciech Jachimczyk	- Prezes Zarządu
2. Wojciech Bauman	- Członek Zarządu
3. Marcin Brodowski	- Członek Zarządu
4. Jacek Michalak	- Członek Zarządu
5. Piotr Piotrowski	- Członek Zarządu
6. Dariusz Szymański	- Członek Zarządu
7. Tomasz Wika	- Członek Zarządu

Rada Nadzorcza:

1. Tommy Jensen	- Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Vesselina Shaleva	- Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. George Allard	- Członek Rady Nadzorczej
4. William Dujardin	- Członek Rady Nadzorczej
5. Roman Górny	- Członek Rady Nadzorczej
6. Sławomir Ludwikowski	- Członek Rady Nadzorczej
7. Jerzy Rajski	- Członek Rady Nadzorczej
8. Andrzej Różycki	- Członek Rady Nadzorczej
9. Markus Walter Sieger	- Członek Rady Nadzorczej
10. Mariusz Szeliga	- Członek Rady Nadzorczej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku struktura akcjonariatu jednostki dominującej jest następująca:

Podmiot	Siedziba	Ilość akcji	% posiadanego kapitału	% posiadanych praw głosów
Koninklijke Bunge Besloten Vennootschap (KBBV)	Holandia	14.763.313	64,22%	64,22%
Windstorm Trading & Investments Limited	Cypr	5.805.485	25,26%	25,26%
ALTUS TFI S.A.	Polska	1.151.325	5,01%	5,01%
Pozostali		1.266.826	5,51%	5,51%
Razem		22.986.949	100,00%	100,00%

Spółka dominująca jest częścią Grupy Bunge, światowego lidera w przetwórstwie nasion oleistych i produkcji butelkowanych olejów roślinnych.

Akcje Spółki dominującej w ilości 22.986.949 szt. znajdują się w publicznym obrocie i notowane są na rynku podstawowym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Według klasyfikacji GPW w Warszawie S.A. ZT „Kruszwica” S.A. są zakwalifikowane do sektora „przemysł spożywczy”.

Informacje o Grupie Kapitałowej

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku w skład Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. (dalej: Grupa Kapitałowa lub Grupa) wchodziły Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. jako podmiot dominujący oraz spółka zależna ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2015 roku w skład Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. wchodziły Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. jako podmiot dominujący oraz spółki zależne:

- Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

W dniu 17 maja 2016 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Mauresy sp. z o.o. podjęło uchwałę o rozwiązaniu spółki i wszczęciu, z dniem podjęcia rzeczowej uchwały, likwidacji spółki. W dniu 28 listopada 2016 roku nastąpiło zamknięcie likwidacji spółki Mauresa sp. z o.o.

ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w Warszawie, ul. 17 stycznia 45 B, wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000485163 („ZTK Property Management”)

W dniu 20 marca 2014 roku Spółka dominująca nabyła 100 udziałów w kapitale zakładowym Burgos sp. z o.o. za cenę 11 tys. PLN. Na dzień przejęcia udziałów w Burgos sp. z o.o., Spółka dominująca rozpoznała wartość firmy w wysokości 6 tys. PLN, jednakże ze względu na nieistotność powyższej kwoty, odniesiono ją bezpośrednio w koszty okresu sprawozdawczego.

W dniu 11 listopada 2014 roku Spółka dominująca nabyła 1.898 udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Burgos sp. z o.o. za cenę 95 tys. PLN.

W dniu 10 grudnia 2014 roku Burgos sp. z o.o. zmieniła nazwę na ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

W dniu 28 października 2015 roku Spółka dominująca nabyła dwa udziały w kapitale zakładowym spółki ZTK Property Management o wartości nominalnej 50,00 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 100,00 zł. W wyniku powyższej transakcji Spółka dominująca jest jedynym wspólnikiem ZTK Property Management, posiadającym 100% udziałów w kapitale zakładowym spółki.

W dniu 28 października 2015 roku pomiędzy Spółką dominującą, jako zbywcą, a ZTK Property Management, jako nabywcą, zawarta została umowa przeniesienia udziałów tytułem wniesienia wkładu niepieniężnego na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego ZTK Property Management („Umowa”). Zgodnie z Umową, w zamian za udziały objęte przez Spółkę dominującą w podwyższonym kapitale zakładowym ZTK Property Management, Spółka przeniosła na rzecz ZTK Property Management 1.207.042 udziałów w kapitale zakładowym spółki pod firmą Mauresa Consulting spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji („Mauresa Consulting”), o wartości nominalnej 50,00 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 60.352.100,00 zł, stanowiących 100% udziałów w kapitale zakładowym Mauresa Consulting, uprawniających do 100% głosów na Zgromadzeniu Wspólników Mauresa Consulting („Udziały Mauresa Consulting”).

Wartość Udziałów Mauresa Consulting ustalona została na kwotę 75.317.000,00 zł. W zamian za przeniesienie Udziałów Mauresa Consulting, Spółka dominująca objęła w kapitale zakładowym ZTK Property Management udziały o wartości nominalnej odpowiadającej wartości Udziałów Mauresa Consulting.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku posiadane przez Spółkę udziały ZTK Property Management wykazują wartość księgową 28.637 tys. PLN.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku struktura kapitału zakładowego jednostki zależnej ZTK Property Management jest następująca:

Podmiot	Siedziba	Ilość udziałów	Łączna wartość udziałów (w PLN)	% udziałów w kapitale zakładowym
Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A.	ul. Niepodległości 42, Kruszwica	1.508.340	75.417.000 PLN	100,00%
Razem		1.508.340	75.417.000 PLN	100,00%

Dodatkowe informacje na temat jednostek podporządkowanych, objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, zostały zamieszczone w Nocie nr 18.

Czas trwania działalności poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy nie jest ograniczony.

Rokiem obrotowym Spółki dominującej oraz spółki zależnej ZTK Property Management sp. z o.o. jest rok kalendarzowy.

Sprawozdanie finansowe jednostki zależnej ZTK Property Management, wykorzystane do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy, zostały sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku, analogicznie jak sprawozdanie finansowe Spółki dominującej, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy jest przetwórstwo nasion oleistych, produkcja olejów butelkowanych, produkcja margaryn i tłuszczów jadalnych oraz zarządzanie nieruchomościami.

2. PLATFORMA ZASTOSOWANYCH MSSF ORAZ STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oświadczenie o zgodności

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości (MSR) 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych oraz zgodnie z odpowiednimi Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), mającymi zastosowanie do rocznej sprawozdawczości finansowej, zaakceptowanymi przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) i Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską i obowiązującym na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Pod pojęciem MSSF mieszczą się przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB):

- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
- Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
- Interpretacje opracowane przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC) lub przez istniejący wcześniej Stały Komitet ds. Interpretacji (SKI), które zostały przyjęte przez IASB

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera dane za następujące okresy:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na koniec bieżącego roku obrotowego oraz sprawozdanie porównawcze na koniec poprzedniego roku obrotowego,
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za bieżący rok obrotowy wraz z porównawczym sprawozdaniem z całkowitych dochodów za poprzedni rok obrotowy,
- skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym przedstawiające zmiany w kapitale własnym za bieżący rok obrotowy, wraz z porównawczym sprawozdaniem za poprzedni rok obrotowy,
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za bieżący rok obrotowy wraz z porównawczym sprawozdaniem za poprzedni rok obrotowy.

Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2016

Następujące zmiany do istniejących standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzą w życie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Grupy za 2016 rok:

- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Jednostki inwestycyjne: zastosowanie zwolnienia z konsolidacji - zatwierdzone w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”** – Rozliczanie nabycia udziałów we wspólnych operacjach - zatwierdzone w UE w dniu 24 listopada 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień - zatwierdzone w UE w dniu 18 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 38 „Aktywa niematerialne”** – Wyjaśnienia na temat akceptowalnych metod amortyzacyjnych - zatwierdzone w UE w dniu 2 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 41 „Rolnictwo”** – Uprawy roślinne - zatwierdzone w UE w dniu 23 listopada 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze - zatwierdzone w UE w dniu 17 grudnia 2014 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”** – Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych - zatwierdzone w UE w dniu 18 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie).
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone

w UE w dniu 17 grudnia 2014 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 lub po tej dacie),

- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2012-2014)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa - zatwierdzone w UE w dniu 15 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 lub po tej dacie).

W/w zmiany do istniejących standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy za 2016 rok.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, następujące nowe standardy oraz zmiany do standardów zostały wydane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE przy czym nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowej interpretacji, które według stanu na dzień 14 marca 2017 roku nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE.

- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **MSSF 16 „Leasing”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- **Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** – Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu

do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie, a zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),

- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Według szacunków Grupy, w/w nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, za wyjątkiem MSSF16 Leasing”, nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy. Grupa przeanalizuje wpływ nowego standardu „MSSF16 Leasing” na główne pozycje wykazane w sprawozdaniu finansowym w późniejszym terminie.

MSSF 9 wymaga wprowadzenia nowego modelu rachunkowości zabezpieczeń, wymagający rozbudowanych ujawnień w zakresie zarządzania ryzykiem i dlatego ocena wpływu zmian na sprawozdanie finansowe z uwagi na duży zakres zmian jest przedmiotem dalszej analizy.

MSSF 15 wymaga ujawniania w sprawozdaniach finansowych znacznie większej ilości informacji o sprzedaży i przychodach. Ocena wpływu MSSF 15 na sprawozdanie finansowe z uwagi na duży zakres zmian jest przedmiotem dalszej analizy.

Jednocześnie nadal poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków Grupy, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny instrumentów pochodnych oraz pozycji zabezpieczanych, ujętych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, które są wyceniane według wartości godziwej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w okresie najbliższych 12 miesięcy po dniu bilansowym. Zarządy Spółki dominującej i spółki zależnej uważają, iż nie istnieje zagrożenie kontynuowania działalności w tym okresie.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną, w której denominowane są operacje gospodarcze Grupy. Dane liczbowe podane są w tysiącach złotych, stosując zasadę, iż kwoty wynoszące mniej niż 500 PLN pomija się, a kwoty wynoszące 500 PLN i więcej podwyższa się do pełnego tysiąca złotych. W przypadku prezentowania danych w innych walutach lub jednostkach, stosowna informacja jest podana.

Jako dane porównywalne w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zaprezentowane zostały skonsolidowane dane Grupy kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. za 2015 rok, w skład której na dzień bilansowy 31 grudnia 2015 roku wchodziły: Spółka dominująca i podmioty zależne: Mauresa sp. z o.o. i ZTK Property Management sp. z o.o.

Podstawowe osądy rachunkowe oraz podstawy szacowania niepewności

W procesie stosowania zasad rachunkowości obowiązujących w Grupie, zarząd musi dokonywać osądów, szacunków i przyjmować założenia dotyczące wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, której nie da się określić wykorzystując dostępne źródła. Szacunki i związane z nimi założenia opierają się o doświadczenia historyczne i inne czynniki uznawane za istotne. Rzeczywiste wyniki mogą odbiegać od przyjętych wartości szacunkowych. Szacunki, jak i przyjęte założenia, podlegają bieżącej weryfikacji. Zmianę wartości szacunkowych ujmuje się w okresie, w którym nastąpiła weryfikacja, jeśli dotyczy ona wyłącznie tego okresu lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeśli zmiana dotyczy również okresów przyszłych.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym, jak również przedstawiono zagadnienia, dla których największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Utrata wartości aktywów (z wyłączeniem wartości firmy)

Corocznie Grupa analizuje, czy nie wystąpiły przesłanki utraty wartości aktywów trwałych, będące podstawą do przeprowadzenia testu na utratę ich wartości. Na koniec 2016 roku Grupa nie stwierdziła istnienia przesłanek wskazujących na konieczność przeprowadzenia testu na utratę wartości. Zidentyfikowane w 2016 roku utraty wartości poszczególnych aktywów zostały ujęte w księgach Spółki dominującej i zależnej.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego i niematerialnego majątku trwałego. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków kierownictwa.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu odpraw emerytalno – rentowych oraz nagród jubileuszowych zostały oszacowane przez aktuarium metodami aktuarialnymi. Przyjęte do wyceny założenia zostały przedstawione w nocie „Świadczenia pracownicze”.

Wycena rezerwy na rekultywację terenu opiera się na najlepszych szacunkach kierownictwa opartych na obecnym poziomie kosztów, koniecznych do poniesienia w celu przywrócenia wartości użytkowych i przyrodniczych zanieczyszczonych gruntów. Zarząd nie przewiduje znacznego zwiększenia poziomu tych kosztów w przyszłości, które mogłyby w sposób znaczący wpłynąć na zmianę wartości tej rezerwy.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy (dochód) pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość firmy

Wartość firmy prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wyceniona jest według kosztu nabycia pomniejszonego o skumulowany odpis z tytułu utraty wartości. Grupa corocznie testuje wartość firmy. Opis przyjętych zasad przeprowadzonego testu w 2016 roku znajduje się w nocie nr 15. Przeprowadzone dotychczasowe testy wartości firmy nie wykazały konieczności dokonywania odpisu aktualizującego.

Zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera sprawozdanie finansowe jednostki dominującej oraz jednostki zależnej. Uznaje się, iż kontrola występuje wówczas, gdy jednostka dominująca ma zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki dla osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności.

Dochody i koszty jednostek zależnych nabytych lub sprzedanych w ciągu roku są uwzględnione w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów od momentu rzeczywistej daty nabycia danej jednostki oraz do dnia jej efektywnego zbycia. Całkowite dochody jednostek zależnych są przypisywane do właścicieli Spółki oraz do udziałów niedających kontroli nawet jeśli skutkiem tego przypisania będzie ujemne saldo udziałów niedających kontroli.

W razie konieczności wprowadzane są korekty do sprawozdań finansowych jednostek zależnych dostosowujące ich politykę rachunkowości do polityki Grupy.

Sprawozdanie finansowe zostało skonsolidowane metodą pełną. Wszystkie transakcje dokonane wewnątrz Grupy, wzajemne salda oraz przychody i koszty operacji dokonanych między jednostkami Grupy zostały w konsolidacji w pełni wyłączone.

Połączenia jednostek gospodarczych

Przejęcie będących poza kontrolą Grupy jednostek i wyodrębnionych części działalności rozlicza się metodą nabycia. Koszt połączenia wycenia się w zagregowanej wartości godziwej (na dzień dokonania zapłaty) przekazanych aktywów, poniesionych lub przejętych zobowiązań oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez jednostkę dominującą w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Dające się zidentyfikować aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe jednostki przejmowanej spełniające warunki ujęcia zgodnie z MSSF 3 „Połączenie jednostek gospodarczych” ujmuje się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z wyjątkiem aktywów trwałych (lub grup do zbycia) sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Udziały mniejszościowe w jednostce przejmowanej są początkowo wyceniane jako proporcja (udział) udziałów mniejszościowych w wartości godziwej netto ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych lub w wartości godziwej na dzień nabycia.

Udziały własne w przejmowanych jednostkach wyceniane są według kosztu ustalonego jako wartość godziwa na dzień nabycia.

Wartość firmy

Wartość firmy powstająca przy przejęciu wynika z wystąpienia na dzień przejęcia nadwyżki sumy przekazanej płatności, wartości udziałów niesprawujących kontroli i wartości godziwej uprzednio posiadanych udziałów w jednostce nabywanej nad udziałem Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki ujmowanych na dzień przejęcia.

W przypadku wystąpienia wartości ujemnej, Grupa dokonuje ponownego przeglądu ustalenia wartości godziwych poszczególnych składników nabywanych aktywów netto. Jeżeli w wyniku przeglądu nadal wartość jest ujemna ujmuje się ją niezwłocznie w wyniku finansowym.

Wartość firmy ujmuje się początkowo jako składnik aktywów po koszcie, a następnie wycenia według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości.

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy, przejęta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, zostaje przypisana do poszczególnych ośrodków lub zespołów ośrodków wypracowujących środki pieniężne jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami powinny odnieść korzyści z synergii będących efektem połączenia, bez względu na to, czy zostały do nich przypisane także inne składniki aktywów lub zobowiązań jednostki przejmowanej. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:

- 1) odpowiadać najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, oraz
- 2) nie być większy niż segment operacyjny.

W chwili zbycia jednostki zależnej lub podlegającej wspólnej kontroli przypadającą na nią część wartości firmy uwzględnia się przy obliczaniu zysku/straty z tytułu zbycia.

W pewnych okolicznościach wartości godziwe ujmowanych aktywów i zobowiązań można na dzień połączenia ująć jedynie tymczasowo (prowizorycznie). W takim przypadku Grupa rozlicza nabycie stosując ustalone tymczasowe wartości. Wszelkie ewentualne korekty tych wartości są ustalane w ciągu 12 miesięcy od dnia nabycia i ujmowane z mocą wsteczną na dzień nabycia.

Grupa testuje wartość firmy pod względem utraty wartości raz w roku lub częściej, jeśli można wiarygodnie przypuszczać, że utrata wartości wystąpiła. Jeśli w wyniku testu okaże się, że wartość odzyskiwalna jednostki generującej przepływy pieniężne jest mniejsza od jej wartości bilansowej, odpis z tytułu utraty wartości firmy alokuje się najpierw do kwoty bilansowej wartości firmy, a następnie do pozostałych aktywów, proporcjonalnie do ich wartości bilansowej. Strata z tytułu utraty wartości ujęta dla wartości firmy nie podlega odwróceniu w następnym okresie.

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Aktywa trwale (i grupy aktywów netto przeznaczonych do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do zbycia wyceniane są po niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonych o koszty związane ze sprzedażą.

Aktywa trwale i grupy aktywów netto klasyfikowane są jako przeznaczone do zbycia, jeżeli ich wartość bilansowa będzie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego ciągłego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa aktywów netto przeznaczonych do zbycia) jest dostępny w swoim obecnym stanie do natychmiastowej sprzedaży. Zaklasyfikowanie składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa Spółki dominującej i zależnej do zakończenia transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Przychody z działalności

Grupa nie wyodrębnia segmentów geograficznych w swojej działalności. Działalność produkcyjna zlokalizowana jest w dwóch zakładach: w Kruszwicy i Brzegu. Zdecydowana większość sprzedaży (90%) kierowana jest na rynek krajowy (struktura terytorialna sprzedaży produktów i struktura produktowa – patrz: nota nr 3 „Przychody ze sprzedaży”).

Ujmowanie przychodów

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności netto (bez podatku VAT) za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty wypłacone lub odroczone w zapłacie oraz o wartość usług, o charakterze promocyjnym lub logistycznym, świadczonych na rzecz Grupy przez jej klientów. Zdecydowana większość rabatów jest udzielana w stosunku do wartości lub ilości sprzedaży.

Przychody z tytułu umów o świadczenie usług ujmuje się poprzez odniesienie do stopnia zaawansowania realizacji danej umowy. Przychody z umów rozliczanych na podstawie faktycznego nakładu czasu i pracy ujmuje się według stawek umownych, w oparciu o przepracowane roboczogodziny i poniesione koszty bezpośrednie.

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu.

Koszty wytworzenia wyrobów gotowych obejmują:

- a) koszty materiałów wycenionych w cenie ewidencyjnej skorygowane o odchylenia, tj.
 - ◆ Koszty surowców,
 - ◆ Koszty opakowań bezpośrednich i pośrednich (kartonów) wyrobów gotowych,
 - ◆ Koszty pozostałych materiałów bezpośrednio wykorzystywanych do produkcji (tj. energia, chemikalia, materiały pomocnicze),
- b) część kosztów stałych o charakterze pośrednio produkcyjnym (koszty wydziałowe), odpowiadających poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Koszty Sprzedaży

Koszty sprzedaży obejmują wydatki ponoszone w związku z realizacją sprzedaży. Zalicza się do nich:

Koszty bezpośrednie sprzedaży

- Koszty transportu,
- Koszty przeładunków,
- Koszty składowania,
- Koszty wynagrodzeń agentów,
- Prowizje od sprzedaży,

Koszty pośrednie sprzedaży

- Koszty personelu zewnętrznego,
- Koszty biura obsługi klienta
- Koszty promocji i reklamy,
- Pozostałe koszty związane z obsługą kanału sprzedaży.

Koszty Ogólnego Zarządu

Koszty Ogólnego Zarządu obejmują pozostałe koszty stałe, ponoszone w ramach działalności operacyjnej Grupy, które nie są przypisane do kosztów wytworzenia oraz do kosztów sprzedaży. Zalicza się do nich:

- Wynagrodzenia wraz z ubezpieczeniami oraz inne koszty ponoszone na pracowników nie bezpośrednio produkcyjnych,
- Koszty usług menedżerskich,
- Czynsze za wynajem lokali, urządzeń i samochodów,
- Usługi informatyczne,
- Usługi doradztwa, prawne,
- Koszty transportu niedotyczącego sprzedaży,
- Amortyzacja środków trwałych niewykorzystywanych bezpośrednio w procesie produkcji,
- Ubezpieczenia samochodów i nieruchomości,
- Inne koszty stałe.

Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane jako leasing operacyjny.

Na dzień bilansowy Spółka nie jest stroną istotnych umów spełniających kryteria leasingu finansowego.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone na wynik finansowy przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy. Płatności warunkowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w kosztach w okresie ich poniesienia.

W przypadku wystąpienia specjalnych zachęt motywujących do zawarcia umowy leasingu operacyjnego, ujmuje się je jako zobowiązania. Zagregowane korzyści z tytułu takich zachęt ujmuje się jako pomniejszenie kosztów wynajmu metodą liniową.

Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż polski złoty (PLN) są ujmowane w księgach po średnim kursie NBP, ogłaszanym w dniu poprzedzającym realizację transakcji. Na dzień bilansowy, aktywa i pasywa pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według średniego kursu Europejskiego Banku Centralnego, obowiązującego na ten dzień. Aktywa i pasywa niepieniężne wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się według kursu obowiązującego w dniu ustalenia wartości godziwej.

Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut ujmowane są w wyniku za wyjątkiem wyceny instrumentów finansowych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń, w przypadku których zmiany wartości godziwej, po spełnieniu

kryteriów efektywności zabezpieczenie, odnosi się bezpośrednio na kapitał własny lub na zmianę wartości godziwej pozycji zabezpieczanej (zob. poniżej zasady rachunkowości stosowane w odniesieniu do pochodnych instrumentów finansowych).

Koszty finansowania zewnętrznego

Grupa kapitalizuje istotne koszty finansowania zewnętrznego, przyporządkowane dostosowywanym składnikom aktywów.

Koszt odsetek liczony jest na bazie średniorocznego kosztu finansowania działalności Grupy i wartości zaangażowanych środków pieniężnych na zakup dostosowywanych aktywów.

Grupa nie kapitalizuje kosztów finansowania zewnętrznego zapasów nasion rzepaku, przyjmując, że aktywa te służą do produkcji wyrobów gotowych w dużych ilościach w sposób powtarzalny.

W 2016 i 2015 roku nie występowały koszty finansowania zewnętrznego podlegające aktywowaniu.

Zysk na działalności gospodarczej

Zysk na działalności gospodarczej (operacyjnej) kalkulowany jest przed uwzględnieniem kosztów i przychodów finansowych.

Podatki

Na obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego składają się: podatek dochodowy bieżący (CIT) oraz podatek dochodowy odroczony.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie dochodu (zysku podatkowego) danego roku obrotowego. Dochód (strata podatkowa) różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych lub poprzednich oraz pozycji przychodów/kosztów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu/ nie będą kosztem podatkowym. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłacie lub zwrotowi w przyszłości. Podstawą naliczenia podatku odroczonego jest wartość różnic przejściowych pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi, wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy podatku bieżącego.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast aktywa z tytułu podatku odroczonego są rozpoznawane do wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe dochody (zyski podatkowe) o rozpoznane ujemne różnice przejściowe.

Pozycja aktywów lub zobowiązanie podatkowe nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy. W przypadku gdy spodziewane przyszłe dochody nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje odpis aktywa podatkowego.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne, zgodnie ze stanem prawnym, istniejącym na dzień bilansowy.

Spółki wchodzące w skład Grupy kompensują ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego, wykazując je per saldo w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania.

Spółki wchodzące w skład Grupy dokonują kompensaty należności z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku dochodowego, jeżeli mają tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz mają możliwości zapłaty podatku lub uzyskania zwrotu podatku w kwocie netto.

W przypadku połączenia jednostek gospodarczych, konsekwencje podatkowe uwzględnia się przy obliczaniu wartości firmy lub określaniu wartości udziału jednostki przejmującej w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przewyższającej koszt przejęcia.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości kosztu historycznego (cena nabycia) pomniejszonego o dokonane skumulowane umorzenie oraz zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości narastająco. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria ich ujmowania.

Wartość operacyjnego oprogramowania komputerów zwiększa ich wartość i wykazywana jest łącznie w środkach trwałych w grupie pozostałe środki trwałe.

Środki trwałe w budowie prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wg ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, powiększonego o istotne koszty finansowania zewnętrznego i pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość środków trwałych w budowie zawiera również kwoty udzielonych zaliczek na poczet budowy środków trwałych.

Prawa wieczystego użytkowania gruntów wykazane są pozabilansowo jako zobowiązanie z tytułu leasingu operacyjnego, z wyjątkiem nabytych praw wieczystego użytkowania, które stanowią pozycję bilansową oraz podlegają umorzeniu przez przewidywany okres ich użytkowania, nie dłuższy niż okres przysługiwania tych praw.

Środki trwałe, z pominięciem gruntów oraz środków trwałych w budowie, amortyzuje się metodą liniową przez przewidywany okres ich użytkowania. Amortyzację rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia użytkowania środka trwałego.

Dana pozycja aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodach w pozycji (Zyski) / straty na sprzedaży środków trwałych i inne koszty związane ze środkami trwałymi i są ujmowane w okresie, w którym dokonano takiego wyksięgowania.

Wartość końcowa i okres użytkowania składników aktywów trwałych podlega weryfikacji, i ewentualnej korekcie, na koniec każdego roku obrotowego.

Zyski lub straty ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowego majątku trwałego określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne Grupa uznaje nieruchomości, które traktowane są jako źródło przychodów z tytułu ich wynajmu lub jest utrzymywana w posiadaniu, ze względu na potencjalny przyrost jej wartości.

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są na dzień bilansowy w cenie nabycia pomniejszonej o skumulowaną na dzień bilansowy amortyzację oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne podlegają amortyzacji przez okres ekonomicznej użyteczności przy zastosowaniu metody liniowej.

Grupa wybrała dla wyceny nieruchomości inwestycyjnych model wyceny oparty na cenie nabycia. Na koniec każdego roku Grupa dokonuje oceny przesłanek utraty wartości i weryfikacji okresu użytkowania i w razie konieczności dokonuje koniecznych korekt.

Nieruchomości inwestycyjne usuwane są z bilansu w przypadku ich zbycia lub likwidacji lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z likwidacji lub sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej są ujmowane w wyniku w okresie, w którym zdarzenie to miało miejsce.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Wartości niematerialne przejęte przy połączeniu jednostek gospodarczych identyfikuje się i ujmuje odrębnie od wartości firmy, jeśli spełniają one definicję wartości niematerialnych. Cena nabycia takich aktywów jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia.

Po początkowym ujęciu wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne są amortyzowane przez okres użytkowania metodą liniową oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy zaistnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres amortyzacji jest weryfikowany na koniec każdego roku obrotowego.

Znaki towarowe i prawa autorskie ujmowane są w bilansie w cenie nabycia pomniejszonej o dokonane umorzenie przy użyciu metody liniowej przez okres ich użytkowania.

Oprogramowanie komputerowe prezentowane jest łącznie z wartością komputerów w rzeczowych aktywach trwałych.

Utrata wartości rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych, oprócz wartości firmy

Na koniec rocznego okresu sprawozdawczego, za który Grupa sporządza pełne skonsolidowane sprawozdanie finansowe, Grupa dokonuje przeglądu wartości rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależnymi od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako kwota wyższa z dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów

pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego aktywa.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości księgowej netto składnika aktywów (lub grupy aktywów), wartość księgowa jest pomniejszana do wartości odzyskiwalnej. Strata z tytułu utraty wartości jest ujmowana jako koszt w okresie, w którym wystąpiła.

W momencie gdy utrata wartości ulega odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub grupy aktywów) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie wyższej jednak od wartości netto tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby utrata wartości nie została rozpoznana w poprzednich latach. Odwrócenie utraty wartości ujmowane jest w pozostałych przychodach.

Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika aktywów jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Zapasy

Grupa wycenia materiały i towary według cen nabycia. Cenę nabycia stanowi cena zakupu bez podlegającemu odliczeniu podatku od towarów i usług, obniżona o rabaty, opusty i inne zmniejszenia, a powiększona o cło oraz koszty związane bezpośrednio z zakupem i przystosowaniem materiału do stanu zdatnego do używania, tj. koszty transportu do miejsca docelowego, koszty załadunku i wyładunku, koszty ubezpieczenia materiału podczas transportu.

Wartość zapasów obejmuje również korektę z tytułu wyceny zapasu, jako pozycji zabezpieczonej, do wartości godziwej, w ramach stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Wyroby gotowe wyceniane są według kosztu wytworzenia, natomiast produkty uboczne w cenie sprzedaży netto.

Na koszty wytworzenia składają się koszty materiałów, tj. surowców, opakowań, koszty pozostałych materiałów bezpośrednio wykorzystywanych do produkcji (tj. energia, chemikalia, materiały pomocnicze) oraz część kosztów stałych o charakterze bezpośrednio i ogólnoprodukcyjnym, odpowiadających poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Aktywa finansowe

Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności
- pożyczki i należności.
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Klasyfikacja do określonej kategorii zależy od charakteru i przeznaczenia aktywów finansowych, a określa się ją w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do tej kategorii Grupa kwalifikuje instrumenty pochodne (kontrakty forward, futures lub swap) oraz kontrakty zakupu (surowców) z wbudowanym instrumentem finansowym, wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Wartość godziwą ww. instrumentów finansowych znajdujących się w portfelu Grupy ustala się w oparciu o kursy walutowe Europejskiego Banku Centralnego oraz ceny rynkowe aktualne na dzień bilansowy lub moment rozliczenia instrumentu pochodnego.

Pożyczki i należności

Należności z tytułu dostaw i usług, pożyczki i pozostałe należności o stałych lub nienegocjowalnych warunkach płatności niebędące przedmiotem obrotu na aktywnym rynku klasyfikuje się jako „pożyczki i należności”.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są instrumentem generującym odsetki i wyceniane są w księgach w wartości nominalnej (wymagającej zapłaty) skorygowanej o odpowiednie odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych.

Udzielone pożyczki ujmowane są według zamortyzowanego kosztu ustalonego z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem przypadków kiedy wartość nominalna jest zbliżona do wartości zamortyzowanego kosztu, wówczas aktywa te prezentuje się w bilansie w kwocie wymagającej zapłaty na dzień bilansowy.

Dochód odsetkowy ujmuje się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z wyjątkiem należności krótkoterminowych, gdzie ujęcie odsetek byłoby nieistotne.

W latach 2015-2016 Grupa nie posiadała instrumentów finansowych kwalifikowanych do inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności oraz do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.
Inwestycje w jednostkach zależnych, jednostkach współkontrolowanych i jednostkach stowarzyszonych

Spółka sporządzając jednostkowe sprawozdanie finansowe, inwestycje w jednostkach zależnych, jednostkach współkontrolowanych i jednostkach stowarzyszonych ujmuje, zgodnie z MSR 27, w cenie nabycia.

Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa finansowe, oprócz tych wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik finansowy, ocenia się pod względem utraty wartości na każdy dzień bilansowy. Aktywa finansowe tracą wartość, gdy istnieją obiektywne przesłanki, że zdarzenia, które wystąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów wpłynęły niekorzystnie na związane z nim szacunkowe przyszłe przepływy pieniężne.

Wartość bilansową składnika aktywów finansowych pomniejsza się o odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości.

Grupa tworzy odpisy aktualizujące na należności przeterminowane według następującej reguły:

Należności przeterminowane (w dniach)	Wysokość odpisu (w %)
60-89	50
90+	100

Grupa tworzy również odpisy aktualizujące na:

- niepokryte gwarancjami lub ubezpieczeniem:
 - należności skierowane na drogę postępowania sądowego,
 - należności od dłużników w stosunku, do których zostało wszczęte postępowanie układowe lub ugody bankowej,
 - należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości,
 - należności od dłużnika skreślonego z ewidencji działalności gospodarczej,
 - należności w przypadku śmierci dłużnika,
- należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego – w pełnej wysokości należności,
- należności stanowiące równowartość kwot podwyższających należność w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego – w wysokości całości tych kwot do czasu ich otrzymania lub odpisania jako nieściągalne,
- odsetki za zwłokę w zapłacie należności – w wysokości 100 % naliczonych.

Zmiany wartości odpisów ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Do składników środków pieniężnych i ich ekwiwalentów zaliczane są środki pieniężne na rachunkach bankowych oraz inne krótkoterminowe inwestycje o wysokiej płynności, takie jak obligacje, papiery dłużne, etc.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe Grupa klasyfikuje do następujących kategorii:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania (w tym: pożyczki i kredyty)

Zobowiązania finansowe i instrumenty kapitałowe są klasyfikowane w zależności od ich treści ekonomicznej wynikającej z zawartych umów.

Grupa zaprzestaje ujmowania zobowiązań finansowych wyłącznie wówczas, gdy zostaną wykonane, unieważnione lub gdy wygasną.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy

Do tej kategorii Grupa kwalifikuje instrumenty pochodne (kontrakty forward, futures lub swap) oraz kontrakty zakupu (surowców) z wbudowanym instrumentem finansowym, wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Wartość godziwą ww. instrumentów finansowych znajdujących się w portfelu Grupa ustala się w oparciu o kursy walutowe oraz ceny rynkowe aktualne na dzień bilansowy lub moment rozliczenia instrumentu pochodnego.

Pozostałe zobowiązania finansowe

Kredyty i pożyczki ujmowane są w wartości uzyskanych wpływów pomniejszonych o koszty bezpośrednio pozyskania środków. Koszty finansowe, łącznie z prowizjami płatnymi w momencie spłaty lub umorzenia oraz kosztami bezpośrednimi zaciągnięcia kredytów, ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i zwiększają wartość księgową instrumentu z uwzględnieniem spłat dokonanych w bieżącym okresie, za wyjątkiem przypadków kiedy wartość nominalna zobowiązania jest zbliżona do wartości zamortyzowanego kosztu, wówczas takie zobowiązania prezentuje się w bilansie w kwocie wymagającej zapłaty na dzień bilansowy.

Kredyty w rachunku bieżącym oraz kredyty o nieokreślonym okresie spłaty wyceniane są według wartości wymagającej zapłaty na dzień bilansowy tj. wraz z odsetkami należnymi na dzień bilansowy

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są instrumentem odsetkowym i wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości nominalnej.

Instrumenty pochodne

Grupa wykorzystuje instrumenty pochodne dla zabezpieczenia dwóch istotnych rodzajów ryzyka występujących w toku prowadzonej działalności – ryzyka kursowego oraz ryzyka zmian cen towarów. Dla zabezpieczenia przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami i sprzedażą, wyrażonych lub denominowanych w walutach obcych, jak również sald należności i zobowiązań, wykorzystywane są walutowe kontrakty terminowe typu forward. Dla ograniczenia wpływu zmienności cen towarów na wynik finansowy Grupa stosuje kontrakty towarowe typu futures.

Grupa nie wykorzystuje instrumentów pochodnych dla celów spekulacyjnych.

Wykorzystywane przez Grupę instrumenty pochodne zaliczane są do grupy aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Grupa ujmuje instrumenty pochodne na dzień zawarcia w wartości godziwej, która jest równa zero, a następnie wycenia je na dzień rozliczenia, nie później jednak niż na dzień bilansowy, w wartości godziwej, bez pomniejszania o ewentualne koszty transakcji.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do aktualnych kursów terminowych, natomiast wartość godziwa kontraktów towarowych ustala się poprzez odniesienie do bieżących cen towarów. W wyniku wyceny kontraktu terminowego do wartości godziwej mogą powstać aktywa lub zobowiązania finansowe. Aktywa finansowe stanowią dodatnią wycenę do wartości godziwej instrumentu, natomiast ujemna wartość godziwa instrumentu stanowi zobowiązanie finansowe. Oszacowane w ten sposób wartości aktywów lub zobowiązań finansowych stanowią wartości możliwe do uzyskania lub konieczne do zapłaty na dzień bilansowy.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, za wyjątkiem tych, które stanowią pozycje zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, są bezpośrednio odnoszone do rachunku zysków i strat okresu, w którym powstały.

Aktywa finansowe są wyłączone z bilansu, gdy wygasły prawa do przepływów pieniężnych z określonego składnika aktywów, natomiast zobowiązanie finansowe jest usuwane z bilansu, gdy wygasa, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Instrumenty pochodne wbudowane w inne instrumenty finansowe lub umowy nie będące instrumentami finansowymi traktowane są jako oddzielne instrumenty pochodne, jeżeli charakter wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi i jeżeli umowy zasadnicze nie są wyceniane według wartości godziwej, której zmiany są ujmowane w rachunku wyników.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje dwa rodzaje rachunkowości zabezpieczeń – zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz zabezpieczenia wartości godziwej.

Przy rozpoczęciu powiązania zabezpieczającego Grupa dokumentuje relację między instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną oraz cele zarządzania ryzykiem, a także strategię realizacji różnych transakcji zabezpieczających. Grupa dokumentuje również efektywność, z jaką zastosowany instrument zabezpieczający kompensuje zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej, zarówno w chwili zaistnienia powiązania, jak i na bieżąco w późniejszych okresach.

Z dniem 20 stycznia 2016 roku Spółka dominująca zaprzestała wyznaczać walutowe instrumenty zabezpieczające do rachunkowości zabezpieczeń, ze względu na brak istotnych fluktuacji wyniku finansowego tytułem zmian w kursach walut oraz wysokie nakłady pracy, niewspółmierne wobec osiąganych korzyści, na przygotowanie dokumentacji niezbędnej do stosowania rachunkowości zabezpieczającej.

Skumulowane zyski i straty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach a osiągnięte na instrumentach pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń do dnia 20 stycznia 2016 roku, dalej stanowią odrębną pozycję w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanych (zabezpieczanych) transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać ich realizacji.

Zabezpieczenia przepływów pieniężnych

Przedmiotem zabezpieczenia są przepływy pieniężne wyrażone w walutach obcych wynikające z planowanych transakcji lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań (firm commitment). Celem zabezpieczeń jest ograniczenie ryzyka zmian wartości godziwej przepływów pieniężnych w wyniku zmian kursów walutowych. Pozycję zabezpieczaną stanowią głównie transakcje zakupu surowców lub sprzedaży nasion rzepaku, oleju lub śruty. Przyszła transakcja jest zabezpieczana od momentu zawarcia kontraktu (tj. ustalenia ilości, ceny, terminów dostawy) do daty sprzedaży/zakupu. Instrumentami zabezpieczającymi są instrumenty pochodne typu forward.

Wycena pozycji zabezpieczanych i zabezpieczających oraz pomiar efektywności zabezpieczenia następuje na każdy dzień bilansowy, tj. na koniec każdego miesiąca. Część efektywna zabezpieczenia ujęta jest w kapitale z aktualizacji wyceny wraz z efektem w podatku odroczonego, natomiast część nieefektywna zabezpieczenia odnoszona jest bezpośrednio do wyniku finansowego.

W momencie realizacji pozycji zabezpieczanej, tj. wykonania transakcji sprzedaży lub zakupu, efektywna część zabezpieczenia przenoszona jest z kapitału z aktualizacji wyceny:

- do wyniku finansowego i koryguje wartość przychodów ze sprzedaży (w przypadku transakcji sprzedaży) lub
- do bilansu i koryguje w pierwszym ujęciu wartość aktywa powstałego w wyniku realizacji pozycji zabezpieczanej, tj. wartość zapasów (w przypadku transakcji zakupu), a następnie koszt wytworzenia produktów.

Zabezpieczenia wartości godziwej

Zabezpieczenie ryzyka cen towarów związanych zarówno z istniejącymi w bilansie stanami zapasów nasion rzepaku jak i z uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami wynikającymi z zawartych kontraktów na zakup nasion, kwalifikowane jest jako zabezpieczenie wartości godziwej.

Grupa zawiera kontrakty zabezpieczające typu futures w celu ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej surowców. Celem transakcji zabezpieczających jest dostosowanie wartości zakupionego rzepaku w możliwie dużym stopniu do ceny rynkowej, jaka będzie się kształtować na rynku w określonym czasie w przyszłości.

Stosowane instrumenty zabezpieczające prowadzą do osiągnięcia wysokiej kompensaty pomiędzy zmianą wartości pozycji zabezpieczanej (zapas nasion rzepaku lub firm commitment – kontraktów na dostawy rzepaku z określoną ceną zakupu) oraz instrumentu zabezpieczającego. Stosowane zabezpieczenie przekłada się na dopasowanie wartości zapasu, nabytego po ustalonej wcześniej cenie stałej, do cen rynkowych.

Grupa wdrożyła rachunkowość zabezpieczeń z wykorzystaniem opisanych powyżej instrumentów pochodnych, wyznaczonych na zabezpieczenie wartości godziwej określonych pozycji zapasów, które są źródłem ryzyka towarowego. Zabezpieczenie wartości godziwej jest to ograniczenie zagrożenia wpływu na wynik finansowy zmian wartości godziwej ujętego w bilansie składnika aktywów lub zobowiązań wynikających z określonego ryzyka lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane są, równoległe ze zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej, w wyniku finansowym.

Grupa przestaje stosować rachunkowość zabezpieczeń, jeżeli nastąpi rozwiązanie powiązania zabezpieczającego, instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, zakończony lub zrealizowany, lub nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń.

Rezerwy

Rezerwy tworzy się w przypadku wystąpienia w jednostce bieżących zobowiązań (prawnych lub zwyczajowo oczekiwanych) będących konsekwencją zdarzeń z przeszłości, których konieczność uregulowania (wyływ środków zawierających korzyści ekonomiczne) przez Spółkę dominującą lub zależną jest prawdopodobna, a wielkość tych zobowiązań może być wiarygodnie wyceniona.

Ujmowana wartość rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Restrukturyzacja

Rezerwa na koszty restrukturyzacji ujmowana jest tylko wtedy, gdy Grupa opracowała szczegółowy i formalny plan restrukturyzacji i ogłosiła wszystkim zainteresowanym stronom zamiar jego realizacji lub jego główne założenia. Wycena rezerwy restrukturyzacyjnej obejmuje wyłącznie bezpośrednio koszty restrukturyzacji, czyli kwoty niezbędne do przeprowadzenia restrukturyzacji i nie związane z bieżącą działalnością Grupy.

Koszty świadczeń emerytalnych, rentowych i jubileuszowych

Rezerwa z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wyceniana jest w wartości godziwej zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń emerytalnych i rentowych. Zobowiązanie to kalkulowane jest metodami aktuarialnymi. Zyski i straty aktuarialne są ujmowane w kapitale rezerwowym Spółki dominującej.

3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW I TOWARÓW

Przychody ze sprzedaży Grupy prezentują się następująco:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży produktów			
Oleje luzem	756 553	740 998	2,1%
Śruta rzepakowa	392 203	443 845	-11,6%
Oleje konfekcjonowane	486 428	474 457	2,5%
Margaryny konsumenckie	310 228	322 835	-3,9%
Margaryny profesjonalne	105 413	104 282	1,1%
Tłuszcze cukiernicze	162 927	145 896	11,7%
Pozostałe	11 867	12 054	-1,6%
Sprzedaż produktów	2 225 619	2 244 367	-0,8%
Przychody ze sprzedaży towarów			
Oleje luzem	58 569	455	12772,3%
Śruta rzepakowa	1 249	-	
Oleje konfekcjonowane	22 156	21 212	4,5%
Margaryny konsumenckie	74 419	74 863	-0,6%
Nasiona rzepaku	1 670	680	145,6%
Pozostałe	2 827	7 345	-61,5%
Sprzedaż towarów	160 890	104 555	53,9%
Sprzedaż razem	2 386 509	2 348 922	1,6%

Struktura terytorialna sprzedaży produktów i towarów:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży produktów			
Kraj	1 999 729	1 951 418	2,5%
Eksport	225 890	292 949	-22,9%
Razem sprzedaż produktów	2 225 619	2 244 367	-0,8%
Przychody ze sprzedaży towarów			
Kraj	146 338	86 731	68,7%
Eksport	14 552	17 824	-18,4%
Razem sprzedaż towarów	160 890	104 555	53,9%
Sprzedaż razem	2 386 509	2 348 922	1,6%

Struktura przychodów Grupy nie uległa istotnym zmianom w stosunku do roku ubiegłego.

Znaczna część przychodów (52%) ze sprzedaży produktów uzyskiwana jest ze sprzedaży produktów masowych, tj. olejów luzem (rzepakowego surowego i rafinowanego) oraz śruty rzepakowej – produktu ubocznego powstającego w procesie pozyskiwania oleju z nasion rzepaku.

Sprzedaż produktów konsumenckich (36%) to przede wszystkim oleje konfekcjonowane i margaryny konsumenckie.

W 2016 roku, pomimo wzrostu wolumenów sprzedaży, w stosunku do roku 2015, wartość sprzedaży ogółem wykazała wzrost o 1,6%, będący wynikiem przede wszystkim wyższych cen sprzedaży głównych grup produktów Spółki dominującej.

4. SEGMENTY OPERACYJNE

Rozpoznane Segmenty Operacyjne

Zidentyfikowane i ujawnione w ramach działalności operacyjnej Grupy segmenty operacyjne są pochodną podziałów dokonywanych dla wewnętrznych celów zarządczych Grupy, jak i dla potrzeb konsolidacji z grupą Bunge.

Grupa rozpoznała dwa podstawowe segmenty działalności:

- Segment Produktów Masowych (Agri)
- Segment Produktów Spożywczych (Food)

Spółka dominująca prowadzi działalność w ramach w/w segmentów. Spółka zależna ZTK Property Management nie prowadzi działalności produkcyjnej, w związku z powyższym nie została przypisana do w/w segmentów operacyjnych.

Segment Produktów Masowych (Agri) obejmuje działalność:

- w zakresie przerobu nasion rzepaku - działalność od zakupu nasion do sprzedaży rzepakowego oleju surowego/odszlamionego, śruty rzepakowej, ewentualnie odsprzedaży nasion rzepaku do podmiotów zewnętrznych lub do segmentu Food
- w zakresie pozostałych olejów - działalność od zakupu od stron trzecich pozostałych olejów (również rzepakowego) w stanie surowym lub rafinowanym, do sprzedaży ich do podmiotów zewnętrznych lub do segmentu Food.

Segment Produktów Spożywczych (Food) - obejmuje działalność od zakupu od segmentu Agri olejów surowych i rafinowanych, pochodzących z zakupu od stron trzecich, do sprzedaży do stron trzecich: olejów rafinowanych, olejów butelkowanych, margaryn konsumenckich i profesjonalnych, tłuszczów cukierniczych. Segment Food nie dokonuje transakcji sprzedaży do segmentu Agri.

Ustalenie wielkości, wartości i kosztu obrotów wewnętrznych pomiędzy segmentami w Spółce dominującej.

Tak zdefiniowana działalność segmentów w Spółce dominującej powoduje konieczność realizacji obrotu wewnętrznego pomiędzy nimi, w zakresie sprzedaży z segmentu Agri do segmentu Food oleju rzepakowego surowego.

Wolumen obrotów wewnętrznych, określany na każdy dzień bilansowy, kalkulowany jest jako ekwiwalent produkcji sprzedanej, tj. jako ilość oleju rzepakowego surowego potrzebnego do wyprodukowania ilości wyrobów gotowych segmentu Food, sprzedanej w danym okresie sprawozdawczym.

Ceny realizacji sprzedaży między segmentami (ceny transferowe) oleju rzepakowego surowego są cenami rynkowymi, określonymi na podstawie notowań giełdowych ustalanych na różne okresy obowiązywania dla różnych asortymentów wyrobów gotowych segmentu Food.

Dla rzepakowego oleju rafinowanego sprzedanego do stron trzecich, cena sprzedaży z segmentu Agri do segmentu Food ustalana jest poprzez odjęcie od rzeczywistej ceny realizacji sprzedaży do stron trzecich, stałej premii rafinacyjnej, ustalonej na dany okres na bazie rynkowych premii rafinacyjnych (różnica pomiędzy rynkową ceną oleju rafinowanego a ceną oleju surowego).

Koszt własny sprzedanych wyrobów/surowców w ramach obrotu między segmentami ustalany jest w wysokości:

- dla sprzedaży oleju rzepakowego surowego z produkcji własnej – w wysokości bieżącej ceny standardowej nasion rzepaku, korygowanej o aktualne uzyski produkcyjne i cenę sprzedaży śrutę rzepakowej (podstawowy produkt uboczny przy produkcji oleju surowego,
- dla sprzedaży pozostałych surowców – w wysokości historycznych kosztów nabycia.

Podział pozostałych elementów części operacyjnej rachunku wyników

Koszty produkcji – koszty bezpośrednio produkcyjne (wydziałów produkcyjnych) alokowane są do segmentów zgodnie z alokacją rodzajów produkowanych produktów; koszty pośrednio produkcyjne (wydziały pomocnicze i administracja zakładów produkcyjnych) alokowane są do segmentów na podstawie ustalonych na dany rok obrotowy stałych współczynników alokacji określonych na bazie planowanego zaangażowania poszczególnych działów w produkcję dla poszczególnych segmentów.

Koszty sprzedaży alokowane są do segmentów analogicznie jak sama sprzedaż. Wszystkie koszty związane z transakcjami sprzedaży dotyczące produktów i towarów kwalifikowanych do segmentu Agri są przypisywane temu segmentowi. Analogicznie, wszystkie koszty sprzedaży związane z transakcjami sprzedaży produktów i towarów kwalifikowanych do segmentu Food są przypisywane do segmentu Food.

Koszty ogólnego zarządu podlegają podziałowi na zasadzie przypisania poszczególnych działów operacyjnych do danego segmentu. Kryterium przypisania stanowi rodzaj wykonywanych zadań w ramach danego działu. Koszty

działów ogólnoadministracyjnych, zarządzających obiema sferami działalności, przypisane są do obydwu segmentów w proporcji 1/1.

Różnice kursowe:

Różnice powstałe na instrumentach finansowych alokowane są do segmentu Agri w zakresie:

- całość niezrealizowanych wyników na instrumentach pochodnych,
- część zrealizowanych wyników na instrumentach pochodnych związana z realizacją zabezpieczeń dotyczących działalności segmentu Agri i dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń,
- całość zrealizowanych różnic kursowych na instrumentach pochodnych nie ujętych w rachunkowości zabezpieczeń.

Część zrealizowanych wyników na transakcjach zabezpieczających, ujętych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dotyczących zabezpieczenia wartości wpływów ze sprzedaży oleju rafinowanego luzem alokowana jest do segmentu Produktów Spożywczych.

Pozostałe różnice kursowe (powstałe na wycenie pozycji bilansowych lub wynikające z realizacji zapłat i otrzymanych płatnościach w walucie obcej) alokowane są do segmentu Agri. Grupa alokuje do poszczególnych segmentów pozycje ze sprawozdania z całkowitych dochodów tylko do poziomu zysku operacyjnego.

Podział Bilansu

Zapasy

Kryterium podziału zapasów jest zbieżne z kryteriami stosowanymi przy wyróżnieniu obrotów segmentu, co pozwala na szczegółową identyfikację zapasów przyporządkowanych do danego segmentu.

Rozrachunki z dostawcami/klientami

Zarówno dostawcy, jak i klienci, zostali przyporządkowani do danego segmentu na podstawie kryterium rodzaju, odpowiednio, nabywanego materiału/towaru, sprzedawanego produktu/towaru. Umożliwia to identyfikację wszystkich zobowiązań/należności dla danego segmentu. Przegląd poprawności tych alokacji dokonywany jest raz w roku.

Środki trwałe

Kryterium alokacji środków trwałych do segmentów jest, analogicznie jak dla alokacji kosztów, przypisanie poszczególnych działów operacyjnych do danego segmentu.

Środki trwałe w budowie

Wszelkie zwiększenia wartości majątku trwałego w ramach segmentu Agri dokonywane są wyłącznie w momencie przyjęcia środka trwałego do używania. Całość nakładów na środki trwałe w budowie wykazywana jest w ramach segmentu Food.

Wartości niematerialne

Alokacja wartości niematerialnych do poszczególnych segmentów oparta jest na szczegółowej identyfikacji tych aktywów do danego segmentu.

Wartość firmy

Wartość firmy powstała w Spółce dominującej w wyniku połączenia, które miało miejsce 13 grudnia 2006 roku. Wartość firmy została wyliczona w oparciu o wartość godziwą aktywów netto poszczególnych przejętych spółek.

Grupa przypisała wartość firmy do obydwu wyodrębnionych segmentów, które odpowiadają definicji najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze. Alokacja wartości firmy do obydwu segmentów została dokonana wg struktury segmentowej nadwyżki przekazanych płatności nad udziałem Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów i zobowiązań jednostek przejmowanych na dzień przejęcia.

W 2012 roku wartość firmy wzrosła w wyniku nabycia udziałów w spółce zależnej. Rozpoznaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość firmy przypisano do segmentu Food.

Wartość firmy została następująco przypisana do segmentów:

	Segment Agri	Segment Food	Razem
Wartość firmy (PLN'000)	28.544	55.249	83.793
Wartość firmy (%)	34,1%	65,9%	100%

Zadłużenie

Zadłużenie alokowane jest do segmentów wg struktury aktywów netto.

Pozostałe pozycje bilansowe

Wszelkie nieuwzględnione w ramach podstawowego rozdziału elementy bilansu są a priori przyporządkowywane do segmentu Food. Wiąże się to z założeniem, iż w ramach tego segmentu wykazywane są wszelkie rozliczenia ze stronami trzecimi, niebędące konsekwencją takich operacji jak sprzedaż i zakupy.

Podstawowe miary i kryteria oceny wyników działalności segmentów biznesowych

Grupa stosuje dwie zasadnicze miary dla oceny swoich segmentów biznesowych:

- Wynik operacyjny (EBIT), rozumiany jako zysk operacyjny, tj, przed opodatkowaniem i kosztami/przychodami finansowymi
- Zwrot na aktywach netto (RONA)

Zwrot na aktywach netto ustalany jest wyłącznie wobec aktywów pracujących, czyli po eliminacji z majątku trwałego wartości środków trwałych w budowie. Jest to istotne założenie, gdyż w ten sposób eliminowany jest fakt wykazywania w ramach segmentu Food nakładów, które ostatecznie częściowo zwiększą również wartość majątku trwałego segmentu Agri.

Poniżej przedstawione zostały podstawowe informacje finansowe dotyczące segmentów operacyjnych.

Aktywa i zobowiązania segmentów

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Aktywa trwałe	125 804	120 760	191 950	203 962	317 754	324 722
Aktywa obrotowe	342 519	252 051	385 110	419 351	727 629	671 402
Aktywa ogółem	468 323	372 811	577 060	623 313	1 045 383	996 124
Zobowiązania długoterminowe	2 213	2 160	6 336	6 230	8 549	8 390
Zobowiązania krótkoterminowe (bez kredytów i pożyczek)	188 264	51 669	157 543	104 992	345 807	156 661
Zobowiązania ogółem (bez kredytów i pożyczek)	190 477	53 829	163 879	111 222	354 356	165 051
Aktywa netto (aktywa ogółem pomniejszone o zobowiązania ogółem, bez kredytów i pożyczek)	277 846	318 982	413 181	512 091	691 027	831 073
Zadłużenie	-	-	-	-	-	-

Przychody i wyniki segmentów oraz pozostałe informacje

	AGRI		FOOD		WYŁĄCZENIA		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Przychody								
Sprzedaż do stron trzecich	919 347	909 040	1 491 955	1 461 883	-	-	2 411 302	2 370 923
Sprzedaż między segmentami	663 843	629 849	-	-	(663 843)	(629 849)	-	-
Przychody ogółem	1 583 190	1 538 889	1 491 955	1 461 883	(663 843)	(629 849)	2 411 302	2 370 923
Zysk operacyjny (EBIT)	11 068	45 772	111 794	68 516	-	-	122 862	114 288

Pozostałe informacje

Nakłady inwestycyjne (w tym zmiana stanu zaliczek na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych)	(3 748)	10 867	41 215	11 760	-	-	37 467	22 627
Amortyzacja środków trwałych	10 326	15 368	14 989	13 674	-	-	25 315	29 042
Amortyzacja wartości niematerialnych	2	265	3 666	3 830	-	-	3 668	4 095
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	-	-	65	65	-	-	65	65
Odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych	-	1 929	928	(18)	-	-	928	1 911

Udział spółki zależnej ZTK Property Management w zysku operacyjnym (EBIT) za 2016 rok: strata w wysokości 2.204 tys. PLN.

Udział spółek zależnych w zysku operacyjnym (EBIT) za 2015 rok przedstawiał się następująco:

- Mauresa sp. z o.o. - strata w wysokości 35 tys. PLN
- ZTK Property Management - strata w wysokości 4.425 tys. PLN
- Mauresa Consulting - zysk w wysokości 1.941 tys. PLN

Przychody ze sprzedaży głównych produktów i usług (bez transakcji międzysegmentowych)

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Przychody ze sprzedaży produktów						
Oleje luzem	456 023	450 134	300 530	290 864	756 553	740 998
Śruta rzepakowa	392 203	443 845	-	-	392 203	443 845
Oleje konfekcjonowane	-	-	486 428	474 457	486 428	474 457
Margaryny konsumenckie	-	-	310 228	322 835	310 228	322 835
Margaryny profesjonalne	-	-	105 413	104 282	105 413	104 282
Tłuszcze cukiernicze	-	-	162 927	145 896	162 927	145 896
Pozostałe	2 398	1 880	9 469	10 174	11 867	12 054
Sprzedaż produktów	850 624	895 859	1 374 995	1 348 508	2 225 619	2 244 367
Przychody ze sprzedaży towarów						
Oleje luzem	57 965	-	604	455	58 569	455
Śruta rzepakowa	1 249	-	-	-	1 249	-
Oleje konfekcjonowane	-	-	22 156	21 212	22 156	21 212
Margaryny konsumenckie	-	-	74 419	74 863	74 419	74 863
Nasiona rzepaku	1 670	680	-	-	1 670	680
Pozostałe	-	-	2 827	7 345	2 827	7 345
Sprzedaż towarów	60 884	680	100 006	103 875	160 890	104 555
Sprzedaż razem	911 508	896 539	1 475 001	1 452 383	2 386 509	2 348 922

Zwrot na aktywach netto

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Średni stan aktywów (pomniejszony o średni stan środków trwałych w budowie)	403 544	401 676	642 022	558 811	1 045 566	960 487
Średni stan zobowiązań (bez kredytów i pożyczek)	122 153	47 618	136 319	112 239	258 472	159 857
Średni stan aktywów operacyjnych netto	281 391	354 058	505 703	446 572	787 094	800 630
Zysk/(Strata) operacyjny	11 068	45 772	111 794	68 449	122 862	114 221
Podatek dochodowy (od zysku operacyjnego)	(2 103)	(8 697)	(21 241)	(13 005)	(23 344)	(21 702)
Zysk/(Strata) operacyjny pomniejszony o podatek	8 965	37 075	90 553	55 444	99 518	92 519
Zwrot na aktywach netto	3,2%	10,5%	17,9%	12,4%	12,6%	11,6%

Informacje o wiodących klientach

W Grupie nie występuje koncentracja przychodów ze sprzedaży do zewnętrznego pojedynczego klienta, które stanowiłyby co najmniej 10 procent łącznych przychodów Grupy w prezentowanym okresie.

5. KOSZTY WEDŁUG RODZAJU

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000
Amortyzacja	28 812	33 127
Zużycie materiałów i energii	1 869 477	1 830 597
Usługi obce	160 237	183 284
Podatki i opłaty	7 452	8 094
Wynagrodzenia	65 069	70 380
Ubezpieczenia społeczne	11 380	11 451
Inne świadczenia pracownicze	7 264	7 238
Pozostałe koszty rodzajowe (delegacje, koszty utrzymania obiektów socjalnych i inne)	2 611	2 526
Razem koszty rodzajowe	2 152 302	2 146 697
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	8 072	(4 004)
Koszty sprzedaży	(143 196)	(167 436)
Koszty ogólnego zarządu	(39 987)	(41 415)
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	1 977 191	1 933 842

W celu doprowadzenia do porównywalności danych za 2015 rok, Spółka dominująca dokonała korekty prezentacyjnej kosztów firm pośrednictwa pracy, w wysokości 3.675 tys. PLN, ujętych w notcie Koszty według rodzaju, w pozycji wynagrodzenia. W prezentowanym sprawozdaniu finansowym koszty te zostały zakwalifikowane jako usługi obce.

6. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000
Sprzedaż usług	9 858	12 007
Należne kary umowne	739	3 314
Odwrocenie odpisu aktualizującego należności	3 658	296
Uzyskane odszkodowanie z tyt. awarii	560	4 212
Nadpłata składki wypadkowej ZUS za lata ubiegłe	1 064	-
Nadpłata podatku od nieruchomości za lata 2010-2015	1 696	-
Rozwiązanie rezerwy z tyt. wypowiedzenia umowy na przechowywanie nasion	-	184
Sprzedaż certyfikatów energetycznych PMEF	6 283	218
Przychód ze sprzedaży działalności socjalnej	-	475
Odwrocenie odpisu aktualizującego wartość zapasów	247	1 095
Pozostałe przychody	688	200
	24 793	22 001

7. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000
Koszt sprzedanych usług	7 057	4 321
Koszty kontraktu produkcyjnego na oleje jadalne	219	219
Koszty sprzedaży certyfikatów energetycznych	1 377	-
Odpis aktualizujący wartość należności	1 674	3 990
Nadpłata składki wypadkowej ZUS - koszty	585	-
Odsetki od zobowiązań podatkowych VAT (import oleju słonecznikowego)	1 091	-
Likwidacja opakowań	393	-
Koszty sprzedaży zakupionych materiałów	381	118
Rezerwa na sprawy sporne	50	105
Koszty awarii - Rafineria	705	-
Koszty utrzymania - zlikwidowany zakład w Gdańsku	1 463	1 376
Koszty utrzymania wynajmowanych budynków	227	-
Usługi doradztwa prawnego - dot. zwrotu podatku od nieruchomości	142	-
Rezerwa na WUG	-	1 205
Koszty sprzedaży usług marketingowych	782	-
Darowizny	465	1 323
Inne koszty	1 488	1 332
	18 099	13 989

8. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000
Przychody finansowe		
Otrzymane odsetki za zwłokę	67	270
Otrzymane odsetki od udzielonych pożyczek	52	23
Odsetki od środków pieniężnych, lokaty	4 683	4 062
	4 802	4 355
Koszty finansowe		
Koszty odsetek - kredyty i pożyczki	132	126
Zapłacone odsetki za zwłokę	41	155
Koszty faktoringu	3 218	3 036
	3 391	3 317

9. ZYSKI/(STRATY) Z TYTUŁU WYCENY NIEZREALIZOWANYCH INSTRUMENTÓW POCHODNYCH I NIEZREALIZOWANYCH RÓŻNIC KURSOWYCH

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000
Niezrealizowany wynik na walutowych instrumentach pochodnych		
- zyski	13 637	7 184
- straty	9 321	9 905
Niezrealizowany wynik na towarowych instrumentach pochodnych poza rachunkowością zabezpieczeń (RZ)		
- zyski	1 261	155
- straty	19 646	6 959
Niezrealizowany wynik na towarowych instrumentach zabezpieczających ujętych w rachunkowości zabezpieczeń (RZ)		
- zyski	7 026	454
- straty	44	772
Rozliczone zyski/straty na towarowych instrumentach pochodnych ujętych w RZ, zabezpieczających niezrealizowane pozycje zabezpieczane *		
- zyski	323	3 468
- straty	3 713	3 323
Niezrealizowany wynik na pozycji zabezpieczanej ujęty jako korekta zapasów		
- zyski	3 894	2 920
- straty	800	3 431
Różnice kursowe niezrealizowane		
- dodatnie	6 164	5 488
- ujemne	2 850	1 273
	(4 069)	(5 994)

* niezrealizowane pozycje zabezpieczane – pozycje nadal ujęte w aktywach Spółki (zapasy)

10. WYNIK NA SPRZEDAŻY ŚRODKÓW TRWAŁYCH I INNE KOSZTY ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI TRWAŁYMI ORAZ WARTOŚCIAMI NIEMATERIALNYMI

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000
Likwidacja i demontaż	801	285
Zysk / strata na sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych	(44 607)	(2 249)
Odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych	5 970	1 911
	(37 836)	(53)

W 2016 roku spółka zależna ZTK Property Management zawarła umowy przenoszące prawo użytkowania wieczystego i własność nieruchomości, zlokalizowanych w Warszawie, na rzecz spółki Projekt M1 Spectra Development sp. z o.o. spółka komandytowa (podmiot pośrednio zależny od Pana Jerzego Staraka, będącego również pośrednio znaczącym udziałowcem Spółki dominującej). W wyniku realizacji powyższych umów sprzedaży Grupa odnotowała zysk na sprzedaży środków trwałych w wysokości 43.162 tys. PLN.

11. PODATEK DOCHODOWY

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000
Podatek dochodowy ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów		
Podatek bieżący:		
Podatek dochodowy bieżący	17 503	30 286
Korekty lat ubiegłych	(138)	(4 638)
Razem podatek bieżący	17 365	25 648
Podatek odroczony:		
Podatek dochodowy odroczony	(673)	(3 941)
Korekta lat ubiegłych	-	317
Razem podatek odroczony	(673)	(3 624)
Razem podatek dochodowy	16 692	22 024

Podatek dochodowy został skalkulowany wg obowiązującej w 2016 roku stawki 19% (rok 2015: 19%).

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2015 PLN'000
Zysk (strata) brutto	124 273	114 755
Ustawowa stawka podatkowa (średnioważona)	19,00%	19,00%
Podatek według ustawowej stawki	23 612	21 803
Efekt podatkowy różnic pomiędzy zyskiem / stratą przed opodatkowaniem a podstawą opodatkowania	(6 782)	8 341
Wykorzystanie strat podatkowych z poprzednich okresów	-	(11)
Rozpoznanie aktywa na podatek odroczony od strat podatkowych z poprzedniego okresu	-	156
Ujęcie korekty w podatku bieżącym i odroczonym z poprzedniego okresu	(138)	(4 638)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	16 692	25 651
Bieżący podatek dochodowy	17 365	25 648
Odroczony podatek dochodowy	(673)	(3 624)
Efektywna stawka podatkowa	13,43%	19,19%

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2016 wynika z następujących pozycji:

	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku PLN'000	Obciążenie (+) / uznanie (-) kapitału PLN'000
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:			
Różnicy wartości bilansowych i podatkowych majątku trwałego	7 045	(2 262)	-
Naliczone, nieotrzymane/niezapłacone odsetki od depozytów i faktoringu	-	(3)	-
Razem rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	7 045	(2 265)	-

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:

Aktualizacji wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	760	1 206	(65)
Odpisów aktualizujących wartość należności nieściągalnych	36	622	-
Rezerw	2 070	203	50
Biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych kosztów odroczonego w czasie	10 054	(487)	-
Naliczonych, nieotrzymanych/niezapłaconych odsetek od depozytu i faktoringu	34	439	-
Straty podatkowej	1 080	(968)	
Pozostałe	104	577	-
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	14 138	1 592	(15)

Obciążenie/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego (673) (15)

Per saldo

Rezerwy z tytułu podatku -
Aktywa z tytułu podatku 7 093

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2015 wynika z następujących pozycji:

	Koniec okresu 31-12-2015	Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku	Obciążenie (+) / uznanie (-) kapitału
	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:			
Różnicy wartości bilansowych i podatkowych majątku trwałego	9 307	1 826	-
Naliczone, nieotrzymane/niezapłacone odsetki od depozytów i faktoringu	3	(142)	121
Razem rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	9 310	1 684	121

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktualizacji wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	1 901	1 773	(740)
Odpisów aktualizujących wartość należności nieściągalnych	658	(136)	-
Rezerw	2 323	203	
Biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych kosztów odroczonego w czasie	9 567	(633)	-
Naliczonych niezapłaconych odsetek	473	473	-
Strata podatkowa	112	104	-
Pozostałe	681	156	-
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	15 715	1 940	(740)

(Obciążenie)/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego 3 624 (619)

Per saldo

Rezerwy z tytułu podatku -
Aktywa z tytułu podatku 6 405

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa i pasywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały zaprezentowane w szyku zwartym, jako nadwyżka aktywów nad pasywami. Spółka dominująca posiada możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat aktywów i pasywów, a aktywa i pasywa dotyczą podatku dochodowego nałożonego wyłącznie przez polskie władze podatkowe. Aktywa i pasywa spółki zależnej, ze względu na ich nieistotność, zostały skompensowane z aktywami Spółki dominującej.

Zmiana stanu rezerwy/aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Zmiana stanu z tytułu podatku odroczonego :		
Stan na początek okresu	6 405	3 400
Podatek odroczonej ujęty w rachunku zysków i strat	673	3 624
Podatek odroczonej ujęty w innych całkowitych dochodach (z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń)	65	(740)
Podatek odroczonej ujęty w innych całkowitych dochodach (z tytułu wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych)	(50)	121
Podatek odroczonej ujęty w innych całkowitych dochodach z tytułu korekty konsolidacyjnej niezrealizowanych marż transakcyjnych	-	-
Stan na koniec okresu	7 093	6 405

Grupa nie posiada zobowiązań podatkowych od dodatnich różnic przejściowych, związanych z inwestycjami w jednostki zależne, oddziały, jednostki stowarzyszone czy w udziały we wspólnych przedsięwzięciach.

12. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

Wyliczenie zysku na jedną akcję zostało oparte na następujących informacjach:

	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016 PLN'000</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015 PLN'000</i>
Zyski		
Zysk netto dla celów wyliczenia zysku na jedną akcję	107 581	93 235
Liczba wyemitowanych akcji		
Średnia ważona liczba akcji wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości zysku zwykłego na jedną akcję	22 986 949	22 986 949
Zysk na akcję		
Zysk przypadający na jedną akcję	4,68	4,06

W Spółce dominującej nie występuje zjawisko rozwodnienia zysku.

13. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

	<i>Grunty, budynki i budowle</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Razem</i>
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
WARTOŚĆ POCZĄTKOWA					
Na dzień 1/1/2015	195 272	14 818	301 008	25 896	536 994
Zwiększenia	6 398	16 323	7 761	1 393	31 875
Zmniejszenia	(715)	(14 567)	(5 677)	(2 657)	(23 616)
Reklasyfikacja ST przeznaczonych do sprzedaży	12	-	2 211	342	2 565
Na dzień 31/12/2015	200 967	16 574	305 303	24 974	547 818
Na dzień 1/1/2016	200 967	16 574	305 303	24 974	547 818
Zwiększenia	2 979	41 794	11 870	535	57 178
Zmniejszenia	(1 528)	(16 317)	(612)	(353)	(18 810)
Reklasyfikacja ST przeznaczonych do sprzedaży	75	-	826	82	983
Na dzień 31/12/2016	202 493	42 051	317 387	25 238	587 169
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI					
Na dzień 1/1/2015	82 876	16	227 257	19 578	329 727
Amortyzacja za okres	9 077	-	18 427	1 546	29 050
Utrata wartości	-	(16)	(22)	17	(21)
Zmniejszenia z tytułu likwidacji lub sprzedaży	(216)	-	(5 529)	(2 599)	(8 344)
Reklasyfikacja ST przeznaczonych do sprzedaży	(711)	-	1 637	301	1 227
Na dzień 31/12/2015	91 026	-	241 770	18 843	351 639
Na dzień 1/1/2016	91 026	-	241 770	18 843	351 639
Amortyzacja za okres	8 962	-	14 946	1 408	25 316
Utrata wartości	-	-	95	27	122
Zmniejszenia z tytułu likwidacji lub sprzedaży	(113)	-	(612)	(353)	(1 078)
Reklasyfikacja ST przeznaczonych do sprzedaży	30	-	491	25	546
Na dzień 31/12/2016	99 905	-	256 690	19 950	376 545
WARTOŚĆ NETTO					
Na dzień 31/12/2015	109 941	16 574	63 533	6 131	196 179
Udzielone zaliczki	-	6 571	-	-	6 571
					202 750
Na dzień 31/12/2016	102 588	42 051	60 697	5 288	210 624
Udzielone zaliczki		2 243	-	-	2 243
					212 867

Okres użytkowania środków trwałych w Grupie został określony następująco:

Budynki – od 25 do 40 lat
Maszyny i urządzenia – od 3 do 20 lat
Pozostałe środki trwałe – od 4 do 12 lat.

Środki trwałe amortyzowane są metodą liniową. Rzeczowe aktywa trwałe nie są objęte ograniczeniami dotyczącymi tytułu prawnego Spółki dominującej lub zależnej.

Grupa dokonuje corocznej oceny ekonomicznego zużycia środków trwałych dla celów bilansowych, celem weryfikacji ewidencyjnego odzwierciedlenia osiągniętych przez Grupę korzyści ekonomicznych z tegoż majątku.

W przypadkach gdy Grupa nie przewiduje osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z dalszego użytkowania składników rzeczowego majątku trwałego, dokonuje odpisów z tytułu utraty wartości.

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY

Decyzją Zarządu Spółki dominującej, w listopadzie 2014 roku rzeczowe aktywa trwałe występujące w zlikwidowanym zakładzie produkcyjnym w Gdańsku zakwalifikowane zostały jako dostępne do sprzedaży.

	<i>Grunty, budynki i budowle</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Razem</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Wartość początkowa	24 480	12 153	447	37 080
Umorzenie i utrata wartości	(11 757)	(8 832)	(391)	(20 980)
Na dzień 31/12/2015	12 723	3 321	56	16 100
Na dzień 01/01/2016	12 723	3 321	56	16 100
Zwiększenia	-	-	-	-
Umorzenie i utrata wartości	-	(4 914)	-	(4 914)
Sprzedaż i likwidacja	-	(791)	-	(791)
Reklasyfikacje	-	(437)	-	(437)
Na dzień 31/12/2016	12 723	(2 821)	56	9 958

14. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

PLN'000

WARTOŚĆ POCZĄTKOWA

Na dzień 1/1/2015	16 529
Zwiększenia	-
Zmniejszenia	-
Na dzień 31/12/2015	16 529

Na dzień 1/1/2016	16 529
Zwiększenia	-
Zmniejszenia	(14 892)
Na dzień 31/12/2016	1 637

UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI

Na dzień 1/1/2015	747
Amortyzacja za okres	653
Zmniejszenia	-
Na dzień 31/12/2015	1 400

Na dzień 1/1/2016	1 400
Amortyzacja za okres	65
Zmniejszenia	(653)
Na dzień 31/12/2016	812

WARTOŚĆ NETTO

Na dzień 31/12/2015	15 129
----------------------------	---------------

Na dzień 31/12/2016	825
----------------------------	------------

Informacje o przychodach oraz o należnych wpływach z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych znajdują się w nocie nr 32 „Leasing operacyjny”.

Nieruchomości amortyzowane są metodą liniową. Przyjęte stawki amortyzacji są następujące:

- budynki – 2,5%
- budowle – 4%
- urządzenia techniczne – 8,5%
- maszyny i urządzenia pozostałe – 4%.

Grupa nie dokonała wyceny wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych wymaganych przez MSR 40, ze względu na małą istotność tej pozycji w aktywach ogółem Grupy. Koszty oszacowania wartości godziwej byłyby niewspółmiernie wysokie w stosunku do korzyści płynących z tego dla sprawozdania finansowego.

15. WARTOŚĆ FIRMY

Wartość firmy powstała w wyniku połączenia z „Ewico” sp. z o.o., ZPT Olvit sp. z o.o. i Olvit-pro sp. z o.o. które miało miejsce 13 grudnia 2006 roku. Wartości firmy została wyliczona w oparciu o wartość godziwą aktywów netto poszczególnych przejętych spółek.

PLN'000

Stan na dzień 31 grudnia 2015

Cena przejęcia	277 218
Koszty przejęcia	311
Wartość godziwa aktywów przejętych	(193 736)
	<hr/>
	83 793

Stan na dzień 31 grudnia 2016

Cena przejęcia	277 218
Koszty przejęcia	311
Wartość godziwa aktywów przejętych	(193 736)
	<hr/>
	83 793

Wartość firmy pierwotnie nie była przypisana do żadnego segmentu działalności Spółki dominującej. W 2009 roku, w związku ze zmianą MSR nr 36, Spółka dominująca przypisała wartość firmy do obydwu wyodrębnionych segmentów, które odpowiadają definicji najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze. Alokacja wartości firmy do obydwu segmentów została dokonana wg struktury segmentowej nadwyżki przekazanych płatności nad udziałem Spółki dominującej w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów i zobowiązań jednostek przejmowanych na dzień przejęcia. Szczegółowy opis alokacji wartości firmy w Spółce dominującej ujęty został w nocie nr 4 Segmenty operacyjne.

Testowanie utraty wartości „wartości firmy”.

Na koniec 2016 roku Grupa przeprowadziła testy wartości firmy dla obydwu segmentów pod kątem utraty wartości. Testy nie wykazały konieczności dokonania odpisów aktualizujących.

Testy przeprowadzone zostały metodą dyskontowania wolnych przepływów gotówkowych, z przyjęciem następujących założeń:

- 5-letni okres prognozy (2017- 2021);
- W segmencie Food – w całym okresie prognozy stałe marże, na poziomie budżetu 2017 roku. W segmencie Agri – w całym okresie prognozy stałe marże na przerobie nasion, przy rosnącym wolumenie przerobu w okresie przerobu o ca 6%;
- Średni ważony koszt kapitału (WACC) – 6,50% (po opodatkowaniu);
- Stopa wzrostu – 0%;
- Trzy scenariusze testu: optymistyczny, realistyczny i pesymistyczny;
- Dla obydwu segmentów w oparciu o wyżej wymienione założenia, test na utratę wartości wykazał nadwyżkę wartości odzyskiwalnej.

Kluczowe założenia do wyceny wartości odzyskiwalnej segmentów działalności Grupy zostały przyjęte do przedmiotowych testów na racjonalnych założeniach, odzwierciedlających jak najwłaściwszą ocenę kierownictwa Grupy odnośnie całokształtu warunków gospodarczych, spodziewanych podczas pozostałego okresu użytkowania składników aktywów.

W ocenie kierownictwa Grupy brak jest uzasadnienia do zmian założeń, w wyniku których wartość odzyskiwalna przedmiotowych składników aktywów byłaby poniżej ich wartości bilansowej.

16. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

	<i>Znaki towarowe</i>	<i>Prawa autorskie</i>	<i>Know-how</i>	<i>Razem</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
WARTOŚĆ POCZĄTKOWA				
Na dzień 1/1/2015	34 446	622	8 866	43 934
Zwiększenia	-	37	-	37
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2015	34 446	659	8 866	43 971
Na dzień 1/1/2016	34 446	659	8 866	43 971
Zwiększenia	-	-	-	-
Zmniejszenia	(1 193)	(140)	-	(1 333)
Na dzień 31/12/2016	33 253	519	8 866	42 638
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI				
Na dzień 1/1/2015	17 713	445	3 630	21 788
Amortyzacja za okres	2 721	38	1 336	4 095
Utrata wartości	-	-	1 925	1 925
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2015	20 434	483	6 891	27 808
Na dzień 1/1/2016	20 434	483	6 891	27 808
Amortyzacja za okres	2 557	38	1 073	3 668
Utrata wartości	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	(1 193)	(130)	-	(1 323)
Na dzień 31/12/2016	21 798	391	7 964	30 153
WARTOŚĆ NETTO				
Na dzień 31/12/2015	14 012	176	1 975	16 163
Na dzień 31/12/2016	11 455	128	902	12 485

Wszystkie aktywa niematerialne mają określone okresy użytkowania i są amortyzowane metodą liniową. Amortyzacja aktywów niematerialnych jest ujęta w następujących pozycjach sprawozdania z całkowitych dochodów:

- a) koszty sprzedaży,
- b) koszty ogólnego zarządu,
- c) pozostałe koszty operacyjne.

W pozycji wartości niematerialne Spółka dominująca wykazała znaki towarowe przejętych marek w ramach połączenia z Zakładami Tłuszczowymi w Warszawie w lutym 2009 roku.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku dwie główne pozycje wchodzące w skład znaków towarowych to znak „Smakowita” o wartości bilansowej netto 5.264 tys. PLN oraz pozostałym okresie amortyzacji wynoszącym 5 lat, oraz znak towarowy „Masło Roślinne” o wartości bilansowej netto 6.004 tys. PLN i okresie amortyzacji 5 lat.

17. AKTYWA FINANSOWE

	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000
Wartość godziwa niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych	13 793	9 679
Wartość godziwa niezrealizowanych towarowych instrumentów pochodnych	8 287	609
Udzielone pożyczki	18	33
Akcje i udziały	-	-
Aktywa finansowe razem	22 098	10 321
w podziale na okresy:		
- krótkoterminowe	22 087	10 305
- długoterminowe	11	27
Aktywa finansowe razem	22 098	10 332

Wartość godziwą instrumentów pochodnych ustala się w oparciu o bieżące kursy walutowe (kontrakty walutowe) i o bieżące ceny produktów (kontrakty towarowe). Instrumenty pochodne stanowią aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem tych instrumentów pochodnych, które są wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń. W przypadku tych ostatnich efektywna część zmiany wartości godziwej ujęta jest w kapitale rezerwowym z aktualizacji wyceny lub koryguje wartość pozycji zabezpieczanej (patrz również noty „Walutowe instrumenty pochodne” i „Towarowe instrumenty pochodne”).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa instrumentów pochodnych posiadanych przez Spółkę wykazywała aktywa na kwotę 22.080 tys. PLN i zobowiązania o wartości 29.175 tys. PLN (31/12/2015: aktywa 10.288 tys. PLN, zobowiązania 19.784 tys. PLN). Zobowiązania finansowe – patrz: nota „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania”.

Pożyczki udzielone wykazane są w wartościach wymagających zapłaty, które nie różnią się znacząco od ich skorygowanych cen nabycia.

18. PRZEJĘCIE JEDNOSTEK ZALEŻNYCH

W 2016 roku nie miały miejsca przejęcia spółek zależnych.

19. ZAPASY

Wartość zapasów Grupy przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000
Materiały i surowce	260 405	175 335
Półprodukty i wyroby gotowe	93 339	90 324
Towary	3 188	2 683
Zapasy ogółem, po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości	356 932	268 342
Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do poziomu sprzedaży netto		
Stan na początek okresu	1 278	2 508
Utworzenie odpisu na:	4 670	7 993
- materiały pomocnicze i opakowania	58	-
- wartość łąry rzepekowej	1 332	-
- wyroby gotowe	3 280	7 993
Wykorzystanie odpisu z tytułu:	5 006	9 223
- likwidacji lub sprzedaży wyrobów gotowych	3 857	9 185
- likwidacji części zamiennych	-	18
- likwidacji materiałów pomocniczych i opakowań	58	20
- aktualizacji wyceny łąry rzepekowej	1 091	-
Stan na koniec okresu	942	1 278

20. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności są nieoprocentowane. Średni okres kredytowania odbiorców, liczony relacją należności i przychodów ze sprzedaży przemnożoną przez 365 dni, wynosi 14 dni. Grupa nalicza odsetki karne od należności przeterminowanych po dokonaniu osądu słuszności naliczenia odsetek wobec konkretnych klientów, biorąc pod uwagę dotychczasową współpracę, ilość dni zwłoki, przyczyny mogące powodować opóźnienia w płatnościach oraz plany dotyczące dalszych kontaktów z danymi klientami.

	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000
Należności z tytułu dostaw i usług od podmiotów powiązanych	12 716	8 592
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych podmiotów	83 489	83 963
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-
Pozostałe należności	20 132	16 372
- krótkoterminowe	19 689	16 372
- długoterminowe	443	-
	116 337	108 927

Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawiony znajduje się w nocie nr 34 „Transakcje z podmiotami powiązаныmi”.

Należności zaległe na dzień bilansowy, zgodnie z polityką rachunkowości Grupy, zostały objęte odpisem aktualizującym z tytułu utraty wartości, za wyjątkiem kwot pokrytych gwarancjami lub zabezpieczeniem.

Oszacowana wartość odpisów aktualizujących od należności handlowych uznanych za nieściągalne na dzień 31 grudnia 2016 wynosi 3.636 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2015: 7.598 tys. PLN).

Zarządy Spółki dominującej i zależnej uważają, że wartość księgową netto należności jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000
Stan na początek okresu	7 598	5 007
Utworzenie odpisu na:	99	3 543
należności z tytułu dostaw i usług	-	3 353
odsetki za zwłokę	15	143
należności dochodzone na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	80	-
koszty sądowe	4	47
Wykorzystanie odpisu z tytułu zapłaty:	66	544
odsetek	60	246
należności dochodzone na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	6	17
należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych	-	281
Wykorzystanie odpisu z tytułu umorzenia:	3 995	408
odsetek	314	80
należności dochodzonych na drodze sądowej	5	328
należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych	3 676	-
Stan na koniec okresu	3 636	7 598

W 2016 roku Grupa nie dokonała żadnych odpisów utraty wartości dla przychodów z aktywów finansowych.

Należności w faktoringu

W dniu 14 grudnia 2011 roku, Spółka dominująca zawarła umowę faktoringową z Pekao FAKTORING sp. z o.o., z siedzibą w Lublinie, ul. Lubartowska 74 A (dalej, odpowiednio: „Umowa” i „Faktor”).

Umowa została zawarta na okres 12 miesięcy, z opcją przedłużenia o kolejne 12 miesięcy. Jako zabezpieczenie wykonania postanowień Umowy Spółka dominująca zobowiązała się do wystawienia weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz do dokonania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej zawartej z Coface Austria Kreditversicherung AG Oddział w Polsce. Faktorowi przysługuje wynagrodzenie nieodbiegające od wysokości wynagrodzeń występujących na rynku usług faktoringowych, obejmujących prowizje operacyjne i koszt finansowania oparty o rynkowe stopy procentowe plus uzgodniona marża.

Na podstawie aneksu nr 11 z dnia 29 grudnia 2016 roku, maksymalny limit zaangażowania Faktora w finansowanie Spółki został ustalony na kwotę 160.000.000 PLN.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku Spółka pozostawała stroną w/w umowy faktoringowej.

Wartość należności wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki nie obejmuje wierzytelności objętych faktoringiem pełnym (bez regresu ryzyka do zbywcy). Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku, łączna wartość sprzedanych wierzytelności wyniosła 158.582 tys. PLN, z czego w walucie PLN: 156.358 tys. PLN i w walucie EUR: 504 tys., tj. 2.224 tys. PLN. Na dzień bilansowy 31 grudnia 2015 roku, łączna wartość sprzedanych wierzytelności wyniosła 138.462 tys. PLN, z czego w walucie PLN: 136.471 tys. PLN i w walucie EUR: 466 tys., tj. 1.991 tys. PLN.

21. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, posiadane przez Grupę na dzień bilansowy, to środki pieniężne zgromadzone na bieżących rachunkach bankowych.

Wartość księgową środków pieniężnych odpowiada ich wartości godziwej.

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
Środki pieniężne w kasie	-	11 079
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	222 020	255 862
Krótkoterminowe depozyty bankowe	-	-
Środki pieniężne w drodze	-	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych razem	222 020	266 941

22. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
rozliczenie kosztów zakupu kontraktu na sprzedaż olejów	237	455
	237	455
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
ubezpieczenia majątkowe	5	41
rozliczenie kosztów zakupu kontraktu na sprzedaż olejów	219	219
ubezpieczenie należności	350	350
pozostałe	164	188
	738	798

23. KAPITAŁ PODSTAWOWY

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
Kapitał akcyjny wyemitowany i opłacony:		
22.986.949 akcji zwykłych o wartości nominalnej 7,48 zł każda	171 942	171 942
Korekta hiperinflacyjna	13 134	13 134
Kapitał podstawowy razem	185 076	185 076

Ze względu na hiperinflację istniejącą w Polsce do końca 1996 roku, w Spółce dominującej przeszacowaniu uległ kapitał własny za 1996 rok tj. za okres od kiedy Spółka dominująca była spółką akcyjną (przekształcenie w spółkę kapitałową nastąpiło 21 grudnia 1995 roku) do końca 1996 roku. Przeszacowanie jest dokonane stopą inflacji za 1996 rok, wynoszącą 19,9%. Efekt przeliczenia kapitału wskaźnikami inflacji został ujęty w niepodzielonym wyniku finansowym lat ubiegłych. Wartość kapitału podstawowego na 31 grudnia 1996 w bilansie Spółki dominującej wynosiła 66.000 tys. PLN, wartość po przeszacowaniu 79.134 tys. PLN, co oznacza wzrost wartości o kwotę 13.134 tys. PLN.

Kapitał zakładowy Spółki dominującej, na dzień bilansowy 31.12.2016 roku wynosił 171.942 tys. PLN i dzielił się na 22.986.949 akcji o wartości nominalnej 7,48 PLN każda. Wszystkie wyemitowane akcje są akcjami zwykłymi, bez żadnego uprzywilejowania co do uczestnictwa w podziale zysku. Każda akcja daje prawo do jednego głosu, co daje łącznie 22.986.949 głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki dominującej.

Głównym akcjonariuszem Spółki dominującej jest podmiot prawa holenderskiego – Koninklijke Bunge Besloten Vennootschap (KBBV) z siedzibą w Rotterdamie, Holandia, który posiada (na podstawie zaświadczenia na WZA w dniu 11.06.2014r.) bezpośrednio 14.763.313 akcji, co stanowi 64,22% jej kapitału zakładowego oraz tyle samo uprawnień do wykonywania 64,22% głosów na WZ. Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu, jest Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A., posiadającym bezpośrednio i pośrednio 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu, jest Bunge Ltd. z siedzibą na Bermudach i głównym biurem w White Plains, w stanie Nowy York, w Stanach Zjednoczonych.

Kolejnym znaczącym akcjonariuszem Spółki dominującej jest Windstorm Trading & Investments Limited, spółka zależna od Pana Jerzego Staraka, zawiązana na Cyprze z siedzibą rejestrową Thasou 3, DADLAW House, P.C. 1520 Nikozja, Cypr, która posiada (na podstawie zaświadczenia na WZA w dniu 11.06.2014r.) 5.805.485 akcji, stanowiących 25,26% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do wykonywania 25,26% głosów na WZ.

W dniu 30 sierpnia 2016 roku Spółka dominująca otrzymała zawiadomienie od ALTUS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (dalej: ALTUS TFI S.A.), działającego w imieniu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez ALTUS TFI S.A., zgodnie z którym, fundusze zarządzane przez ALTUS TFI S.A. przekroczyły próg 5% głosów w ogólnej liczbie głosów w ZT „Kruszwica” S.A.

Fundusze inwestycyjne zarządzane przez ALTUS TFI S.A. posiadają łącznie 1.151.325 akcji Spółki dominującej, stanowiących 5,01% kapitału zakładowego Spółki dominującej, uprawniających do wykonywania 1.151.325 głosów w Spółce dominującej, co stanowi 5,01% w ogólnej liczbie głosów w Spółce dominującej.

24. KAPITAŁY REZERWOWE

	<i>Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000</i>
Kapitał rezerwowý przeznaczony na wypłatę dywidendy	131 208	283 793
Kapitał rezerwowý z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	6	46
Kapitał rezerwowý z aktualizacji wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych	(794)	(1 008)
Kapitały rezerwowe razem	130 420	282 831

Spółka dominująca tworzy kapitał rezerwowý przeznaczony na wypłatę dywidendy. W 2016 roku kapitał rezerwowý został zwiększony o kwotę 47.402 tys. PLN z podziału zysku za 2015 rok. W 2015 roku kapitał rezerwowý został zwiększony o kwotę 60.415 tys. PLN z podziału zysku za 2014 rok.

W dniu 24 listopada 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ZT „Kruszwica” S.A. upoważniło Zarząd Spółki dominującej do wykorzystania kapitału rezerwowego utworzonego z zysku na wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy 2016 (dalej „Zaliczka Dywidendowa”).

W dniu 09 grudnia 2016 roku nastąpiła wypłata Zaliczki Dywidendowej akcjonariuszom Spółki dominującej w łącznej wysokości 199 986 456,30 zł, poprzez obniżenie kapitału rezerwowego Spółki dominującej.

Ponadto Spółka dominująca tworzy kapitał rezerwowý z aktualizacji wyceny, na którym gromadzona jest efektywna część zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych (walutowych) wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń oraz kapitał rezerwowý z aktualizacji wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych.

Kapitał rezerwowý przeznaczony na wypłatę dywidendy podlega podziałowi.

Kapitał rezerwowý z aktualizacji wyceny nie podlega podziałowi.

25. POZOSTAŁE KAPITAŁY

Pozostałe kapitały obejmują wynik roku bieżącego oraz kapitał zapasowy.

	<i>Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000</i>
Kapitał zapasowy	271 352	269 960
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	(3 402)	(29)
Zysk roku bieżącego	107 581	93 235
Pozostałe kapitały razem	375 531	363 166

Na kapitał zapasowy składają się:

- zatrzymane zyski lat ubiegłych w kwocie 25.951 tys. PLN,
- nadwyżka ceny sprzedaży wyemitowanych akcji ponad ich wartość nominalną (agio emisyjne) w kwocie 245.401 tys. PLN, która uwzględnia koszty emisji akcji.

Agio emisyjne nie podlega podziałowi. Zysk roku bieżącego podlega podziałowi.

26. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Zarządzanie kapitałem ma na celu zapewnienie zdolności Grupy do zabezpieczenia działalności operacyjnej, utrzymanie ratingu kredytowego oraz zapewnienie stopy zwrotu z zainwestowanego kapitału akcjonariuszy.

W ramach polityki zarządzania kapitałem Grupa stosuje zasadę utrzymania wielkości kapitału własnego w wartości pokrywającej wartość aktywów trwałych.

Grupa monitoruje poziom i strukturę kapitału analizując następujące wskaźniki:

1. Zwrot na kapitale własnym (ROE)
2. Wskaźnik udziału kapitału własnego w finansowaniu majątku

Grupa nie podlega zewnętrznym wymogom kapitałowym.

27. DYWIDENDY

Decyzją WZA Spółki z dnia 8 czerwca 2016 roku, zysk netto za rok obrotowy 2015 w wysokości 95.215 tys. PLN został przeznaczony na wypłatę dywidendy w kwocie 47.813 tys. PLN oraz na kapitał rezerwowy w kwocie 47.402 tys. PLN.

Dzień ustalenia prawa do dywidendy przypadał na 22 lipca 2016 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 09 sierpnia 2016 roku.

Rok obrotowy	Zysk netto PLN'000	Wypłacona dywidenda za rok obrotowy PLN'000	Wypłacona dywidenda na jedną akcję	Data wypłaty dywidendy
2014	121 100	60 686	2,64	10/08/2015
2015	95 215	47 813	2,08	09/08/2016

W dniu 09 grudnia 2016 roku, po spełnieniu się warunków określonych w uchwale Zarządu Spółki dominującej z dnia 28 października 2016 roku w sprawie warunkowej wypłaty zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy 2016, nastąpiła wypłata dla akcjonariuszy Spółki dominującej zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy 2016 (dalej „Zaliczka Dywidendowa”). Kwota przeznaczona na wypłatę Zaliczki Dywidendowej wyniosła 8,70 zł na 1 akcję oraz łącznie 199 986 456,30 zł na wszystkie akcje. Do Zaliczki Dywidendowej byli uprawnieni akcjonariusze posiadający akcje Spółki dominującej w dniu 2 grudnia 2016 roku. Szczegółowe informacje na temat Zaliczki Dywidendowej Spółka dominująca przekazała do publicznej wiadomości w formie raportów bieżących nr 16/2016, 19/2016 i 21/2016.

28. KREDYTY I POŻYCZKI

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku Spółka dominująca posiadała następujące kredyty i pożyczki:

- **Umowa pożyczki („Revolving credit facility agreement”) z dnia 7 lipca 2014 roku zawarta z Bunge Finance B.V, z siedzibą w Rotterdamie, Holandia.** Na podstawie tej umowy Bunge Finance udzieliła Spółce dominującej pożyczki krótkoterminowej w kwocie 350 MLN USD z przeznaczeniem na finansowanie kapitału obrotowego Spółki dominującej, przy czym Spółka dominująca ma możliwość uzyskania pożyczki w walucie innej niż USD. Pożyczka jest oprocentowana na poziomie stawki Libor lub, w przypadku waluty innej niż USD, na poziomie właściwej międzybankowej stopy procentowej, powiększonej o marżę. Termin umowy pożyczki uzgodniony został na okres do 1 roku. Umowa pożyczki będzie automatycznie przedłużona na okres trzech miesięcy, o ile strony umowy pisemnie nie wypowiedzą warunków umowy w terminie 30 dni przed upływem terminu ważności umowy. Spółka dominująca korzysta z klauzuli automatycznego przedłużenia umowy.

Na podstawie umowy zarządzania rachunkiem z dnia 5 czerwca 2014 roku, wprowadzone zostały rozliczenia z tytułu umowy pożyczki z częstotliwością dzienną. Dodatkowo salda zamknięcia głównych rachunków bankowych Spółki dominującej podlegają automatycznemu procesowi transferu na rachunek bankowy pożyczkodawcy celem redukcji zadłużenia na koniec tego samego dnia. Służy to zmniejszeniu kosztów finansowych jak również pozwala bardziej efektywnie wykorzystać posiadane zasoby pieniężne. W

przypadku nadwyżki wpływów nad wpływami, saldo rachunków głównych Spółki dominującej staje się automatycznie kwotą ciągnięcia, zwiększającego zaangażowanie Spółki dominującej z tytułu pożyczki. W okresach poprzedzających skup nasion rzepaku, kiedy Spółka posiada najmniejsze w skali roku wielkości kapitału obrotowego, na podstawie tej samej umowy oraz Umowy Depozytowej, Spółka dominująca ma możliwość dokonywania lokat w USD lub innych walutach oprocentowanych wg stawki LIBOR lub innej stawki referencyjnej dla danej waluty, obniżonej o marżę banku.

W związku z przejęciem spółki Bunge Finance B.V. przez spółkę Koninklijke Bunge B.V., mającym miejsce w dniu 01.01.2016 roku, stroną w/w umowy pożyczki jest spółka Koninklijke Bunge B.V., z siedzibą w Rotterdamie, Holandia.

Na dzień 31.12.2016 roku Spółka dominująca nie miała zadłużenie z tytułu w/w pożyczki, natomiast depozyt środków pieniężnych wraz z należnymi odsetkami wyniósł 161.366 tys. PLN.

Wartość gwarancji udzielonych Spółce dominującej na dzień bilansowy:

Nazwa banku	Siedziba	Numer gwarancji	Kwota udzielonej gwarancji		Termin ważności
			PLN	Waluta	
Bank Handlowy w Warszawie S.A	Warszawa	GK15-1050009	782 250,00	PLN	20/05/2018
Bank Handlowy w Warszawie S.A	Warszawa	GK15-1810003	73 743,43	EUR	30/04/2017
Bank Handlowy w Warszawie S.A	Warszawa	GK15-1820020	264 207,00	PLN	20/05/2018
		Razem	1 046 457,00	PLN	
		Razem	73 743,43	EUR	

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem nie wystąpiły przypadki naruszenia spłat kapitału, wypłaty odsetek lub innych warunków umów kredytowych.

29. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (krótkoterminowe)

	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec jednostek powiązanych	36 896	23 254
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec pozostałych jednostek	242 360	90 222
Zobowiązania finansowe	29 175	19 784
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	3 867	2 520
Pozostałe zobowiązania	17 894	1 092
	330 192	136 872

Na saldo zobowiązań składają się głównie zobowiązania handlowe. Średni termin płatności zobowiązań handlowych, liczony relacją zobowiązań handlowych i wartością sprzedaży produktów i towarów, wynosi 30 dni. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług jak i pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane.

Opis transakcji z podmiotami powiązanymi znajduje się w nocie nr 34 „Transakcje z podmiotami powiązanymi”.

Zobowiązania finansowe dotyczą odroczonej strat z wycenionych do wartości godziwej walutowych i towarowych instrumentów pochodnych.

Informacje na temat zobowiązań finansowych znajduje się w notach nr 35 „Walutowe instrumenty pochodne” i nr 36 „Towarowe instrumenty pochodne”.

Zobowiązania finansowe wycenione są w wartości godziwej. W ocenie zarządu, wartość księgowa pozostałych kategorii zobowiązań jest zbliżona do ich wartości godziwej.

30. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

Struktura zatrudnienia

W tabeli poniżej przedstawiono informację o strukturze zatrudnieniu (z uwzględnieniem zarządu):

	<i>Liczba pracowników na koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Liczba pracowników na koniec okresu 31/12/2015</i>
<u>Podstawowe grupy pracowników</u>		
Pracownicy podstawowych działów produkcyjnych	313	316
Pracownicy służb handlowych, marketingu i logistyki	244	248
Pracownicy administracyjno-techniczni	173	178
Pozostali pracownicy działów pomocniczych	163	160
	893	902

Koszty zatrudnienia

Grupa poniosła następujące koszty zatrudnienia:

	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015</i>
Wynagrodzenia	63 811	69 308
Składki na ubezpieczenia społeczne	11 380	11 451
Odprawy pracownicze, emerytalne i rentowe	1 258	1 072
Inne świadczenia pracownicze	7 264	7 238
	83 713	89 069

Inne koszty pracownicze obejmują koszty szkoleń, posiłków regeneracyjnych i innych świadczeń na rzecz pracowników, nagrody jubileuszowe oraz rezerwy z tytułu niewykorzystanych urlopów.

W celu doprowadzenia do porównywalności danych za 2015 rok, Spółka dominująca dokonała korekty prezentacyjnej kosztów firm pośrednictwa pracy, w wysokości 3.675 tys. PLN, ujętych w notce Koszty zatrudnienia, w pozycji wynagrodzenia. W prezentowanym sprawozdaniu finansowym koszty te zostały zakwalifikowane jako usługi obce.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

	<i>Wynagrodzenia i ubezpieczenia</i>	<i>Urlopy</i>	<i>Odprawy emerytalne, rentowe</i>	<i>Odprawy pracownicze</i>	<i>Nagrody roczne</i>	<i>Razem</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Na dzień 1/1/2015	3 928	3 155	4 880	860	9 924	22 747
Utworzenie	4 048	4 092	816	-	11 480	20 436
Rozwiązanie	3 928	4 259	-	703	11 157	20 047
Na dzień 31/12/2015	4 048	2 988	5 696	157	10 247	23 136
Na dzień 1/1/2016	4 048	2 988	5 696	157	10 247	23 136
Utworzenie	4 079	3 120	204	-	6 569	13 972
Rozwiązanie	4 049	2 993	-	80	11 656	18 778
Na dzień 31/12/2016	4 078	3 115	5 900	77	5 160	18 330

W podziale na terminy wymagalności:

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
do 1 roku	12 563	17 528
powyżej 1 roku	5 767	5 608
	18 330	23 136

Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych są szacowane metodami aktuarialnymi. Ostatnią wycenę aktuarialną wartości bieżącej przyszłych zobowiązań przeprowadzono na dzień 31 grudnia 2016. Podstawowe założenia przyjęte przez aktuarium do oszacowania zobowiązań Spółki na dzień bilansowy są następujące:

- stopa dyskontowa – 3,00 %,
- stopa wzrostu wynagrodzeń – 4,00 %,

Wartość zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno-rentowych Spółki dominującej na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 5.900 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 5.696 tys. PLN).

Zyski aktuarialne, w wysokości 264 tys. PLN, odniesione zostały na kapitał z aktualizacji wyceny. Skapitalizowane zyski aktuarialne zostały pomniejszone o odroczony podatek dochodowy w wysokości 50 tys. PLN.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku wartość kapitału rezerwowego z aktualizacji wyceny rezerw na odprawy emerytalno-rentowe wynosiła 794 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 1.008 tys. PLN).

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych, tj. z tytułu niewykorzystanych urlopów, wynagrodzeń i nagród rocznych została oszacowana w kwotach niezdyktowanych, należnych pracownikom Spółki dominującej, wg stanu z dnia bilansowego.

Uzgodnienie bilansu otwarcia z bilansem zamknięcia dla pozycji świadczeń pracowniczych, oszacowanych aktuarialnie.

	PLN '000
	Odprawy emerytalne i rentowe
Zobowiązanie na początek roku 2016	5 695
Koszty bieżącego zatrudnienia	375
Koszty odsetek	156
Wynagrodzenia wypłacone	(106)
Straty aktuarialne	(220)
Zobowiązanie na koniec roku 2016	5 900

	PLN '000
	Odprawy emerytalne i rentowe
Zobowiązanie na początek roku 2015	4 880
Koszty bieżącego zatrudnienia	334
Koszty odsetek	157
Wynagrodzenia wypłacone	(90)
Straty aktuarialne	414
Zobowiązanie na koniec roku 2015	5 695

W 2015 roku Spółka dokonała korekty ujęcia strat aktuarialnych poniesionych w latach ubiegłych, odniesionych wówczas w ciężar rachunku wyników, w kwocie 226 tys. PLN. Kwota ta została w 2015 roku ujęta w kapitale rezerwowym.

31. REZERWY

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
Stan na początek okresu	5 043	4 567
Utworzenie rezerwy w ciągu roku	791	791
Rozwiązanie rezerwy	-	315
	5 834	5 043
Rezerwy powyżej 1 roku:	2 782	2 782
- rezerwa na rekultywację gruntów	2 216	2 216
- rezerwa na sprawy sporne z kontrahentami Spółki dominującej	566	566
Rezerwy do 1 roku:	3 052	2 261
- rezerwa na wieczyste użytkowanie gruntów	3 052	2 261
Razem rezerwy	5 834	5 043

Na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku, Grupa wykazała długoterminową rezerwę na rekultywację posiadanych gruntów w zlikwidowanym zakładzie w Gdańsku w wysokości 600 tys. PLN, w związku z prawdopodobnymi kosztami przywrócenia do stanu pierwotnego zanieczyszczonych w toku działalności gospodarczej gruntów.

32. LEASING OPERACYJNY

Grupa jako leasingobiorca

Na dzień bilansowy Spółka dominująca posiada szereg umów najmu samochodów osobowych i wózków widłowych. Zdecydowana większość samochodów jest używana przez przedstawicieli handlowych. Spółka dominująca klasyfikuje najem samochodów i wózków widłowych jako leasing operacyjny. Okres najmu samochodów wynosi 3 lata, a wózków widłowych od 3 do 5 lat.

Ponadto, w ramach użytkowania wieczystego Grupa użytkuje grunty, najmowane od Skarbu Państwa, które nie stanowią aktywów wykazywanych w bilansie, z wyjątkiem praw wieczystego użytkowania gruntów nabytych w ramach połączenia od spółek przejętych. Te ostatnie ujęte są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Rzeczowe aktywa trwałe i podlegają amortyzacji przez okres przysługiwania praw do ich użytkowania.

Spółka dominująca jest również najemcą pomieszczeń biurowych, zlokalizowanych w Warszawie, w którym prowadzona jest działalność Biura Marketingu. W 2016 roku czas trwania umowy został wydłużony do 2021 roku.

Poniżej wartość opłat poniesionych w 2016 roku z tytułu wieczystego użytkowania gruntów, z tytułu najmu samochodów osobowych i wózków widłowych oraz najmu pomieszczeń biurowych, ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów bieżącego okresu:

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
- minimalna opłaty leasingowe - samochody osobowe i wózki widłowe	5 099	5 240
- prawa wieczystego użytkowania gruntów	490	360
- najem pomieszczeń biurowych	776	811
	6 365	6 411

Na dzień bilansowy, łączna kwota przyszłych opłat (opłata leasingowa oraz opłata serwisowa) z tytułu umów leasingu operacyjnego samochodów osobowych i wózków widłowych w okresie nie podlegającym wypowiedzeniu, w podziale na terminy płatności przedstawia się następująco:

	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
w okresie do roku	4 047	4 234
w okresie od 2 do 5 lat	2 467	5 091
powyżej 5 lat	-	-
	6 514	9 325

Pozostały okres przysługiwania praw do użytkowanych gruntów wynosi od 73 do 79 lat. Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość nominalna przyszłych zobowiązań z tego tytułu wynosi 16.486 tys. PLN, co w podziale na terminy płatności, przedstawia się następująco:

	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
w okresie do roku	490	1 032
w okresie od 2 do 5 lat	889	884
powyżej 5 lat	15 107	15 650
	16 486	17 566

Na dzień bilansowy, łączna kwota przyszłych opłat z tytułu najmu pomieszczeń biurowych w okresie nie podlegającym wypowiedzeniu, w podziale na terminy płatności przedstawia się następująco:

	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
w okresie do roku	805	759
w okresie od 2 do 5 lat	2 723	870
powyżej 5 lat	-	-
	3 528	1 629

Grupa jako leasingodawca

Spółka dominująca posiada kilka umów wynajmu niewykorzystywanych nieruchomości produkcyjnych i biurowych wraz z ich wyposażeniem, wchodzących w skład nieruchomości inwestycyjnych (Sprawozdanie z sytuacji finansowej, poz. Nieruchomości inwestycyjne). Przychód z tytułu wynajmu tychże nieruchomości w 2016 roku wyniósł 1.006 tys. PLN (31.12.2015: 914 tys. PLN).

Na dzień bilansowy, wartość nominalna należności Spółki dominującej z tytułu umów leasingu operacyjnego w okresie nie podlegającym wypowiedzeniu, przedstawiała się następująco (w podziale na terminy płatności):

	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
w okresie do roku	227	227
w okresie od 2 do 5 lat	-	-
powyżej 5 lat	-	-
	227	227

33. PLANOWANE TRANSAKCJE

Na koniec 2016 roku Grupa posiadała zawarte i niezrealizowane kontrakty zakupu nasion rzepaku, olejów jadalnych i śruty rzepakowej oraz sprzedaży olejów jadalnych, śruty rzepakowej, produktów ubocznych oraz produktów konsumenckich (oleje butelkowane i margaryny). Realizacja zawartych kontraktów zaplanowana jest na 2017 rok. Wartość i strukturę zawartych kontraktów przedstawia poniższa tabela (dla kontraktów wyrażonych w walutach obcych przyjęto średni kurs NBP z dnia 31 grudnia 2016 roku):

	2017
	PLN'000
ZAKUPY	
Nasiona rzepaku	184 082
Oleje jadalne	87 526
Śruta rzepakowa	496
RAZEM ZAKUPY	272 104
SPRZEDAŻ	
Oleje jadalne	81 575
Śruta rzepakowa	119 828
Oleje butelkowane	15 487
Margaryny	11 905
Inne produkty uboczne	170
RAZEM SPRZEDAŻ	228 965

34. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Podmiotami powiązаныmi z Grupą są:

- Spółki z Grupy Bunge
- Akpol Spedycja Międzynarodowa sp. z o.o. - osobowo powiązana z Grupą poprzez żonę jednego z członków Rady Nadzorczej Spółki dominującej, która jest większościowym wspólnikiem Akpol sp. z o.o.,
- Spółka Wodno-Ściekowa z siedzibą w Kruszwicy - spółka prawa wodnego, prowadząca działalność w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków. Spółka ma 1/5 praw głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki Wodno-Ściekowej.
- Projekt M1 Spectra Development sp. z o.o. spółka komandytowa – spółka pośrednio zależna od Pana Jerzego Staraka, będącego jednocześnie znaczącym udziałowcem Spółki dominującej poprzez spółkę zależną Windstorm Trading & Investments Limited.

Zdecydowana większość transakcji z podmiotami powiązаныmi była transakcjami zawartymi przez Spółkę dominującą z podmiotami z Grupy Bunge. Grupa Bunge stosuje politykę realizacji kontraktów wewnątrzgrupowych w cenach transferowych, na poziomie cen rynkowych. Wszystkie transakcje z podmiotami powiązаныmi realizowane są w formie zapłaty gotówkowej lub kompensat należności i zobowiązań.

Zgodnie z MSR 24, dokonując opisu tych transakcji Grupa ma na celu zapewnienie dostępu do informacji niezbędnych do zwrócenia uwagi na prawdopodobieństwo, że na sytuację finansową bądź zysk lub stratę może wpływać fakt istnienia podmiotów powiązanych oraz przedstawionych transakcji, nierozliczonych sald należności lub zobowiązań pomiędzy takimi podmiotami. Na dzień bilansowy Grupa nie posiada rezerw na należności wątpliwe związane z wysokością nierozliczonych sald oraz nie poniosła w ciągu okresu sprawozdawczego żadnych kosztów z tytułu należności nieściągalnych lub wątpliwych, należnych od podmiotów powiązanych. Grupa nie zabezpiecza transakcji z podmiotami powiązаныmi i rozlicza je poprzez wzajemną zapłatę. Na dzień bilansowy Grupa nie otrzymała oraz nie udzieliła żadnych gwarancji z tytułu nierozliczonych sald.

Poniższe tabele przedstawiają łączne w skali 2016 roku kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi.

Transakcje zakupu i sprzedaży produktów, towarów i usług z podmiotami powiązanymi

	Sprzedaż produktów i towarów		Sprzedaż usług		Zakup towarów i usług	
	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony</i>
	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2015
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Jednostki z Grupy Bunge						
Bunge Agribusiness Singapore	78	-	-	-	-	-
Bunge Austria	-	-	-	-	36 291	9 006
Bunge CIS LLC Russia	-	-	-	2	-	187
Bunge China	-	-	1	-	-	-
Bunge Finance BV	-	-	-	-	-	319
Bunge Finlandia Raisio	424	249	135	140	33	57
Bunge Francja SAS	-	36 452	1	6	20	-
Bunge Global Agribusiness	-	-	646	619	-	-
Bunge Global Innovation	-	-	966	-	-	-
Bunge Handelsgesellschaft	122 443	157 252	-	3	4 131	6 315
Bunge Iberica Hiszpania	32 268	52 630	124	363	-	-
Bunge Istanbuł	222	-	343	-	-	-
Bunge Italia	-	-	-	92	-	20
Bunge Limited USA	-	-	-	4	-	-
Bunge Management Services	-	-	662	794	-	-
Bunge North America	-	-	-	-	-	65
Bunge Polska	20 212	18 224	2 379	726	105 468	109 832
Bunge Romania	99	211	-	3	14 956	-
Bunge SA Szwajcaria	-	-	3 114	3 226	10 963	8 793
Bunge Trade Polska Sp. z o.o.	-	-	-	712	-	8 958
Bunge Zrt. Hungary	-	354	363	81	45 680	30 805
Koninklijke Bunge BV	1 952	408	-	-	221	-
Natura Margarin KFT Hungary	279	147	14	2	-	-
Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH Niemcy	95	510	-	-	1 859	2 301
Warsaw Mathematical Institute	-	-	-	-	76	51
Jednostki powiązane pozostałe						
Akpol Sp. z o.o.	-	-	-	-	467	560
Spółka Wodno-Ściekowa Kruszwica	-	-	-	-	1 522	1 541
	178 072	266 437	8 748	6 773	221 687	178 810

Rozrachunki z podmiotami powiązаныmi

	Należności od podmiotów powiązanych		Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	
	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Jednostki z Grupy Bunge				
Bunge Austria	-	-	2 119	322
Bunge Sanwei Oil&FAT Co Ltd. (Chiny)	1	-	-	-
Bunge Finance B.V.	-	255 838	-	-
Bunge Finlandia Raisio	15	-	-	1
Bunge Francja SAS	-	1	-	-
Bunge Global Agribusiness NY	88	46	-	-
Bunge Global Innovation NY	967	-	-	-
Bunge Handelsgesellschaft	6 758	6 362	5 631	-
Bunge Holding Francja	-	-	-	832
Bunge Istanbuł Turcja	366	-	-	-
Bunge Management Services	-	-	-	21
Bunge Polska	3 638	1 387	-	12 249
Bunge Romania	18	-	14 751	-
Bunge SA Szwajcaria	496	429	9 843	6 868
Bunge Trade Polska Sp. z o.o.	-	242	-	189
Bunge Zrt. Hungary	44	45	4 296	2 629
Koninklijke Bunge BV	161 656	94	-	-
Natura Margarin KFT Hungary	39	-	-	-
Jednostki powiązane pozostałe				
Akpol Sp. z o.o.	-	-	-	-
Spółka Wodno-Ściekowa Kruszwica	-	-	256	143
Projekt M1 Spectra Development sp. z o.o. spółka komandytowa	13 570	-	-	-
	187 656	264 444	36 896	23 254

Przychody i koszty finansowe w ramach transakcji z podmiotami powiązаныmi

	Przychody finansowe		Koszty finansowe	
	<i>Za okres 12 miesiący zakończony 31-12-2016</i>	<i>Za okres 12 miesiący zakończony 31-12-2015</i>	<i>Za okres 12 miesiący zakończony 31-12-2016</i>	<i>Za okres 12 miesiący zakończony 31-12-2015</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Odsetki naliczone/należne				
Koninklijke Bunge B.V.	4 640	-	68	-
Bunge Finance B.V.	-	3 946	-	75
	4 640	3 946	68	75
Odsetki zapłacone/otrzymane				
Koninklijke Bunge B.V.	4 790	-	65	-
Bunge Finance B.V.	-	3 811	-	76
	4 790	3 811	65	76

Wynik operacji na instrumentach pochodnych w ramach transakcji z podmiotami powiązаныmi

	<i>Zyski na instrumentach pochodnych</i>		<i>Straty na instrumentach pochodnych</i>	
	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2016</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2015</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Koninklijke Bunge B.V.	83 342	-	84 283	-
Bunge Finance BV	-	53 874	-	53 682
Bunge Handelsgesellschaft mbH	6 126	4 162	12 272	16 041
Bunge Italia	-	-	-	10
	89 468	58 036	96 555	69 733

W pozycji zyski / straty na instrumentach pochodnych prezentowane są zarówno zrealizowane zyski / straty, jak i niezrealizowany wynik z wyceny walutowych i towarowych instrumentów pochodnych.

Transakcje z Bunge Agribusiness Singapor

W 2016 roku Spółka dominująca realizowała sprzedaż oleju rzepakowego luzem.

Transakcje z Bunge Austria GmbH

W prezentowanych okresach Spółka dominująca importowała z Bunge Austria GmbH olej rafinowany słonecznikowy, a w 2016 roku również odszlamiony olej rzepakowy.

Transakcje z Bunge Finance BV (Holandia)

Do dnia 31.12.2015 roku, za pośrednictwem Bunge Finance B.V., Spółka dominująca zawierała transakcje typu forward i swap, zabezpieczające ryzyko walutowe swoich przyszłych przepływów pieniężnych, związanych z istniejącymi w bilansie saldami zobowiązań lub należności bądź z planowanymi transakcjami czy prawdopodobnymi przyszłymi zobowiązaniami, wyrażonymi w walutach obcych.

W dniu 7 lipca 2014 roku Spółka dominująca zawarła z Bunge Finance B.V. umowę pożyczki („Revolving credit facility agreement”). Na podstawie tej umowy Bunge Finance B.V. udzieliła Spółce pożyczki krótkoterminowej w kwocie 350 mln USD. Szczegółowy opis zawartej umowy pożyczki zamieszczony został w nocie nr 27 Kredyty i pożyczki.

W związku z przejęciem spółki Bunge Finance B.V. przez spółkę Koninklijke Bunge B.V., mającym miejsce w dniu 01.01.2016 roku, wyżej opisane transakcje Spółka dominująca zawiera ze spółką Koninklijke Bunge B.V.

Spółka dominująca Koninklijke Bunge B.V. wstąpiła również w prawa i obowiązki spółki Bunge Finance B.V. z tytułu umowy pożyczki.

Transakcje z Bunge Finland Raisio

W prezentowanych okresach, Spółka dominująca realizowała sprzedaż butelkowanych olejów z dodatkiem ziół oraz zakupy margaryn. Ponadto Spółka dominująca obciążyla Bunge Finland Raisio kosztami usług agencyjnych.

Transakcje z Bunge Francja SAS

W 2015 roku Spółka dominująca dokonywała na rzecz Bunge Francja SAS sprzedaży śrutu rzepakowej.

Transakcje z Bunge Global Agribusiness NY

W prezentowanych okresach, Spółka dominująca obciążyla Bunge Global Agribusiness kosztami zarządzania platformami technologicznymi hurtownii danych oraz analizy globalnych rynków agrobiznesu.

Transakcje z Bunge Global Innovation NY

W 2016 roku Spółka dominująca refakturowała Bunge Global Inn. kosztami poniesionymi na rzecz projektu grupowego dot. uzdatniania śrutu rzepakowej.

Transakcje z Bunge Handelsgesellschaft mbH (Niemcy)

Spółka dominująca zawarła z Bunge Handelsgesellschaft mbH szereg umów dotyczących sprzedaży śruty rzepakowej oraz surowego oleju rzepakowego. Część z tych transakcji miała na celu zabezpieczenie Spółki dominującej przed zmianą cen surowców i produktów, wobec czego ostateczne rozliczenie tych kontraktów odbywa się bez fizycznej realizacji dostaw, poprzez wymianę środków pieniężnych stanowiących różnicę pomiędzy ceną zakontraktowaną a ceną rynkową z dnia rozliczenia transakcji (tzw. transakcje wash-out). Niezrealizowane transakcje mające charakter zabezpieczający zostały na dzień bilansowy wycenione według wartości godziwej, a wyniki tej wyceny, wraz ze zrealizowanymi transakcjami zabezpieczającymi i z podobnymi transakcjami zawartymi z innymi podmiotami, zostały zaprezentowane w nocie nr 11 „Towarowe instrumenty pochodne”.

Zarówno Spółka dominująca jak i Bunge Handelsgesellschaft mbH w ramach realizacji wzajemnych dostaw towarów korzystają z usług transportowych (lądowych lub morskich). W przypadku zamawiania usług transportowych przez stronę, na której zgodnie z kontraktem nie ciąży tego rodzaju koszt, strona ta obciąża drugą stronę umowy poniesionymi kosztami transportu.

Ponadto, Bunge Handelsgesellschaft mbH refakturuje na Spółkę dominującą koszty związane z frachtem statków.

Transakcje z Bunge Iberica (Hiszpania)

Bunge Iberica S.A. zajmuje się handlem zbożem, nasion oraz żywnością zwierzęcą. W prezentowanych okresach Spółka dominująca dokonywała sprzedaży śruty rzepakowej do Bunge Iberica. Ponadto w 2016 roku Spółka dominująca obciążyła Bunge Iberica kosztami frachtu.

Transakcje z Bunge Istanbuł

W 2016 roku Spółka dominująca dokonywała sprzedaży do Bunge Istanbuł butelkowanych olejów z dodatkiem ziół oraz obciążyła w/w spółkę kosztami usług w zakresie marketingu.

Transakcje z Bunge Management Services Inc. (USA)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca obciążyła Bunge Management Services kosztami projektu optymalizacji i standaryzacji procesów biznesowych.

Transakcje z Bunge Polska

W dniu 10 czerwca 2016 roku miało miejsce połączenie spółek Bunge Polska sp. o.o. z siedzibą w Karczewie ze spółką Bunge Trade Polska sp. z o.o. z siedzibą w Kruszwicy (BTP). Połączenie nastąpiło w trybie art. 492 1 pkt 1 ksh, poprzez przeniesienia całego majątku spółki przejmowanej - Bunge Polska sp. z o.o. na spółkę przejmującą - Bunge Trade Polska sp. z o.o. (łączenie poprzez przejęcie).

W związku z powyższym, z dniem połączenia BTP wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki Bunge Polska sp. z o.o. z siedzibą w Karczewie.

W wyniku połączenia nastąpiła zmiana firmy spółki przejmującej i obecnie działa ona pod nazwą Bunge Polska sp. z o.o. z siedzibą w Kruszwicy.

Transakcje Spółki dominującej ze spółką Bunge Polska sp. z o.o. z siedzibą w Kruszwicy za 2016 rok obejmują transakcje z połączonymi podmiotami.

Dane porównawcze za 2015 rok dot. transakcji zakupu, sprzedaży produktów, towarów i usług oraz rozrachunków prezentowane są oddzielnie dla spółek Bunge Polska i BTP.

W prezentowanych okresach, Spółka dominująca sprzedawała do Bunge Polska rafinowany olej rzepakowy, lecytynę spożywczą oraz tłuszcze rafinowane przeestryfikowane.

W dniu 1 września 2010 roku Spółka dominująca zawarła z Bunge Polska pakiet umów – umowę dystrybucji, umowę współpracy w okresie przejściowym, umowę marketingową oraz umowę licencji i dalszej sublicencji (łącznie „umowy licencyjne”).

Na mocy w/w umów nastąpiła integracja działalności handlowej, dystrybucyjnej i marketingowej Bunge Polska i Spółki w zakresie sprzedaży produktów Bunge Polska. Po zakończeniu okresu przejściowego, w którym Bunge Polska realizowała zawarte ze swoimi klientami umowy dostaw, Spółka dominująca stała się wyłącznym dystrybutorem produktów Bunge Polska. Wartość zrealizowanych przez Spółkę zakupów, w 2016 roku, wyniosła 58.892 tys. PLN (w 2015 roku: 41.191 tys. PLN).

W prezentowanym okresie spółki realizowały umowę, w ramach której Bunge Polska świadczyła Spółce dominującej usługi w zakresie produkcji margaryn, na bazie powierzonych surowców oraz związane z tym usługi logistyczne. Wartość zrealizowanych usług w 2016 roku wyniosła 42.882 tys. PLN (w 2015 roku: 32.234 tys. PLN).

Spółkę dominującą i Bunge Trade Polska Sp. z o.o. łączy umowa z dnia 20 czerwca 2013 roku, zawarta na czas nieoznaczony, na świadczenie na rzecz BTP usług dotyczących prowadzenia jej przedsiębiorstwa w zakresie wynikającym z przedmiotu jej działalności, w następujących dziedzinach: (I) sprawowanie funkcji zarządczych; (II) organizacja zakupów i sprzedaży oraz badanie rynku, (III) koordynacja i optymalizacja Systemów Zapewnienia Jakości, (IV) rachunkowość i podatki, (V) kontrola wewnętrzna oraz operacje bankowe, (VI) spedycja, (VII) obsługa transakcji sprzedaży i zakupu, (VIII) obsługa prawna, (IX) zarządzanie personelem, (X) Administracja, (XI) BHP, (XII) ochrona środowiska, (XIII) Zarządzanie projektami inwestycyjnymi.

W ramach wynagrodzenia należnego Spółce dominującej, BTP jest zobowiązana również do zwrotu kosztów związanych z realizacją umowy.

Ponadto, na podstawie umowy najmu z dnia 10 lutego 2005 roku, Spółka dominująca świadczy na rzecz BTP usługi najmu pomieszczeń biurowych.

W dniu 17 stycznia 2014 roku, Spółka dominująca zawarła z Bunge Trade Polska Sp. z o.o. umowę o świadczenie usług informatycznych na rzecz BTP. Natomiast BTP świadczy na rzecz Spółki usługi załadunku towarów na statki w swoim terminalu portowym w Świnoujściu.

Transakcje z Bunge Romania

W prezentowanych okresach, Spółka dominująca sprzedawała do Bunge Romania butelkowany olej słonecznikowy Floriol Gourmet, a w 2016 roku zakupiła również od Bunge Romania nasiona rzepaku.

Transakcje z Bunge S.A. (Szwajcaria)

Spółka dominująca obciąża Bunge SA za uczestnictwo swoich pracowników w pracach świadczonych na rzecz innych podmiotów z Grupy Bunge, w ramach projektów koordynowanych przez Bunge SA. Prace te miały charakter usług konsultacyjnych i dotyczyły przede wszystkim udziału w audycie wewnętrznym Grupy, implementacji programu SAP oraz udziału w różnych projektach na rzecz podmiotów z Grupy.

Spółka dominująca jest stroną umowy o świadczenie usług menedżerskich z Bunge SA, która od stycznia 2004 roku pełni w Grupie Bunge rolę podmiotu odpowiedzialnego za udzielenie wszystkim jej podmiotom wsparcia dla rozwijania ich działalności gospodarczej. Obejmuje to usługi doradcze, szkoleniowe i konsultacyjne z zakresu: (i) optymalizacji procesów produkcji; (ii) inwestycji; (iii) badań i rozwoju; (iv) ubezpieczeń; (v) finansów; (vi) marketingu; (vii) informatyki (IT); (viii) zarządzania zasobami ludzkimi; (ix) prawa i podatków oraz (x) optymalizacji procesu zakupów.

W zakresie badań i rozwoju usługi wykonywane są przez główne centrum badawcze zlokalizowane na Węgrzech jak również lokalne centra badawcze w Finlandii i Niemczech. Centra badawcze te funkcjonujące na zasadzie cost-share center. W przypadku tych usług zadaniem Bunge SA jest koordynowanie działalności usługowej wykonywanej przez pracowników ww. centrów badawczych oraz centrum badawczego Spółki, zlokalizowanego w Kruszwicy. Określone koszty centrów badawczo-rozwojowych są alokowane według ustalonego klucza na poszczególne jednostki Grupy Bunge.

W zakresie usług informatyki Spółka dominująca ponosi opłaty związane z dostępem i utrzymaniem sieci informatycznej Grupy Bunge, partycypuje w kosztach licencji na użytkowany software (Lotus Notes, programy antyspamowe i antywirusowe) oraz w kosztach projektów koordynowanych centralnie, ukierunkowanych na rozwój oprogramowania biznesowego oraz zapewnienie bezpieczeństwa jego funkcjonowania.

Bunge SA prowadzi politykę, zgodnie z którą część umów ubezpieczeń zawierana jest dla całej Grupy Bunge, dzięki czemu uzyskiwany jest efekt skali. W ramach tej działalności Spółka dominująca korzysta między innymi z ubezpieczenia od ryzyk związanych z transportem towarów, użytkowaniem środowiska, zobowiązaniami tytułem sprzedanych produktów. Koszty ubezpieczeń podlegają refakturowaniu na poszczególne spółki Grupy Bunge

Bunge SA obciąża Spółkę dominującą również kosztami audytu p.pożarowego realizowanego, w ramach zawartej centralnie przez Bunge SA umowy, przez firmę Global Risk Consultants.

Transakcje z Bunge Zrt. (Węgry)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca dokonywała zakupów z Bunge Zrt. butelkowanych olejów słonecznikowych, przeznaczonych do sprzedaży w krajach Bałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia) oraz rafinowanego oleju słonecznikowego luzem.

W prezentowanych okresach Spółka dominująca ujęła również sprzedaż usług realizowanych przez lokalne biuro badań i rozwoju na rzecz podmiotów w ramach Grupy Bunge. Wartość usług, którymi Spółka dominująca obciążyła Bunge Zrt. (Węgry) wyniosła 343 tys. PLN (w 2015 roku – 81 tys. PLN).

Transakcje z Koninklijke Bunge BV (Holandia)

W związku z przejęciem spółki Bunge Finance B.V. przez spółkę Koninklijke Bunge B.V., mającym miejsce w dniu 1 stycznia 2016 roku, transakcje typu forward i swap, zabezpieczające ryzyko walutowe przyszłych przepływów pieniężnych, związanych z istniejącymi w bilansie saldami zobowiązań lub należności bądź z planowanymi transakcjami czy uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami, Spółka dominująca zawiera ze spółką Koninklijke Bunge B.V.

Od 1 stycznia 2016 roku spółka Koninklijke Bunge B.V. jest również stroną umowy pożyczki („Revolving credit facility agreement”). Na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka dominująca wykazała wobec Koninklijke Bunge B.V. saldo depozytu wraz z naliczonymi odsetkami, prezentowanego w sprawozdaniu jako środki pieniężne, w wysokości 161.366 tys. PLN.

W 2016 roku Spółka dominująca poniosła koszty związane z zarządzaniem rachunkiem bieżącym w zakresie transakcji wewnątrzgrupowych w wysokości 221 tys. PLN.

W prezentowanych okresach sprawozdawczych, Spółka dominująca dokonywała sprzedaży do Koninklijke Bunge B.V. lecytyny rzepakowej.

Transakcje z Natura Margarin KFT (Węgry)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca dokonywała sprzedaży do Natura Margarin KFT tłuszczów cukierniczych luzem.

Transakcje z Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG (Niemcy)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca dokonywała sprzedaży do Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG tłuszczów cukierniczych luzem.

W prezentowanych okresach, Spółka dominująca importowała z Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG margaryny kubkowe z dodatkiem ziół.

Transakcje z Warsaw Mathematical Institute Sp. z o.o. (Polska)

W prezentowanych okresach Spółka dominująca poniosła koszty wynajmu biura od spółki Warsaw Mathematical Institute.

Transakcje z Akpol Spedycja Międzynarodowa Sp. z o.o. (Polska)

Akpol Spedycja Międzynarodowa Sp. z o.o. świadczy na rzecz Spółki dominującej usługi spedycyjne, polegające na magazynowaniu towarów przed wysyłką/po odbiorze w porcie (dotyczy sprzedaży śrutu rzepakowej i nasion rzepaku na eksport oraz zakupów śrutu sojowej), organizacji przeładunku w porcie (załadunek, wyładunek towarów), przygotowywania dokumentacji wysyłkowej, organizacji odpraw celnych oraz organizacji kontroli jakości w porcie załadunku.

Transakcje ze Spółką Wodno-Ściekową (Polska)

Spółka Wodno-Ściekowa w Kruszwicy obciąża Spółkę dominującą kosztami zagospodarowania odpadów produkcyjnych.

Transakcje z Projekt M1 Spectra Development sp. z o.o. spółka komandytowa

W dniu 20 grudnia 2016 roku spółka ZTK Property Management sp. z o.o. (podmiot zależny ZT „Kruszwica” S.A.) zawarła ze spółką Projekt M1 Spectra Development sp. z o.o. spółka komandytowa umowę przenoszącą prawa użytkowania wieczystego i własność nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Radzymińskiej 122/124.

Cena sprzedaży w/w aktywów wyniosła 59 mln PLN i została uregulowana w 2016 roku.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa wykazała należność z tytułu podatku VAT od transakcji sprzedaży gruntów do spółki Projekt M1 Spectra Development sp. z o.o. spółka komandytowa w wysokości 13,6 mln PLN.

Szczegółowe informacje dotyczące powyższej transakcji Spółka dominująca przekazała do publicznej wiadomości w formie raportów bieżących nr 18/2016, 23/2016 i 24/2016.

35. WALUTOWE INSTRUMENTY POCHODNE

Ze względu na fakt, iż ceny sprzedaży oleju surowego, oleju rafinowanego i śruty rzepakowej są determinowane przez ceny rynkowe ustalane na rynku europejskim i kwotowane w euro, jak również koszt głównego surowca do produkcji margaryn – oleju palmowego i jego pochodnych zależy od cen na giełdach światowych, ustalanych w dolarze amerykańskim, Grupa narażona jest na ryzyko kursowe związane ze zmianami kursów w/w walut.

W celu zabezpieczenia się przed tym ryzykiem, Grupa zawiera walutowe terminowe kontrakty typu forward na sprzedaż lub zakup walut. Grupa nie wykorzystuje instrumentów pochodnych dla celów spekulacyjnych, zawierając transakcje zabezpieczające wyłącznie w powiązaniu do zawartych kontraktów zakupu surowców lub kontraktów sprzedaży produktów lub ekspozycji netto na daną walutę. Celem Grupy, w zakresie zawierania zabezpieczających kontraktów walutowych, jest zabezpieczenie przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami surowców oraz z kontraktami sprzedaży produktów, których ceny są denominowane w walutach obcych (Euro, Dolar Amerykański), jak również sald należności i zobowiązań wynikających z realizacji tych kontraktów.

Z dniem 20 stycznia 2016 roku Grupa zaprzestała wyznaczać walutowe instrumenty zabezpieczające do rachunkowości zabezpieczeń, ze względu na brak istotnych fluktuacji wyniku finansowego tytułem zmian w kursach walut oraz wysokie nakłady pracy, niewspółmierne wobec osiąganych korzyści, na przygotowanie dokumentacji niezbędnej do stosowania rachunkowości zabezpieczającej.

Skumulowane zyski i straty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach a osiągnięte na instrumentach pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń do dnia 20 stycznia 2016 roku, dalej stanowić będą odrębną pozycję w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanych (zabezpieczanych) transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać ich realizacji, co powinno nastąpić nie później niż w pierwszym kwartale 2017 roku.

Grupa nie korzysta z innych walutowych instrumentów pochodnych poza kontraktami forward i transakcjami swap, wykorzystywanymi wyłącznie do celów zabezpieczania ekspozycji walutowych. Celem transakcji swap jest zmiana terminów zapadalności kontraktów forward lub, sporadycznie, konwersja walut w tym kontrakcie.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ujmowana jest w bilansie do czasu realizacji instrumentu jako aktywa finansowe (dodatnia wycena) lub zobowiązania finansowe (ujemna wycena) w korespondencji z kapitałem rezerwowym – w przypadku efektywnej wyceny instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń, bądź – na wynik finansowy (pozycja: zyski/straty z tytułu różnic kursowych w zestawieniu całkowitych dochodów) – w przypadku wszystkich pozostałych instrumentów pochodnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Opisane instrumenty pochodne niewyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń Grupa klasyfikuje jako przeznaczone do obrotu.

Zgodnie z 3-poziomą hierarchią wartości godziwej, opartej na istotności i obiektywności danych wejściowych do jej wyceny, Grupa klasyfikuje wycenę wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych do Poziomu 2.

W okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym w Grupie nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych.

Do pomiaru wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych wykorzystywane są następujące dane wejściowe:

1. ekspozycje walutowe, będące kontraktami wyrażonymi w walucie obcej, z określonym terminem zapadalności;
2. kursy wymiany walut spot, czyli kursy dokonania rozliczenia zawieranej transakcji w formie dostarczenia walut na dwa dni robocze po zawarciu transakcji, po kursie ustalonym w dniu zawarcia;
3. punkty forward, będące różnicą między kursem terminowym a kursem spot, z uwzględnieniem terminu zapadalności kontraktu walutowego. Punkty forward odzwierciedlają dysparytet stóp procentowych pomiędzy różnymi walutami.

Wartość godziwa walutowych instrumentów finansowych ustalana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy) na bazie różnic kursów walut z dnia zawarcia kontraktu i z dnia końca miesiąca:

1. dla kontraktów wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń – różnica pomiędzy kursami spot ujmowana jest na kapitale a różnica wynikająca z punktów forward w rachunku wyniku.
2. dla kontraktów poza rachunkowością zabezpieczeń – różnica pomiędzy kursami terminowymi.

Wartość godziwa należności, zobowiązań oraz kredytów i pożyczek nie odbiega istotnie od ich wartości bilansowej, zaprezentowanej w Sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ze względu na ich krótkoterminowy charakter i zawarcie ich na warunkach handlowych.

Walutowe transakcje terminowe typu forward i swap, Spółka zawiera za pośrednictwem Koninklijke Bunge B.V., wyspecjalizowanej jednostki w ramach Grupy Bunge, wobec powyższego w ocenie Spółki, szacowane ryzyko kredytowe jest nieznaczne.

Wartość godziwa sklasyfikowanych walutowych instrumentów pochodnych jest następująca:

Kategoria	Na dzień 31.12.2016r.		Na dzień 31.12.2015r.	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	4.309	-	(2.715)
Hedge accounting	-	(1)	-	341

Grupa nie posiada następujących kategorii instrumentów finansowych

- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- Składniki aktywów finansowych wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu,
- Składniki zobowiązań finansowych wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu.

Wartość nominalna niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych
(wartości netto instrumentów zaprezentowane są jako różnice wartości kontraktów zakupu i sprzedaży walut)

	Wartość nominalna		
	Koniec okresu 31/12/2016		
	EUR'000	USD'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	-	23	100
Kontrakty swap	434	120	2 381
	434	143	2 481
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	118	-	497
Kontrakty swap	108	-	483
	226	-	980
Wartość netto	(208)	(143)	(1 501)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	18 498	3 155	902 516
Kontrakty swap	200 628	83	81 320
	219 126	3 238	983 836
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	205 844	6 068	931 728
Kontrakty swap	6 627	1 500	35 685
	212 471	7 568	967 413
Wartość netto	(6 655)	4 330	(16 423)
Razem wartość netto	(6 863)	4 187	(17 924)

	<u>Koniec okresu 31/12/2015</u>		
	EUR'000	USD'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń:			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	25 215	1 581	113 776
Kontrakty swap	3 495	625	17 352
	28 710	2 206	131 128
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	15 659	4 416	83 421
Kontrakty swap	968	-	4 159
	16 627	4 416	87 580
Wartość netto	(12 083)	2 210	(43 548)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	150 133	79	637 444
Kontrakty swap	13 735	-	58 646
	163 868	79	696 090
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	155 616	-	663 224
Kontrakty swap	13 735	1 250	63 585
	169 351	1 250	726 809
Wartość netto	5 483	1 171	30 719
Razem wartość netto	(6 600)	3 381	(12 829)

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych ujęte w kapitale rezerwowym

	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2015</i>	<i>Obciążenie/uznanie kapitału w okresie 12 miesięcy zakończonych 31/12/2016</i>
	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Odroczone zyski	42	2 480	(2 438)
Odroczone straty	(43)	(2 139)	2 096
	(1)	341	(342)
Zrealizowane zyski	32	208	(176)
Zrealizowane straty	(26)	(438)	412
	6	(230)	236
	5	111	(106)

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych ujęte w wyniku finansowym

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2015 PLN'000
Odroczone zyski	13 637	7 184
Odroczone straty	(9 321)	(9 905)
	4 316	(2 721)
Zrealizowane zyski	59 425	32 631
Zrealizowane straty	(61 132)	(30 665)
	(1 707)	1 966
Wpływ na wynik finansowy kontraktów niewyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń oraz kontraktów niespełniających kryterium efektywności zabezpieczeń	2 609	(755)

Niezrealizowane straty z tytułu wyceny walutowych instrumentów pochodnych na dzień bilansowy zostają w następnych okresach pokryte symetrycznym wzrostem przychodów ze sprzedaży, w momencie realizacji kontraktów sprzedaży, dla których zabezpieczeniem były wspomniane kontrakty walutowe.

W konsekwencji stosowanej polityki rachunkowości zabezpieczeń, zrealizowane różnice kursowe powstałe jako efekt realizacji kontraktu zabezpieczającego, korygują wartości stosownych pozycji sprzedaży lub zapasów (i ostatecznie kosztu własnego sprzedaży), co skutkuje częściową (nie wszystkie transakcje zabezpieczające były wyznaczane do rachunkowości zabezpieczeń) eliminacją wpływu zmian kursów walut na prezentowane w sprawozdaniu finansowym Grupy wartości sprzedaży i marży na sprzedaży.

Efektywna część zrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych ujęta jako korekta wartości pozycji zabezpieczanych

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2015 PLN'000
Zakupy		
Zrealizowane zyski	2 952	2 754
Zrealizowane straty	(232)	(1 462)
	2 720	1 292
Sprzedaż		
Zrealizowane zyski	124	2 947
Zrealizowane straty	(3 684)	(4 038)
	(3 560)	(1 091)
	(840)	201

Wartość godziwa walutowych instrumentów pochodnych na dzień 31.12.2016

	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	42	2 480
Zobowiązania finansowe	(43)	(2 139)
	(1)	341
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	13 750	7 198
Zobowiązania finansowe	(9 441)	(9 913)
	4 309	(2 715)
	4 308	(2 374)

Terminy realizacji walutowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym według stanu na dzień 31.12.2016

	Wartość nominalna			Wartość godziwa wpływająca na kapitały	Wartość godziwa wpływająca na wynik
	EUR'000	USD'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2017	434	143	2 481	(37)	5
	434	143	2 481	(37)	5
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2017	226	-	980	36	(17)
	226	-	980	36	(17)
WARTOŚĆ NETTO	(208)	(143)	(1 501)	(1)	(12)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2017	133 686	1 805	597 919	-	(96)
Kontrakty forward - II kw. 2017	40 924	645	183 658	-	(737)
Kontrakty forward - III kw. 2017	38 533	411	173 852	-	290
Kontrakty forward - IV kw. 2017	5 743	377	27 305	-	10
Kontrakty forward - I kw. 2018	239	-	1 101	-	24
	219 125	3 238	983 835	-	(509)
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2017	134 652	6 334	618 893	-	2 271
Kontrakty forward - II kw. 2017	51 344	1 234	230 277	-	2 685
Kontrakty forward - III kw. 2017	24 922	-	111 331	-	(171)
Kontrakty forward - IV kw. 2017	1 388	-	6 171	-	47
Kontrakty forward - I kw. 2018	165	-	741	-	(1)
	212 471	7 568	967 413	-	4 831
WARTOŚĆ NETTO	(6 654)	4 330	(16 422)	-	4 322
RAZEM WARTOŚĆ NETTO	(6 862)	4 187	(17 923)	(1)	4 310

Terminy realizacji walutowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym według stanu na dzień 31.12.2015

	Wartość nominalna			Wartość godziwa wpływająca na kapitały	Wartość godziwa wpływająca na wynik
	EUR'000	USD'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2016	17 719	999	79 009	(980)	330
Kontrakty forward - II kw. 2016	6 592	370	29 771	(58)	83
Kontrakty forward - III kw. 2016	2 858	370	13 807	6	24
Kontrakty forward - IV kw. 2016	1 541	347	8 075	28	13
Kontrakty forward - I kw. 2017	-	120	466	(6)	-
	28 710	2 206	131 128	(1 010)	450

KUPNO WALUTY

Kontrakty forward - I kw. 2016	10 723	2 320	54 205	968	(263)
Kontrakty forward - II kw. 2016	4 775	2 096	28 624	203	(99)
Kontrakty forward - III kw. 2016	657	-	2 769	89	(28)
Kontrakty forward - IV kw. 2016	354	-	1 485	68	(22)
Kontrakty forward - I kw. 2017	118	-	497	23	(8)
	16 627	4 416	87 580	1 351	(420)

WARTOŚĆ NETTO

(12 083) 2 210 (43 548) 341 30

**Instrumenty poza rachunkowością
zabezpieczeń**

SPRZEDAŻ WALUTY

Kontrakty forward - I kw. 2016	127 228	79	538 100	-	(5 692)
Kontrakty forward - II kw. 2016	23 736	-	101 742	-	(159)
Kontrakty forward - III kw. 2016	7 880	-	34 140	-	189
Kontrakty forward - IV kw. 2016	3 504	-	15 402	-	216
Kontrakty forward - I kw. 2017	1 466	-	6 469	-	100
Kontrakty forward - II kw. 2017	54	-	237	-	(1)
	163 868	79	696 090	-	(5 347)

KUPNO WALUTY

Kontrakty forward - I kw. 2016	125 441	1 250	536 931	-	3 756
Kontrakty forward - II kw. 2016	35 125	-	151 470	-	(740)
Kontrakty forward - III kw. 2016	4 248	-	18 406	-	(89)
Kontrakty forward - IV kw. 2016	3 235	-	14 247	-	(227)
Kontrakty forward - I kw. 2017	1 302	-	5 755	-	(98)
	169 351	1 250	726 809	-	2 602

WARTOŚĆ NETTO

5 483 1 171 30 719 - (2 745)

RAZEM WARTOŚĆ NETTO

(6 600) 3 381 (12 829) 341 (2 715)

Grupa oczekuje, że wszystkie planowane transakcje, w odniesieniu do których została zastosowana rachunkowość zabezpieczeń, zostaną zrealizowane.

36. TOWAROWE INSTRUMENTY POCHODNE

Kolejnym istotnym rodzajem ryzyka rynkowego, na jakie jest narażona Grupa w toku prowadzonej działalności operacyjnej, jest ryzyko cen towarów. Ekspozycja Spółki dominującej na ryzyko towarowe powstaje przede wszystkim w wyniku zakupu nasion rzepaku w okresie zbiorów, który przypada na miesiące lipiec oraz sierpień. Grupa w tym czasie skupuje ok. 60-70% całego rocznego zapotrzebowania na nasiona rzepaku. Nasiona rzepaku są kupowane po cenach bazujących na aktualnych kwotowaniach tego towaru, ustalanych zgodnie z regulacjami MATIF. W związku z sezonowością procesu zakupu nasion rzepaku, największy poziom zapasu utrzymywany jest w okresie lipiec – sierpień, a następnie zapas systematycznie spada wraz z wykorzystaniem tego surowca do produkcji oleju rzepakowego oraz śrutu rzepakowej, jako produktu ubocznego. Od momentu zakupu towaru Grupa narażona jest na ryzyko zmiany wartości zapasów w wyniku zmian rynkowych cen nasion rzepaku. Pozostałe zapotrzebowanie na nasiona pokrywane jest przez zakupy, zawierane w ciągu całego roku, w terminach uwzględniających zapotrzebowania na ten surowiec i bieżącą sytuację rynkową. Zawierane umowy to zarówno kontrakty z dostawą natychmiastową, jak i terminową (dostawa za kilka miesięcy od momentu podpisania kontraktu lub rozłożona na kilka miesięcy wprzód). Ceny w kontraktach zakupu są stałe i ustalone w walucie EUR na podstawie notowań z rynku MATIF. Ryzyko towarowe Spółki dominującej ustaje w momencie zawarcia transakcji sprzedaży produktów przerobu nasion rzepaku (olej rzepakowy i śruta) po stałej cenie, zapewniającą określoną marżę operacyjną.

W 2016 roku Spółka dominująca zawierała towarowe instrumenty pochodne z dostawcami rzepaku. Zawierane umowy to kontrakty z dostawą terminową, w których w dniu zawarcia kontraktu ustalana jest cena wstępna na podstawie notowań z rynku MATIF. Dostawcy rzepaku mają określony czas, aby ustalić ostateczną cenę, która również jest ustalana na podstawie notowań z rynku MATIF. W celu zabezpieczenia ryzyka cenowego Spółka dominująca zawiera kontrakty zabezpieczające typu futures, w momencie gdy Spółka dominująca sprzedaje wyrobę gotowe wyprodukowane z nasion rzepaku (kontrakty z ceną wstępną). Celem Spółki dominującej w zakresie zarządzania ryzykiem towarowym jest ograniczenie zmienności marży operacyjnej i zwiększenie prawdopodobieństwa jej wygenerowania poprzez zmniejszanie wpływu na wynik zmian cen towarów oraz utrzymanie ekspozycji towarowej w limitach określonych przez Grupę Bunge. Grupa w realizacji swoich celów nadrzędnych stara się unikać nadmiernego ryzyka związanego ze zmianą wartości rynkowej zapasów nasion rzepaku. Powyższe zmiany wynikają z wahań cen towarów kwotowanych na rynkach towarowych. Fluktuacja cen w okresie od zakupu nasion do momentu sprzedaży produktów skutkuje z kolei zmiennością wielkości marży możliwej do zrealizowania przez Spółkę. Celem Spółki dominującej jest więc utrzymanie wartości zgromadzonych zapasów na poziomie odpowiadającym aktualnym, na określony moment w przyszłości, cenom rynkowym i tym samym ograniczenie wpływu ryzyka ich zmiany na generowane wyniki finansowe.

Grupa aktywnie zarządza ryzykiem cen towarów wpływającym na wartość rynkową zapasu nasion rzepaku, a w konsekwencji na realizowaną przez Spółkę marżę operacyjną. W tym celu Grupa stosuje techniki ograniczania ryzyka oparte o hedging naturalny oraz instrumenty pochodne. W przypadku zabezpieczenia zapasów nasion rzepaku, Grupa stara się dostosowywać profil ryzyka wynikający z tej ekspozycji w sposób gwarantujący osiągnięcie efektu kompensaty ceny zakupu tych towarów w odniesieniu do aktualnej ich ceny rynkowej w przyszłości. W przypadku zakupu towaru po stałej cenie strategia zabezpieczająca polega więc na zawarciu transakcji pochodnej, w której dokonuje się sprzedaży tego wolumenu po ustalonej stałej cenie i jej odkupieniu po cenie, jaka będzie obowiązywać w określonym momencie w przyszłości. Nie oznacza to jednak, że Grupa uzyska w kontrakcie pochodnym taką samą cenę stałą, jak przy zakupie pozycji fizycznej. Wynika to m.in. z innych, aktualnych na moment zawierania transakcji zabezpieczającej, warunków rynkowych, w tym również bieżącej struktury cen terminowych. Efektem tej transakcji ma być bowiem dostosowanie ceny zakupu zapasu w możliwie dużym stopniu do ceny rynkowej, jaka będzie się kształtować na rynku w określonym czasie w przyszłości. Transakcje zabezpieczające mogą być zawierane przed fizycznym przyjęciem towaru na zapas, jeżeli Grupa ma podpisaną umowę zakupu nasion rzepaku, w której ustalona jest stała cena zakupu, ilość zakupionych nasion, termin dostawy oraz dodatkowe zapisy, zobowiązujące ją do wywiązania się z umownych postanowień. W powyższym przypadku może ona stanowić, tzw. uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie (firm commitment). Również w takiej sytuacji Grupa stosuje strategię złożoną z instrumentów pochodnych w celu ograniczenia zmienności przyszłej marży. Powyższe działania, w ocenie Spółki dominującej, prowadzą do osiągnięcia wysokiej kompensaty pomiędzy zmianą wartości pozycji zabezpieczanej (zapas nasion rzepaku lub firm commitment) oraz instrumentu zabezpieczającego. Stosowane zabezpieczenie przekłada się na dopasowanie wartości zapasu, nabytego po ustalonej wcześniej cenie stałej, do cen rynkowych. Grupa nie zawiera transakcji o charakterze spekulacyjnym. W związku z powyższym, w celu ograniczenia niedopasowania, przekładającego się na zmienność prezentowanych wyników księgowych, Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń opisanych powyżej instrumentów pochodnych (zwanymi dalej towarowymi instrumentami pochodnymi), wyznaczonych na zabezpieczenie wartości godziwej nasion rzepaku, które są źródłem ryzyka towarowego. Zabezpieczenie wartości godziwej jest to ograniczenie zagrożenia wpływu na wynik finansowy zmian wartości godziwej ujętego w bilansie składnika aktywów lub zobowiązań wynikających z określonego ryzyka lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań.

W 2016 roku towarowe instrumenty pochodne Spółka zawierała z Bunge Handelsgesellschaft mbH lub na swój rachunek oraz za pośrednictwem brokera JP Morgan Securities LCC, na giełdzie towarowej Euronext. Wobec powyższego w ocenie Grupy, szacowane ryzyko kredytowe, na które narażona jest Grupa, jest nieznaczące.

Zgodnie z 3-poziomą hierarchią wartości godziwej, opartej na istotności danych wejściowych do jej wyceny, Grupa klasyfikuje wycenę wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych do:

- Poziomu 2 – kontrakty zawierane za pośrednictwem Bunge Handelsgesellschaft,
- Poziomu 1 – kontrakty towarowe zawierane na giełdzie towarowej Euronext, kontrakty towarowe z dostawcami rzepaku.

W okresie sprawozdawczym, jak i w okresie porównywalnym, w Grupie nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych.

Do pomiaru wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych wykorzystywane są następujące dane wejściowe:

1. ceny terminowe na giełdzie towarowej MATIF Rapeseed
2. ceny terminowe na rynku pozagiełdowym (OTC):
 - a. FOB Lower Rhine,
 - b. FOB Dutch Mill
 - c. FOB 6-Ports, oraz
 - d. MATIF

Wartość godziwa towarowych instrumentów finansowych ustalana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy) na bazie różnic cen terminowych z dnia zawarcia kontraktu i z końca miesiąca, z uwzględnieniem dat zapadalności kontraktów.

Wartość godziwa sklasyfikowanych towarowych instrumentów pochodnych jest następująca:

Kategoria	Na dzień 31.12.2016r.		Na dzień 31.12.2015r.	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	(18.386)	-	(6.804)
Hedge accounting	6.982	-	(318)	-

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych ujęte w wyniku finansowym

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
Odroczone zyski	8 287	609
Odroczone straty	(19 691)	(7 731)
	(11 404)	(7 122)
Zrealizowane zyski	27 064	16 859
Zrealizowane straty	(21 172)	(12 061)
	5 892	4 798

Pozycje zrealizowanych zysków/strat w okresie 2016 roku zawierają stratę w wysokości 3.390 tys. PLN, zaprezentowany w nocie nr 9 jako rozliczone zyski/straty na towarowych instrumentach pochodnych

Wartość godziwa towarowych instrumentów pochodnych na dzień bilansowy

	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2015 PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	7 026	454
Zobowiązania finansowe	(44)	(772)
	6 982	(318)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	1 261	155
Zobowiązania finansowe	(19 647)	(6 959)
	(18 386)	(6 804)
	(11 404)	(7 122)

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych ujęte jako korekta wartości zapasów

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2015 PLN'000
Odroczone zyski	3 894	2 920
Odroczone straty	(800)	(3 431)
	3 094	(511)

Terminy realizacji towarowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym (sprzedaż) / zakup

	Koniec okresu 31/12/2016			
	USD'000	Wartość nominalna EUR'000	PLN'000	Wartość godziwa PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń				
kontrakty futures - II kw. 2017	-	27 876	122 833	6 448
kontrakty futures - III kw. 2017	-	(4 627)	(20 389)	534
	-	23 249	102 444	6 982
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń				
kontrakty futures - I kw. 2017	1 234	(3 218)	(9 023)	(16 921)
kontrakty futures - II kw. 2017	1 234	(10 632)	(41 690)	(1 442)
kontrakty futures - III kw. 2017	-	(11 367)	(50 085)	(231)
kontrakty futures - IV kw. 2017	-	(3 906)	(17 213)	191
kontrakty futures - I kw. 2018	-	(239)	(1 055)	17
	2 468	(29 362)	(119 066)	(18 386)
WARTOŚĆ NETTO	2 468	(6 113)	(16 622)	(11 404)

	Koniec okresu 31/12/2015		
	Wartość nominalna EUR'000	PLN'000	Wartość godziwa PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń			
kontrakty futures - I kw. 2016	16 317	69 573	(203)
kontrakty futures - II kw. 2016	27 273	116 291	(118)
kontrakty futures - III kw. 2016	764	3 258	3
	44 354	189 122	(318)

Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń

kontrakty futures - I kw. 2016	(9 849)	(41 995)	(2 508)
kontrakty futures - II kw. 2016	(14 233)	(60 687)	(3 141)
kontrakty futures - III kw. 2016	(3 650)	(15 564)	(1 140)
kontrakty futures - IV kw. 2016	399	1 701	(68)
kontrakty futures - I kw. 2017	(163)	(697)	40
kontrakty futures - II kw. 2017	(55)	(232)	13
	(27 551)	(117 474)	(6 804)

WARTOŚĆ NETTO

16 803	71 648	(7 122)
---------------	---------------	----------------

Kontrakty zabezpieczające wg rodzajów sprzedawanych towarów:

	<i>Tys. Ton</i>
Zakup netto nasion rzepaku	60,2
Sprzedaż netto oleju rzepakowego	32,7
Sprzedaż netto śruty rzepakowej	16,5
Zakup netto oleju słonecznikowego	3,0

37. CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ GRUPY

A. Czynniki ryzyka związane z działalnością produkcyjną i handlową

Ryzyko związane z podażą i ceną nasion rzepaku

Grupa nabywa rocznie około 25-30% krajowych zbiorów nasion rzepaku, który jest podstawowym surowcem do produkcji. Zgodnie z systemem rozliczeń, przy ustalaniu ceny skupu rzepaku oferowanej polskim producentom konieczne jest uwzględnienie światowych cen rzepaku oraz innych nasion roślin oleistych i olejów roślinnych. Surowce te notowane są na międzynarodowych giełdach towarowych.

Przepisy prawne na szczeblu ogólnoeuropejskim, jak i polskim, nakazujące wypełnienie wymogów dotyczących stopniowego wzrostu wykorzystania biopaliw w ogólnym bilansie paliw energetycznych, skutkują zwiększonym popytem na rzepak w kraju i za granicą. Mając na uwadze fakt ograniczonej arealem powierzchni zasiewów, zwiększony popyt może doprowadzić do zwiększonej presji cenowej na nasiona rzepaku, co może mieć wpływ na przyszły wynik finansowy Grupy.

W celu zabezpieczenia przed nieprzewidywalnymi zmianami cen nasion rzepaku Grupa stara się prowadzić politykę dywersyfikacji dostaw, w wyniku której rzepak może być dostarczany również z zagranicy, w tym przede wszystkim z terenów Czech i Litwy. Nie ma jednakże pewności, że wspomniane działania pozwolą na całkowite wyeliminowanie ryzyka wzrostu cen rzepaku, będącego najważniejszym surowcem wykorzystywanym przez Spółkę w produkcji.

Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości towarowych instrumentów pochodnych, zarówno tych zakwalifikowanych do rachunkowości zabezpieczeń, jak i tych poza rachunkowością zabezpieczeń. Na dzień 31 grudnia 2016 roku zysk netto Spółki byłby niższy/wyższy o 517 tys. PLN, w rezultacie spadku/wzrostu cen towarów o 10%, przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie.

Ryzyka związane z sytuacjami nadzwyczajnymi

Z uwagi na fakt, iż podstawą działalności Grupy jest przetwórstwo płodów rolnych, naturalnym elementem ryzyka dla jego działalności jest ewentualny okresowy brak dostępności surowca w związku z wymarzeniem, suszą, ulewami lub gradobiciem. Ponadto żaden z zakładów produkcyjnych Grupy nie dysponuje dostateczną nadwyżką zdolności produkcyjnych dla podtrzymania ciągłości produkcji i zapewnienia odpowiednich stanów magazynowych produktów gotowych w przypadku jakichkolwiek nieprzewidywalnych zdarzeń będących poza kontrolą Grupy.

Tym niemniej, w celu ograniczenia potencjalnych skutków wystąpienia tego typu zdarzeń, Grupa czyni starania w kwestii ich zapobiegania lub dostatecznie wczesnej identyfikacji. Dla przykładu, w celu możliwie szybkiego rozpoznania niższych niż przewidywano zbiorów rzepaku, pracownicy służb agrotechnicznych Spółki dominującej monitorują na bieżąco u producentów, z którymi zawarto umowy kontraktacyjne na dostawę surowca, stan plantacji rzepaku w trakcie jego wegetacji oraz tuż przed zbiorami.

Ryzyko związane z finansowaniem skupu nasion rzepaku

Elementem charakterystycznym polskiego rynku zakupu rzepaku jest jego krótki czasokres realizacji. Zakup nasion odbywa się w znacznej części w okresie zbiorów lub tuż po nich (lipiec, sierpień). Fakt ten sprawia, iż w tym okresie istnieje potrzeba zabezpieczenia odpowiednio wysokiego poziomu finansowania dla sprawnego przeprowadzenia skupu.

W chwili obecnej Spółka korzysta z wyłącznie z pożyczek, w ramach wielostronnej umowy podmiotów z grupy Bunge. Rodzi to ryzyko związane z potencjalnymi zmianami umowy pożyczki, w ramach polityki wzajemnego kredytowania podmiotów z Grupy Bunge, co oznacza, że wszelkie tego typu zmiany mogą negatywnie wpłynąć na działalność i wynik finansowy Spółki.

Ryzyko związane z pozyskiwaniem pozostałych surowców.

Oleje pochodzenia tropikalnego są drugim po rzepaku ważnym surowcem wykorzystywanym w produkcji przez Grupę. W bieżącym roku Grupa zaopatrywała się w oleje rafinowane pochodzenia tropikalnego głównie w Niemczech oraz Holandii. Grupa, w celu uniknięcia krótkoterminowych wahań cenowych oraz ryzyka braku dostępności surowca, zawiera kontrakty z dostawcami na określony termin dostawy, zapewniając sobie dostawy na dłuższy okres (zwykle 2-9 miesięcy). O ile ryzyko zachwiania ciągłości dostaw jest bardzo ograniczone ze względu na zapisy kontraktowe, o tyle Grupa nie jest w stanie zagwarantować, że prowadzona polityka zakupowa wyeliminuje całkowicie ryzyko zmian cen surowca, co w konsekwencji może mieć negatywny wpływ na jej działalność i wyniki finansowe.

Ryzyko związane ze spekulacyjnym charakterem rynków surowcowych

Od wielu lat Grupa identyfikuje wysokie ryzyko związane ze spekulacjami na rynkach surowcowych, które prowadzą do coraz większych i częstszych wahań cen surowców. Jedną z przyczyn takiego zjawiska jest rosnąca w skali globalnej pozycja surowcowych funduszy inwestycyjnych, w tym funduszy inwestujących w zboża, oleje roślinne i nasiona oleiste, w ogólnych obrotach głównych światowych giełd towarowych. Z uwagi na to, że w większości umów handlowych cena za skupowany rzepak oparta jest o bieżące notowania na giełdzie MATIF, znaczne wahania cen surowca na giełdach towarowych zaburzają rzeczywisty obraz sytuacji popytowo-podażowej na surowcowych, co w konsekwencji może prowadzić do podejmowania przez Grupę błędnych decyzji biznesowych.

Globalizacja rynków surowcowych powoduje iż ceny różnych surowców (również tych, które nie są przedmiotem obrotu Grupy), wywierają coraz większy wpływ na ceny nasion rzepaku notowanych na giełdzie MATIF, co również może powodować podejmowanie błędnych decyzji zakupowo-sprzedawczych oraz z zakresu zarządzania ryzykiem towarowym.

Ryzyko związane z kadrą menedżerską i kluczowymi pracownikami

Ze względu na zaawansowany technicznie proces produkcji, skalę i wysoce konkurencyjną naturę rynków działania Grupy, dla jego prawidłowego funkcjonowania niezbędna jest wysoko wykwalifikowana kadra menedżerska oraz doświadczony personel techniczny. Nie można wykluczyć sytuacji, w której część kluczowych kadr przejdzie do podmiotów konkurencyjnych, co w efekcie mogłoby prowadzić do pogorszenia wyników finansowych. Grupa dostrzega to ryzyko i podejmuje działania zapobiegawcze, w szczególności poprzez utworzenie systemu planowania rezerw kadrowych dla stanowisk wyższego szczebla kierowniczego. System ten opiera się na corocznej ocenie osiągnięć i potencjału poszczególnych wybranych pracowników i delegowaniu ich na tej podstawie do uczestnictwa w programach szkoleniowych. Opisany system ma na celu zapewnienie możliwości zastępowania pracowników wyższego szczebla kierowniczego w ramach własnych zasobów kadrowych. Ponadto Grupa prowadzi politykę różnicowania poziomów wynagrodzeń w zależności od specyfiki rynku pracy, co pozwala zminimalizować ryzyko odpływu kadr średniego i wyższego szczebla oraz tworzy atrakcyjne programy rozwoju zawodowego w ramach globalnej organizacji Bunge.

Ryzyko dotyczące wzrostu cen energii

Malejące światowe zasoby surowców energetycznych oraz rosnący na nie popyt negatywnie wpływają na sytuację gospodarczą i geopolityczną w wielu regionach świata. Ograniczona dostępność do paliw kopalnianych oraz złóż gazu staje się coraz częściej podstawą konfliktów politycznych i militarnych. Alternatywą dla kurczących się zasobów kopalnianych stają się takie odnawialne źródła energii jak energia słoneczna, wietrzna oraz energia termalna ziemi. Jednakże, ze względu na koszt inwestycji, ich udział w bilansie energetycznym – pomimo wzrostu – jest nadal marginalny.

Gwałtowne wzrosty cen ropy powodują znaczne wzrosty cen pozostałych nośników energii, w tym w szczególności gazu ziemnego i oleju opałowego, które na co dzień wykorzystywane są przez Spółkę dominującą do produkcji pary technologicznej dla zasilania procesów produkcyjnych.

W celu minimalizacji wspomnianego ryzyka Grupa realizuje na bieżąco (poprzez działania techniczne i organizacyjne) zadania mające na celu z jednej strony zmniejszenie kosztów produkcji energii, z drugiej ograniczenie jej jednostkowego wykorzystania na każdą tonę wytworzonego produktu finalnego.

Jednakże, dalszy wzrost cen surowców energetycznych, w szczególności gazu ziemnego i węgla kamiennego, a co za tym idzie wzrost cen energii może mieć negatywny wpływ na przyszłe wyniki finansowe Grupy.

Ryzyko związane z ochroną środowiska

Działalność Grupy może oddziaływać negatywnie na środowisko, mimo iż jest ona prowadzona na podstawie pozwoleń wymaganych przez przepisy prawa. Nie można jednak wykluczyć, że normy ochrony środowiska, w szczególności warunki eksploatacji instalacji ustalone w odpowiednim pozwoleniu zintegrowanym, zostaną naruszone przez działalność zakładów Grupy. Ewentualne przekroczenia mogą stanowić podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej Grupy za szkody w środowisku, a ponadto, w określonych okolicznościach, podstawę do wydania przez właściwego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska decyzji o wstrzymaniu użytkowania instalacji powodującej naruszenie.

Grupa prowadzi szeroko zakrojone działania zmierzające do ograniczenia wpływu jej działalności na środowisko. Nie można jednak wykluczyć, że podjęte działania okażą się niewystarczające dla całkowitego wyeliminowania ryzyka przekroczenia norm ochrony środowiska przez działalność zakładów Grupy.

B. Czynniki ryzyka związane z otoczeniem, w jakim Grupa prowadzi działalność

Ryzyko związane z ogólną sytuacją makroekonomiczną

Czynnikiem mogącym mieć wpływ na działalność Grupy jest uzależnienie warunków funkcjonowania Grupy od sytuacji gospodarczej w kraju i na świecie. Najważniejszymi elementami niezależnymi od Grupy związanymi z ogólną sytuacją makroekonomiczną są m.in.: wahania poziomu PKB, inflacja, wzrost stóp procentowych, migracje ekonomiczne Polaków związane z nowymi rynkami pracy oraz ogólny stan polskiej gospodarki. Niesprzyjające zmiany wskaźników makroekonomicznych oraz nie do końca przewidywalne tendencje gospodarczego rozwoju Polski mogą mieć negatywny wpływ na poziom przyszłych przychodów oraz zysków Grupy.

Czynnik ten zyskuje na znaczeniu z uwagi na trwające wahania na światowym rynku finansowym. Mogą one spowodować trudności w dostępie do finansowania działalności Grupy za pomocą kredytu bankowego oraz podwyższyć koszty kredytu. W efekcie Grupa może mieć trudności w sfinansowaniu skupu rzepaku w planowanej wielkości, co z kolei może niekorzystnie wpłynąć na jego wyniki finansowe.

Ryzyko związane z konkurencją

Rynek skupu i przetwórstwa nasion rzepaku w roku 2016 pozostawał wysoce konkurencyjnym, głównie ze względu na niewspółmiernie wysokie moce przerobowe zakładów przetwórczych, zarówno w Polsce, jak i krajach sąsiadujących, w stosunku do wysokości produkcji rzepaku w regionie. Taka sytuacja rynkowa ma niewątpliwie negatywny wpływ na możliwe do uzyskania marże na tłoczeniu nasion. Działania konkurencji głównie z krajów ościennych na polskim rynku rzepaku, Grupa równoważyła wyższą ceną oraz zakupem nasion z importu.

Ryzyko związane z malejącym rynkiem tłuszczów roślinnych

Po okresie spadku na rynku krajowym wielkości spożycia tłuszczów roślinnych przeznaczonych dla konsumentów, w ostatnich latach nastąpiła stabilizacja spożycia tych produktów. W zakresie oleju rzepakowego spożycie wynosi około 5 kg na osobę, co plasuje Polskę na średnim poziomie europejskim. Grupa prowadzi kampanię edukacyjną dotyczącą zmiany percepcji oleju rzepakowego wśród konsumentów w celu polepszenia jego wizerunku i poinformowaniu o wartościach żywieniowych i zdrowotnych tego oleju. W perspektywie następnych 3-5 lat Grupa nie przewiduje poważnych zmian na rynku olejów butelkowanych.

W zakresie margaryn i miksów rynek wykazuje tendencję spadku poziom spożycia. W 2016 roku spadek ten szacowany był na ok. 7%, w stosunku do roku ubiegłego. Mniejsza konsumpcja margaryn i miksów jest skutkiem zauważalnych trendów konsumenckich, przejawiających się w preferowaniu masła, które postrzegane jest jako bardziej naturalny i mniej przetworzony produkt. Trend ten potęgowany jest silną promocją masła, jego funkcjonalnością oraz konkurencyjnością cenową. Grupa przewiduje spowolnienie spadku konsumpcji margaryn w następnych miesiącach, a następnie ustabilizowanie się konsumpcji lub nawet powolny wzrost.

Ryzyko związane ze zmiennością przepisów prawa i ich interpretacji

Charakteryzujące polski system prawny częste zmiany przepisów mogą rodzić dla Grupy potencjalne ryzyko, iż prognozy w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej staną się nieaktualne, a jego kondycja finansowa ulegnie pogorszeniu. Regulacjami tymi są, w szczególności, przepisy prawa handlowego, przepisy podatkowe, przepisy regulujące działalność gospodarczą – w tym związane z ochroną środowiska, przepisy prawa pracy i ubezpieczeń społecznych czy prawa z zakresu papierów wartościowych. Ryzyko takie stwarzają także dokonywane przez sądy i inne organy interpretacje dotyczące zastosowania przepisów, które są często niejednoznaczne i rozbieżne. Przepisy prawa polskiego podlegają dodatkowo ciągłym zmianom związanym z harmonizacją prawa polskiego z prawem europejskim.

Zmiany te mogą ponadto implikować problemy wynikające z niejednolitego stosowania i wykładni prawa, która obecnie jest dokonywana nie tylko przez krajowe sądy i organy administracji publicznej, ale także przez sądy wspólnotowe.

W praktyce sądy polskie rzadko stosują ustawodawstwo wspólnotowe. Mimo iż z formalnego punktu widzenia orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości są wiążące tylko dla stron postępowania i nie mają mocy precedensu, orzecznictwo sądów polskich powinno jednak pozostawać w zgodności z orzecznictwem wspólnotowym. Orzeczenia Trybunału traktowane są jako istotne źródło prawa, szczególnie w sytuacjach, gdy przepisy traktatowe, rozporządzenia bądź decyzje nie dają się jednoznacznie interpretować. W niektórych przypadkach może prowadzić to do wzruszenia orzeczenia sądu polskiego jako wydanego na podstawie przepisu sprzecznego z prawem unijnym.

Z powyższych powodów system prawa polskiego cechuje brak spójności, jednolitości i stabilności, co w sposób istotny ogranicza przewidywalność i zdolność planowania w zakresie podejmowanych przez zarządy spółek Grupy decyzji gospodarczych i biznesowych. Może to mieć istotny wpływ na otoczenie prawne działalności Grupy i na jego wyniki finansowe, powodując z jednej strony zwiększenie kosztów działalności Grupy, a z drugiej opóźniając osiągnięcie przychodów w danych grupach produktowych lub znacznie je ograniczając.

Ryzyko związane z polityką podatkową

Polski system podatkowy charakteryzuje się częstymi zmianami składających się na jego kształt przepisów, które nie zostały sformułowane w sposób dostatecznie precyzyjny i brak jest ich jednoznacznej wykładni.

W szczególności, przyjęcie przez organy podatkowe interpretacji przepisów podatkowych odmiennej od będącej podstawą wyliczenia zobowiązania podatkowego przez Spółkę, może mieć istotny negatywny wpływ na jej działalność, sytuację finansową, wyniki oraz perspektywy rozwoju.

Jednocześnie, interpretacje przepisów podatkowych ulegają częstym zmianom, a zarówno praktyka organów skarbowych, jak i orzecznictwo sądowe w sferze opodatkowania, nie są jednolite. Powoduje to, że w przypadku polskiej spółki zachodzi większe ryzyko prowadzenia działalności niż w przypadku spółki działającej w bardziej stabilnych systemach podatkowych.

Na działalność Grupy negatywny wpływ może mieć również wysoki stopień sformalizowania regulacji podatkowych w zakresie przedmiotu działalności Grupy oraz rygorystyczne i często niejasne przepisy, które wprowadzają niepewność w zakresie efektów podatkowych podejmowanych decyzji gospodarczych i obniżają sprawność działania, co może prowadzić do utraty konkurencyjności.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko niedopełnienia przez kontrahenta zobowiązań wobec spółek Grupy, co może narazić Grupę na straty finansowe. W celu zabezpieczenia się przed tym ryzykiem Grupa ubezpiecza swoje wierzytelności. Ubezpieczeniu podlega prawie cała wartość udzielonego kredytu kupieckiego, z wyjątkiem sytuacji gdy na pokrycie wierzytelności Grupa posiada zabezpieczenia majątkowe. W przypadku, gdy ubezpieczyciel odmówi ubezpieczenia wierzytelności od określonego kontrahenta, wówczas Grupa wymaga dokonania przedpłaty. Wysokość należności jest na bieżąco monitorowana, a realizacja zamówień do klienta odbywa się tylko w ramach przyznanych limitów kredytowych oraz pod warunkiem braku należności przeterminowanych. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych następuje, zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi procedurami, wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności. Proces windykacji należności jest wspomagany przez wyspecjalizowane w tym zakresie instytucje.

W ocenie zarządów Spółki dominującej i zależnych w Grupie nie występuje istotne ryzyko kredytowe.

Wartości bilansowe aktywów finansowych netto reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową, która na dzień bilansowy wyniosła:

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	22 037	7 807
Instrumenty pochodne wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń	42	2 480
Środki pieniężne	222 020	266 941
Pożyczki i należności	115 894	108 927
	359 993	386 155

Znaczną część kontraktów, stanowiących instrumenty pochodne, Grupa zawiera z podmiotami z Grupy Bunge, w związku z czym ryzyko kredytowe związane z tymi aktywami finansowymi Grupa ocenia jako bardzo niskie.

Stopień koncentracji ryzyka kredytowego z tytułu 5 największych należności od klientów przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
Należności z tytułu dostaw i usług	96 205	92 555
Należności od 5 największych klientów	34 613	33 548
Stopień koncentracji należności	36%	36%

W ocenie zarządu w Spółce nie występuje istotny stopień koncentracji ryzyka kredytowego.

Ryzyko kredytowe – analiza wiekowania.

Klasyfikacja należności handlowych według długości przeterminowania przedstawia się następująco:

	Wartość brutto		Utrata wartości	
	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Bez przeterminowania	73 398	69 890	-	-
Przeterminowane 1-30 dni	21 007	19 608	6	760
Przeterminowane 31-120 dni	4 762	2 808	3 209	152
Przeterminowane 120-360 dni	349	3 390	107	2 833
Przeterminowane powyżej roku	325	1 270	314	666
	99 841	96 966	3 636	4 411

Ryzyko utraty płynności

Ostrożne zarządzanie ryzykiem utraty płynności zakłada utrzymywanie odpowiedniego poziomu środków pieniężnych, dostępność finansowania dzięki wystarczającej kwocie pozyskanych instrumentów kredytowych oraz zdolność do zamykania pozycji rynkowych. Grupa uważa, że obecny stan środków pieniężnych, dostępność finansowania, oraz środki wygenerowane z działalności operacyjnej będą wystarczające na sfinansowanie bieżących potrzeb Grupy. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa dysponowała środkami pieniężnymi w wysokości 222.020 tys. PLN.

Grupa nie ma problemów z dostępnością finansowania bieżącej działalności dzięki otrzymanej, w dniu 7 lipca 2014 roku, odnawialnej pożyczce krótkoterminowej z Bunge Finance B.V. (podmiot powiązany w ramach grupy BUNGE) o wartości do 350 mln USD. Szczegółowy opis zawartej umowy pożyczki krótkoterminowej zawarty został w nocie nr 28 "Kredyty i pożyczki".

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku Grupa nie miała zadłużenia z tytułu pożyczki.

Umowne terminy wymagalności dla zobowiązań finansowych wg stanu na 31 grudnia 2016 roku

Umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego

	do 3 m-cy	3-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	powyżej 5 lat	
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	279 256	-	-	-	-	279 256
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty walutowe	5 784	3 699	1	-	-	9 484
Pochodne instrumenty towarowe	703	18 988	-	-	-	19 691
Pozostałe zobowiązania	17 894	-	-	-	-	17 894
	303 637	22 687	1	-	-	326 325

Umowne terminy wymagalności dla zobowiązań finansowych wg stanu na 31 grudnia 2015 roku

Umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego

	do 3 m-cy	3-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	powyżej 5 lat	
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	113 476	-	-	-	-	113 476
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty walutowe	9 036	2 891	126	-	-	12 053
Pochodne instrumenty towarowe	2 944	4 787	-	-	-	7 731
Pozostałe zobowiązania	1 092	-	-	-	-	1 092
	126 548	7 678	126	-	-	134 352

Ryzyko utraty płynności – analiza wiekowania.

Klasyfikacja zobowiązań handlowych według długości przeterminowania przedstawia się następująco:

	Wartość brutto	
	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015
	PLN'000	PLN'000
Bez przeterminowania	194 208	103 105
Przeterminowane 1-30 dni	84 454	8 473
Przeterminowane 31-120 dni	406	792
Przeterminowane 120-360 dni	-	1 106
Przeterminowane powyżej roku	188	-
	279 256	113 476

Ryzyko walutowe

Grupa istotną część obrotów realizuje z podmiotami zagranicznymi lub w ramach kontraktów opartych na kursach surowców notowanych na giełdach zagranicznych. Obroty te są głównym czynnikiem powodującym narażenie na ryzyko kursowe. Grupa na bieżąco analizuje ryzyko kursowe poprzez identyfikację wszystkich pozycji w aktywach i pasywach, oraz pozycji pozabilansowych, denominowanych w walutach obcych. W celu zminimalizowania ryzyka kursowego Grupa korzysta z transakcji na rynku walutowym (kontrakty typu FORWARD). Zgodnie z przyjętą polityką wewnętrzną Grupa nie powinna mieć niezabezpieczonej pozycji walutowej powyżej uprzednio przyjętego progu istotności.

Struktura walutowa należności i zobowiązań z tytułu dostaw przedstawia się następująco:

	Umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego					
	PLN (PLN'000)	EUR (EUR'000)	USD (USD'000)	GBP (GBP'000)	CZ (CZ'000)	Razem (PLN'000)
Należności z tytułu dostaw	61 608	31 071	3 526	-	-	96 205
Zobowiązania z tytułu dostaw	214 347	62 170	2 718	13	8	279 256

Struktura walutowa należności i zobowiązań z tytułu dostaw na dzień 31 grudnia 2015 roku

	Umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego					
	PLN (PLN'000)	EUR (EUR'000)	USD (USD'000)	GBP (GBP'000)	CZ (PLN'000)	Razem (PLN'000)
Należności z tytułu dostaw	67 109	24 149	2 070	1	-	93 329
Zobowiązania z tytułu dostaw	78 330	27 181	7 938	-	25	113 474

Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w walutach obcych w celu zbadania jaki miałyby wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy zmiany kursów walut obcych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku zysk netto Grupy byłby wyższy/nniższy o 3 972 tys. PLN, gdyby waluta funkcjonalna jaką jest dla Grupy PLN osłabiła/wzmocniła się o 10% w stosunku do walut obcych (USD, EUR, GBP), przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie. Pozostałe składniki kapitału własnego byłyby wyższe/nniższe o 122 tys. PLN w rezultacie spadku/wzrostu wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych, gdyby waluta PLN osłabiła/wzmocniła się o 10% w stosunku do walut obcych (USD, EUR, GBP).

Szczegółowe dane liczbowe z przeprowadzonej analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na zmienność kursów walut obcych przedstawia poniższa tabela pt. „Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy”.

Ryzyko stóp procentowych

Specyfiką działalności Grupy jest potrzeba finansowania skupu nasion rzepaku w oparciu o zewnętrzne źródła finansowania. Oznacza to konieczność zaciągnięcia znacznych kwot kredytów/pożyczek w okresie kampanii skupowej.

Oprocentowanie kredytów/pożyczek jest oparte o bieżące stopy rynkowe (m.in. WIBOR). Ewentualny wzrost stóp procentowych spowoduje wyższe koszty finansowe, co może wpłynąć w sposób negatywny na osiągnięte przez Spółkę wyniki finansowe.

Z przeprowadzonej analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy narażonych na ryzyko stóp procentowych wynika, iż na dzień 31 grudnia 2016 roku zysk netto Grupy byłby wyższy/niższy o 34 tys. PLN, gdyby rynkowe stopy procentowe w PLN były o 25 punktów bazowych wyższe/niższe, a rynkowe stopy procentowe w USD i EUR były o 60 punktów bazowych wyższe/niższe, przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie. Byłoby to głównie rezultatem wyższych/niższych kosztów z tytułu odsetek od kredytów wyrażonych w PLN o zmiennym oprocentowaniu.

Poniższa tabela przedstawia wyniki analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku (PLN'000).

	Ryzyko stóp procentowych			Ryzyko walutowe			Ryzyko cenowe			
	Wpływ na zysk +25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000	Zmiany w kapitale PLN'000	Wpływ na zysk -25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000	Zmiany w kapitale PLN'000	Wpływ na zysk +10% PLN'000	Zmiany w kapitale PLN'000	Wpływ na zysk +10% PLN'000	Zmiany w zapasach -10% PLN'000	Wpływ na zysk -10% PLN'000	Zmiany w zapasach -10% PLN'000
Aktywa finansowe		Wartość bilansowa								
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w PLN	632	222 020	(632)	-	2 202	-	(2 202)	-	-	-
Należności handlowe w PLN	362	96 205	(362)	-	3 460	-	(3 460)	-	-	-
Udzielone pożyczki w PLN	0	17	(0)	-	-	-	-	-	-	-
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem	994		(994)	-	5 662	-	(5 662)	-	-	-
Podatek 19%	189		(189)	-	(1 076)	-	1 076	-	-	-
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu	805		(805)		4 586		(4 586)			
Zobowiązania finansowe										
Kredyty i pożyczki w PLN	-		-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe w PLN	(952)	(279 256)	952	-	(7 261)	-	7 261	-	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem	(952)		952	-	(7 261)	-	7 261	-	-	-
Podatek 19%	181		(181)	-	1 380	-	(1 380)	-	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu	(771)		771		(5 881)		5 881			

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku (PLN'000) - cd.

	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko walutowe		Ryzyko cenowe	
	Wpływ na zysk +25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD i EUR i GBP	Wpływ na zysk -25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD i EUR i GBP	Wpływ na zysk +10%	Wpływ na zysk -10%	Wpływ na zysk +10%	Wpływ na zysk -10%
Instrumenty pochodne						
Wartość nominalna						
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	(16 423)	-	(1 642)	1 642	-	-
Instrumenty pochodne ujęte w rachunkowości zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	(1 501)	-	-	(150)	150	-
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej odniesione na wynik finansowy (kontrakty towarowe) w PLN	(16 622)	-	(1 662)	1 662	-	2 694
Zmiana wartości zapasów* (kontrakty towarowe) w PLN	20 560	-	2 056	(2 056)	-	(2 056)
Wpływ na instrumenty pochodne przed opodatkowaniem	-	-	(3 305)	3 305	150	638
Podatek 19%	-	-	628	(628)	(29)	(121)
Wpływ na instrumenty pochodne po opodatkowaniu	-	-	(2 677)	2 677	122	517
Razem zwiększenia/zmniejszenia	34	(34)	(3 972)	3 972	122	517
						1 665

* zmiana wartości pozycji zabezpieczanej na dzień wyznaczenia powiązania zabezpieczającego

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku (PLN'000).

	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko walutowe		Ryzyko cenowe	
	Wpływ na Zmiany w kapitale	Wpływ na Zmiany w kapitale	Wpływ na Zmiany w kapitale	Wpływ na Zmiany w kapitale	Wpływ na Zmiany w zapasach	Wpływ na Zmiany w zapasach
	zysk +25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000 PLN'000	zysk -25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000 PLN'000	zysk +10% PLN'000 PLN'000	zysk -10% PLN'000 PLN'000	zysk +10% PLN'000 PLN'000	zysk -10% PLN'000 PLN'000
Wartość bilansowa						
Aktywa finansowe						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w PLN	684	(684)	476	(476)	-	-
Należności handlowe w PLN	323	(323)	2 622	(2 622)	-	-
Udzielone pożyczki w PLN	0	(0)	-	-	-	-
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem	1 007	(1 007)	3 098	(3 098)	-	-
Podatek 19%	191	(191)	(589)	589	-	-
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu	816	(816)	2 509	(2 509)	-	-
Zobowiązania finansowe						
Kredyty i pożyczki w PLN	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe w PLN	(407)	407	(3 514)	3 514	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem	(407)	407	(3 514)	3 514	-	-
Podatek 19%	77	(77)	668	(668)	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu	(329)	329	(2 847)	2 847	-	-

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku (PLN'000) - cd.

	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko walutowe		Ryzyko cenowe	
	Wpływ na Zmiany w kapitale	Wpływ na Zmiany w kapitale	Wpływ na Zmiany w kapitale	Wpływ na Zmiany w kapitale	Wpływ na Zmiany w zapasach	Wpływ na Zmiany w zapasach
	+25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD i EUR i GBP	-25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD i EUR i GBP	+10%	-10%	+10%	-10%
Instrumenty pochodne						
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	30 719	-	3 072	(3 072)	-	-
Instrumenty pochodne ujęte w rachunkowości zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	(43 548)	-	-	(4 355)	4 355	-
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej odniesione na wynik finansowy (kontrakty towarowe) w PLN	71 648	-	7 165	(7 165)	7 165	(7 165)
Zmiana wartości zapasów * (kontrakty towarowe) w PLN	0	-	-	-	-	-
Wpływ na instrumenty pochodne przed opodatkowaniem	-	-	10 237	(10 237)	4 355	(7 165)
Podatek 19%	-	-	(1 945)	827	(827)	1 361
Wpływ na instrumenty pochodne po opodatkowaniu	-	-	8 292	(8 292)	3 527	(5 803)
Razem zwiększenia/zmniejszenia	486	(486)	7 954	(7 954)	3 527	(5 803)

* zmiana wartości pozycji zabezpieczonej na dzień wyznaczenia powiązania zabezpieczającego

38. ZMIANA ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH

Na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku Spółka dominująca wykazała następujące zobowiązania warunkowe:

Weksel dla Pekao FAKTORING sp. z o.o.

W dniu 14 grudnia 2011 roku Spółka dominująca zawarła umowę faktoringową z Pekao FAKTORING sp. z o.o., z siedzibą w Lublinie, ul. Lubartowska 74 A (dalej, odpowiednio: „Umowa” i „Faktor”). Umowa została zawarta na okres 12 miesięcy, z opcją przedłużenia o kolejnych 12 miesięcy. Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku Spółka dominująca była stroną w/w umowy.

Jako zabezpieczenie wykonania postanowień Umowy, Spółka zobowiązała się do wystawienia weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz do dokonania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej zawartej z Coface Austria Kreditversicherung AG Oddział w Polsce. Faktorowi przysługuje wynagrodzenie nie odbiegające od wysokości wynagrodzeń występujących na rynku usług faktoringowych, obejmujących prowizje operacyjne i koszt finansowania oparty o rynkowe stopy procentowe plus uzgodniona marża.

Na podstawie aneksu nr 11 z dnia 29 grudnia 2016 roku, maksymalny limit zaangażowania Faktora w finansowanie Spółki został zwiększony do kwoty 160.000.000 PLN.

Poręczenie dla ZTK Property Management sp. z o.o.

W dniu 17 listopada 2016 roku Spółka udzieliła poręczenia za potencjalne zobowiązania reprivatyzacyjne spółki ZTK Property Management sp. z o.o. (podmiot zależny Spółki), wynikające z umów sprzedaży nieruchomości, położonych w Warszawie, przy ul. Radzywińskiej, do łącznej maksymalnej wartości 5,5 mln PLN. Poręczenie zostało udzielone do dnia 31 grudnia 2022 roku.

Potencjalne zobowiązanie podatkowe wobec US

W 2016 roku zakończona została kontrola rozliczeń podatkowych Spółki z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2012, prowadzona przez Urząd Kontroli Skarbowej (UKS) w Bydgoszczy.

W wyniku przeprowadzonej kontroli, UKS wydał decyzję, że Spółka zaniżyła przychody (dochody) ze sprzedaży śruty rzepakowej na rzecz podmiotów powiązanych o kwotę 5,3 PLN (potencjalna zaległość podatkowa w wysokości 1,0 PLN).

W opinii Spółki, ceny sprzedaży śruty rzepakowej na rzecz podmiotów powiązanych stosowane w 2012 r. miały charakter rynkowy, a stanowisko przyjęte przez UKS jest nieuzasadnione, gdyż opiera się na analizie porównywalności cen, która została przeprowadzona wadliwie i w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa. W związku z powyższym Spółka wniosła odwołanie od decyzji UKS.

39. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ DOMINUJĄCĄ

Zarząd

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom Zarządu Spółki za okres 12 miesięcy 2016 i 2015 roku

Nazwisko i imię	Funkcja	za okres 12 m-cy 2016r.	za okres 12 m-cy 2015r.
Jachimczyk Wojciech	Prezes Zarządu	1.205.647,83 PLN	1.350.556,37 PLN
Bauman Wojciech	Członek Zarządu	1.170.180,66 PLN	1.146.678,24 PLN
Brodowski Marcin	Członek Zarządu	486.935,00 PLN	478.888,00 PLN
Michalak Jacek	Członek Zarządu	837.356,81 PLN	925.384,44 PLN
Piotrowski Piotr	Członek Zarządu	454.203,49 PLN	469.587,15 PLN
Szymański Dariusz	Członek Zarządu	734.150,07 PLN	745.815,06 PLN
Wika Tomasz	Członek Zarządu	951.152,17 PLN	932.878,85 PLN

Rada Nadzorcza

Zwyczajne Walne Zgromadzenie ZT „Kruszwica” S.A. uchwałą numer 34/2013 z dnia 20 czerwca 2013 roku ustaliło wynagrodzenie dla Panów Jerzego Rajskiego i Sławomira Ludwikowskiego w wysokości 3.940,00 EUR brutto za każdy kwartał pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki, dla każdej z osób. Ustalono, iż pozostali członkowie Rady Nadzorczej pełnią swoje obowiązki w Radzie Nadzorczej bez wynagrodzenia ze Spółki.

W 2016 roku, z tytułu pełnionej funkcji w Radzie Nadzorczej Spółki, Pan Jerzy Rajski otrzymał wynagrodzenie w kwocie 68.150,70 PLN i Pan Sławomir Ludwikowski w kwocie 68.150,70 PLN.

40. ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCE Z EMERYTUR I ŚWIADCZEŃ O PODOBNYM CHARAKTERZE.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku Spółka nie miała zobowiązań wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz zobowiązań zaciągniętych w związku z tymi emeryturami.

41. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

Nie wystąpiły istotne zdarzenia.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w dniu 14 marca 2017 roku i zatwierdzone przez zarząd jednostki dominującej.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

.....

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

.....

Marcin Brodowski – Członek Zarządu

.....

Jacek Michalak – Członek Zarządu

.....

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

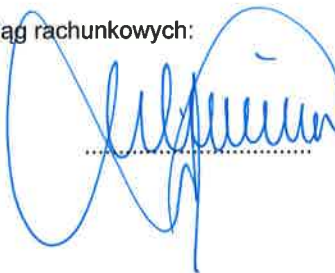
.....

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Sławomir Werbiński – Główny Księgowy

.....

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI

**Grupy Kapitałowej
Zakładów Tłuszczowych „Kruszwica” S.A.**

za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku

ZAWARTOŚĆ:

1. PRODUKTY I TOWARY SPRZEDAWANE PRZEZ GRUPĘ	3
2. INFORMACJE O RYNKACH ZBYTU I ŹRÓDŁACH ZAOPATRZENIA	7
3. WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU	8
4. AKTUALNA I PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA GRUPY	10
5. POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE LUB KAPITAŁOWE GRUPY	12
6. TRANSAKCJE ZAWARTE PRZEZ GRUPĘ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI, NA INNYCH WARUNKACH NIŻ RYNKOWE	12
7. ZNACZĄCE UMOWY DLA DZIAŁALNOŚCI GRUPY	13
8. INFORMACJE O ZACIĄGNIĘTYCH I WYPOWIEDZIANYCH UMOWACH DOTYCZĄCYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK	13
9. INFORMACJE O UDZIELONYCH POŻYCZKACH	14
10. INFORMACJE O UDZIELONYCH I OTRZYMANYCH PORĘCZENIACH I GWARANCJACH	14
11. WPŁYWY Z EMISJI	14
12. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA DANY ROK	14
13. CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA	14
14. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI, OKREŚLENIE EWENTUALNYCH ZAGROŻEŃ	15
15. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH, W TYM INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH	15
16. OCENA CZYNNIKÓW I NIETYPOWYCH ZDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI W 2015 ROKU Z OKREŚLENIEM STOPNIA WPŁYWU TYCH CZYNNIKÓW LUB NIETYPOWYCH ZDARZEŃ NA OSIĄGNIĘTY WYNIK	16
17. CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU GRUPY ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI GRUPY	16
18. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM GRUPY	17
19. UMOWY ZAWARTE MIĘDZY GRUPĄ A OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI, PRZEWIDUJĄCE REKOMPENSATĘ W PRZYPADKU ICH REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY LUB GDY ICH ODWOŁANIE LUB ZWOLNIENIE NASTĘPUJE Z POWODU POŁĄCZENIA GRUPY PRZEZ PRZEJĘCIE	17
20. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE GRUPĘ	17
21. INFORMACJE O ŁĄCZNEJ LICZBIE I WARTOŚCI NOMINALNEJ WSZYSTKICH AKCJI GRUPY ORAZ AKCJI I UDZIAŁÓW W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH GRUPY, BĘDĄCYCH W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH EMITENTA	18
22. INFORMACJE O ZNANYCH SPÓŁCE UMOWACH W WYNIKU KTÓRYCH MOGĄ W PRZYSZŁOŚCI NASTĄPIĆ ZMIANY W PROPORCJACH POSIADANYCH AKCJI PRZEZ DOTYCHCZASOWYCH AKCJONARIUSZY LUB OBLIGATORIUSZY	18
23. INFORMACJE O SYSTEMIE KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH	18
24. WSKAZANIE POSTĘPOWAŃ TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	18
25. NABYCIE AKCJI WŁASNYCH	18
26. INFORMACJE O POSIADANYCH PRZEZ GRUPĘ ZAKŁADACH	18
27. INFORMACJE O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH W ZAKRESIE RYZYKA ORAZ PRZYJĘTYCH PRZEZ GRUPĘ CELACH I METODACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM	19
28. CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKTYWÓW I PASYWÓW SKONSOLIDOWANEGO BILANSU, W TYM Z PUNKTU WIDZENIA PŁYNNOŚCI GRUPY	19
29. WAŻNIEJSZE ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ ORAZ WYNIKI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ EMITENTA W ROKU	21
30. OPIS STRUKTURY GŁÓWNYCH LOKAT KAPITAŁOWYCH LUB GŁÓWNYCH INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH DOKONANYCH W RAMACH GRUPY	21
31. OPIS ORGANIZACJI KAPITAŁOWEJ EMITENTA ZE WSKAZANIEM JEDNOSTEK PODLEGAJĄCYCH KONSOLIDACJI ORAZ OPIS ZMIAN W ORGANIZACJI GRUPY KAPITAŁOWEJ EMITENTA WRAZ Z PODANIEM ICH PRZYCZYŃ	21
32. CHARAKTERYSTYKA POLITYKI W ZAKRESIE KIERUNKÓW ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ EMITENTA	21
33. OPIS ISTOTNYCH POZYCJI POZABILANSOWYCH W UJĘCIU PODMIOTOWYM, PRZEDMIOTOWYM I WARTOŚCIOWYM	21
34. INFORMACJE O UMOWACH ZAWARTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ DOMINUJĄCĄ Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	21

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku w skład Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. (dalej: Grupa Kapitałowa lub Grupa) wchodziły Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. jako podmiot dominujący oraz spółka zależna ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2015 roku w skład Grupy Kapitałowej ZT „Kruszwica” S.A. wchodziły Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. jako podmiot dominujący oraz spółki zależne:

- Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

W dniu 17 maja 2016 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Mauresy sp. z o.o. podjęło uchwałę o rozwiązaniu spółki i wszczęciu, z dniem podjęcia rzeczonych uchwały, likwidacji spółki. W dniu 28 listopada 2016 roku nastąpiło zamknięcie likwidacji spółki Mauresa sp. z o.o.

1. PRODUKTY I TOWARY SPRZEDAWANE PRZEZ GRUPĘ

(określenie wartościowe i ilościowe oraz udział poszczególnych produktów, towarów i usług (jeżeli są istotne) albo ich grup w sprzedaży Grupy ogółem, a także zmiany w tym zakresie)

Informacje o produktach, towarach i usługach Grupy

Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. (w dalszej części zwane: ZT Kruszwica, Spółką dominującą lub Spółką) są zintegrowanym pionowo producentem wyrobów na bazie tłuszczów roślinnych. Działalność podstawowa Spółki obejmuje: ekstrakcję oleju z nasion rzepaku, rafinację (oczyszczanie) olejów roślinnych pochodzących z produkcji własnej oraz z zakupu, przetwórstwo olejów i tłuszczów roślinnych w celu zmiany ich właściwości fizyko-chemicznych (utwardzanie, estryfikacja) oraz produkcję margaryn, tłuszczów i olejów roślinnych. Spółka sprzedaje wyroby pochodzące z każdego etapu ich przetworzenia oraz prowadzi sprzedaż powstających w procesie przerobu produktów ubocznych i towarów zakupionych u innych wytwórców.

Opis podstawowych produktów wytwarzanych przez ZT Kruszwica:

<u>Oleje konfekcjonowane</u>	butelkowane oleje roślinne sprzedawane w opakowaniach jednostkowych o pojemności nieprzekraczającej 10 litrów, przeznaczone dla odbiorców indywidualnych (konsumentów).
<u>Margaryny konsumenckie</u>	jadalne emulsje tłuszczowo-wodne o zawartości tłuszczu 20-82%, przeznaczone do użycia w gospodarstwach domowych, opakowane w folię lub w plastikowe kubki, o wadze do 1 kg.
<u>Margaryny profesjonalne</u>	jadalne emulsje tłuszczowo-wodne, używane do produkcji artykułów spożywczych, głównie w przemyśle cukierniczym i piekarskim, pakowane w kartony o wadze 10 kg.
<u>Tłuszcze profesjonalne</u>	produkty używane jako surowce do produkcji artykułów spożywczych w przemyśle cukierniczym, mleczarstwie i innych branżach spożywczych, sprzedawane w postaci bloków o wadze 10 kg lub luzem.
<u>Oleje surowe i rafinowane</u>	oleje roślinne (głównie olej rzepakowy), różniące się stopniem oczyszczenia, sprzedawane luzem dla producentów bio-komponentów oraz przemysłu spożywczego.
<u>Śruta rzepakowa</u>	produkt powstający w procesie przerobu nasion roślin oleistych, stanowiący komponent do produkcji pasz. Odbiorcami śruty na rynku krajowym są głównie producenci pasz oraz gospodarstwa hodowlane a na rynkach zagranicznych głównie firmy handlowe.

ZTK Property Management sp. z o.o. nie prowadzi działalności produkcyjnej, przedmiotem działalności jest zarządzanie nieruchomościami.

Analiza wyników sprzedaży w 2016 roku

	2016			Zmiana w stosunku do roku poprzedniego	
	tys. PLN	tys. ton	Udział (*)	tys. PLN	tys. ton
Oleje surowe i rafinowane	815 122	246	25,26%	73 668	-5
Śruta rzepakowa	393 452	459	47,13%	-50 393	-44
Oleje konfekcjonowane	508 584	106	10,90%	12 915	-5
Margaryny konsumenckie	384 647	79	8,14%	-13 050	-8
Margaryny profesjonalne	105 413	28	2,87%	1 131	0
Tłuszcze profesjonalne	162 927	38	3,90%	17 031	1
Pozostałe	16 365	18	1,80%	-3 714	6
Razem Sprzedaż	2 386 509	975	100%	37 587	-54
<u>W tym sprzedaż krajowa produktów</u>					
Oleje surowe i rafinowane	723 153	218	22,40%	37 796	-13
Śruta rzepakowa	327 907	386	39,63%	1 966	10
Oleje konfekcjonowane	432 408	90	9,27%	8 178	-5
Margaryny konsumenckie	277 465	61	6,29%	-12 033	-5
Margaryny profesjonalne	90 784	24	2,45%	-1 103	0
Tłuszcze profesjonalne	137 893	33	3,34%	14 465	1
Pozostałe	10 118	16	1,60%	-959	5
Razem Sprzedaż Krajowa	1 999 728	828	84,97%	48 310	-7
<u>W tym eksport produktów</u>					
Oleje surowe i rafinowane	33 400	9	0,94%	-22 242	-10
Śruta rzepakowa	64 296	72	7,35%	-53 608	-55
Oleje konfekcjonowane	54 020	11	1,11%	3 793	1
Margaryny konsumenckie	32 763	10	1,00%	-573	-1
Margaryny profesjonalne	14 628	4	0,42%	2 234	0
Tłuszcze profesjonalne	25 034	5	0,56%	2 566	0
Pozostałe	1 750	1	0,05%	771	0
Razem Sprzedaż eksportowa	225 890	112	11,44%	-67 059	-64
<u>W tym sprzedaż towarów</u>					
Oleje surowe i rafinowane	58 569	19	1,92%	58 114	19
Śruta rzepakowa	1 249	1	0,15%	1 249	1
Nasiona rzepaku	1 670	1	0,10%	991	1
Oleje konfekcjonowane	22 156	5	0,53%	944	0
Margaryny konsumenckie	74 419	8	0,85%	-444	-2
Margaryny profesjonalne	0	0	0,00%	0	0
Tłuszcze profesjonalne	0	0	0,00%	0	0
Międzychód	0	0	0,00%	-2 857	0
Pozostałe	2 827	0	0,04%	-1 660	0
Razem Sprzedaż towarów	160 891	35	3,59%	56 336	17

* udział kategorii w ilości sprzedaży ogółem

Oleje konfekcjonowane

W 2016 roku Spółka dominująca sprzedała łącznie 106 tys. ton olejów konfekcjonowanych, ok. 5% mniej niż w roku ubiegłym. Produkty Spółki dominującej stanowiły 95% wartości sprzedaży olejów konfekcjonowanych ogółem. Pomimo spadku wolumenu sprzedaży tej kategorii produktów (-5%), wskutek wzrostu średnich cen sprzedaży, wartość sprzedaży 2016 w relacji do roku 2015 wzrosła o prawie 3%. Wzrost cen był spowodowany sytuacją surowcową na rynkach zarówno polskim jak i europejskim, gdzie z powodu zmniejszonej podaży, ceny oleju rzepakowego wzrosły.

W kategorii olejów konfekcjonowanych Spółka dominująca kontynuowała działania wzmacniające pozycję rynkową dwóch marek:

a. Kujawski - wzmacnianie wartości marki poprzez:

- rozwój wariantów oleju Kujawski (wprowadzenie na rynek nowej serii olejów tłoczonych na zimno składającej się z 4 wariantów),
- wprowadzenie na rynek nowej serii marynat składającej się z 4 wariantów,
- kampanię reklamową w TV,
- kontynuację kampanii społecznościami (CSR) - **Z Kujawskim Pomagamy Pszczołom**, której celem była edukacja konsumentów na temat sposobu ochrony pszczoł,
- budowę obecności marki w internecie, w szczególności:
 - i. rozwój portalu kulinarnego marki **Kujawski** - www.zpierwszegotloczenia.pl na którym umieszczono ponad 20 tysięcy opinii i porad, jak smacznie i zdrowo przygotować potrawy na bazie Oleju Kujawskiego,
 - ii. rozwój i promocję aplikacji FOODER, (strona www.fooder.pl oraz aplikacja mobilna), umożliwiającej stworzenie indywidualnej książki kucharskiej, poprzez dodawanie przepisów kulinarnych z różnych źródeł.

Wszystkie działania prowadzone od wielu lat w celu budowy wartości marki przełożyły się na zdobycie przez markę Olej Kujawski w corocznym rankingu, organizowanym przez Rzeczpospolitą, 1 miejsca wśród najcenniejszych polskich marek spożywczych.

b. Oliwier – budowa pozycji rynkowej marki poprzez

- Wprowadzenie na rynek nowej serii 3 wariantów olejów Oliwier: sezamowego, pistacjowego i arachidowego z olejem rzepakowym.
- budowanie świadomości konsumenckiej i kontekstu kulinarnego poprzez obecność w programach TV i sponsoring.
- działania skierowane na klientów handlowych w celu zwiększenia dostępności oleju **Oliwier** na półkach sklepowych.

Spółka dominująca rozszerzała sprzedaż produktów opracowanych na rynek polski, na inne rynki europejskie.

Spółka dominująca kontynuowała uczestnictwo w programie „Pokochaj Olej rzepakowy” prowadzonym przez Polskie Stowarzyszenie Producentów Olejów, w którym Spółka dominująca ma status członka wspierającego. Druga edycja programu ruszyła w połowie 2015 roku. Program trwa 3 lata i jest prowadzony na rynkach polskim i słowackim. Celem programu jest budowanie świadomości konsumenckiej na temat właściwości żywieniowych i zdrowotnych oleju rzepakowego. Powołując się na dane instytutu badawczego ACNielsen (ACN), w okresie od listopada 2015 roku do listopada 2016 roku, rynek olejów konfekcjonowanych (wraz z oliwami) w Polsce nie uległ istotnej zmianie pod względem ilościowym, zwiększył się natomiast o ok. 4% pod względem wartościowym, w odniesieniu do porównywalnego poprzedniego okresu. Wzrost wartości rynku był związany ze wzrostem cen detalicznych, których powodem był wzrost cen surowca na świecie. Udział Spółki dominującej w krajowym rynku olejów konfekcjonowanych w 2016 roku kształtował się na poziomie ponad 34% (dane za ACN, ilościowo) i spadł się o niecały 1 punkt procentowy w porównaniu do roku 2015.

Margaryny konsumenckie

W 2016 roku Spółka dominująca sprzedała łącznie 79 tys. ton margaryn konsumenckich, 9% mniej niż w roku ubiegłym. Około 72% całkowitej sprzedaży w tym segmencie trafiło na rynek krajowy. W 2016 roku sprzedaż margaryn konsumenckich w Polsce zmniejszyła się o 8%, w porównaniu do roku ubiegłego. Eksport produktów, który wyniósł 10 tys. ton, był o 7% mniejszy niż w 2015 roku. Głównymi rynkami zbytu dla sprzedaży eksportowej były: Gruzja, Węgry, Rumunia, Słowacja, Macedonia i kraje bałtyckie.

Główną przyczyną spadku margaryn konsumenckich było znaczne zmniejszenie się rynku margaryn i miksów roślinnych (średnio około 10% wolumenowo) oraz istotny spadek znaczenia marek prywatnych.

Strategia Spółki dominującej w segmencie margaryn konsumenckich opierała się w głównej mierze na kontynuacji rozwoju trzech strategicznych marek margarynowych: **Smakowitej**, **Słynnego MR** oraz **Optimy**. W efekcie kontynuacji budowania wartości tych produktów, Spółka dominująca zrewitalizowała całe portfolio marki Smakowita: ulepszyła receptury, wskazując na korzystne atrybuty produktowe oraz znacząco zmieniła projekty opakowań. W dalszym ciągu rozwijaliśmy segment margaryn prozdrowotnych, wprowadzając na rynek nowy wariant **Optimy Cardio Potas+**, który oprócz redukcji cholesterolu, wpływa na utrzymanie prawidłowego poziomu ciśnienia krwi. Spółka dominująca dalej budowała marki z segmentu premium: **Finuu** i **Naturlima**, które są odpowiedzią na rosnące potrzeby konsumentów związane z zakupem żywności naturalnej, jak najmniej przetworzonej.

W roku 2016 Spółka dominująca sprzedawała także produkty typu marki własne dla kluczowych sieci handlowych w Polsce i za granicą, w tym dla Biedronki, Lidl, Tesco, utrzymując na tym rynku kluczową pozycję.

Na krajowym rynku margaryn i miksów roślinnych można wyodrębnić trzy segmenty, dla których kluczowym kryterium podziału jest cena:

- segment Premium, do którego należą marki: **Optima, Finuu, Naturima**.

Optima – margaryny funkcjonalne (prozdrowotne, obniżające poziom cholesterolu, utrzymujące prawidłowe ciśnienie krwi), takie jak **Optima Cardio** i **Optima Cardio Potas+** oraz produkty profilaktyczne **Optima Omega 3, Optima DHA**. Marce **Optima** towarzyszyła nowa odsłona kampanii marketingowej realizowana w telewizji, internecie i materiałach POS, aktywnie wspierana przez akcje trade-marketingowe.

Finuu – to pierwszy w portfelu margaryn miks masła i naturalnych olejów: rzepakowego i cameliny, dzięki czemu łączy w sobie jakość masła i bogactwo kwasów tłuszczowych Omega3. W roku 2016 marka **Finuu** była silnie reklamowana w internecie i na materiałach POS oraz obecna była w licznych promocjach handlowych.

Naturima – to wysokiej jakości premium margaryna 82%, której wiodącym składnikiem jest olej rzepakowy z pierwszego tłoczenia, nie zawiera konserwantów ani żadnych sztucznych dodatków. Marka wspierana była licznymi akcjami promocyjnymi.

- segment Mainstream, w którym Spółka dominująca oferuje konsumentowi m.in. takie marki jak: **Smakowita, Słynne MR, Pyszny Duet** oraz margaryny kostkowe „Z Kruszwicy”. Działania marketingowe w tym segmencie koncentrowały się głównie na rozwoju marki **Smakowita**, która jest wiodącą marką w portfelu produktowym Spółki dominującej. W 2016 r. marka pokazała nową odsłonę swojej strategii komunikacji, konsekwentnie wdrażając odpowiednie działania reklamowe, takie jak: kampania telewizyjna, internetowa i w punktach sprzedaży oraz zastosowania odpowiednich taktyk pro-sprzedażowych uzupełnionych licznymi promocjami handlowymi.

Rok 2016 miał duże znaczenie dla marki **Słynne MR**, gdyż w związku z wejściem do dystrybucji w dyskoncie Biedronka, marka zwiększyła swoją dostępność docierając do grupy odbiorców, która robi zakupy w dyskontach.

- segment Economy, oferujący produkty, dla których kluczowym kryterium wyboru jest cena. W segmencie tym Spółka dominująca dostarczała na rynek m.in. takie margaryny jak **Ola, Ewa, Marcysia, Dobry z masłem**.

Z perspektywy zastosowania margaryn konsumenckich, krajowy rynek margaryn i miksów dzieli się na dwie kategorie:

- produkty do smarowania pieczywa (w kubkach), w ramach którego Spółka dominująca oferowała m.in. takie marki jak: **Smakowita, Optima, Masmix, Słynne MR, Pyszny Duet, Finuu, Naturima, Ekstra Pomorski, Benevita, Ola, Marcysia, Ewa**.
- margaryny do celów kulinarnych (w kostkach), przeznaczone głównie do wypieku ciast, smażenia i gotowania. Spółka dominująca oferowała konsumentom m.in. takie marki jak **Palma z Kruszwicy, Mleczna z Kruszwicy** oraz **Zwykła z Kruszwicy**.

W opinii instytutu badawczego ACN, w okresie od listopada 2015 roku do listopada 2016 roku, rynek margaryn i miksów konsumenckich w Polsce zmalał o około 9% pod względem ilościowym i 7% pod względem wartościowym, w stosunku do porównywalnego okresu poprzedniego. Łączny udział marek ZT „Kruszwica” S.A. i Bunge Polska (ZT „Kruszwica”) jest wyłącznym dystrybutorem produktów tej spółki w rynku margaryn i miksów, w okresie listopad 2015-2016 wyniósł około 27,5% (ACN, dane w ujęciu wolumenowym).

Margaryny i Tłuszcze Profesjonalne

W roku 2016 Spółka dominująca dostarczyła na rynek krajowy 56 tys. ton margaryn i tłuszczów dla profesjonalnych odbiorców i był to wynik przeszło 1% wyższy w porównaniu z rokiem ubiegłym. Sprzedaż eksportowa była porównywalna z rokiem poprzednim i wyniosła ponad 9 tys. ton.

Wynik ten jest efektem dużej aktywności marketingowej i handlowej, utrzymania wysokiej jakości produktów i rozwoju nowych receptur, zgodnie z globalnymi trendami żywieniowymi i oczekiwaniem odbiorców.

Spółka dominująca kontynuuje proces umacniania pozycji lidera na rynku margaryn profesjonalnych w sektorze rzemiosła cukierniczego rozwijając program dedykowany środowisku cukierniczo-piekarskiemu – Akademia Mistrza. Spółka dominująca aktywnie buduje pozycje i rozwija sprzedaż w kanale HoReCa (hotele, restauracje, catering), uzupełniając w roku 2016 ofertę specjalistyczną tłuszczów do smażenia o 4 nowe pozycje dla restauratorów.

Oleje surowe i rafinowane

W roku 2016 Spółka dominująca sprzedała łącznie 246 tys. ton olejów surowych i rafinowanych, tj. 5 tys. ton mniej niż w roku 2015, z czego sprzedaż eksportowa spadła o 10 tys. ton, a krajowa wzrosła o 5 tys. ton. Nieznaczny spadek sprzedaży był głównie wynikiem znacznie niższego przerobu nasion w roku 2016 spowodowanego negatywnym bilansem nasion ze zbiorów 2015 oraz niższymi uzyskami oleju z nasion ze zbiorów 2016 roku. Niższa produkcja własna oleju została częściowo zastąpiona olejem pochodzącym z zakupu, stąd spadek sprzedaży oleju nie jest tak znaczny jak mogłoby to wynikać ze spadku przerobu nasion.

Zdecydowana większość olejów surowych i rafinowanych kierowana jest do odbiorców na rynku krajowym.

Wzrost sprzedaży olejów surowych i rafinowanych na rynku krajowym jest rezultatem wzrostu krajowego popytu na oleje roślinne oraz celowej działalności Spółki dominującej nakierowanej na ten wzrost.

Śruta Rzepakowa

Sprzedaż śruty rzepakowej w 2016 roku wyniosła 459 tys. ton i była niższa o 43 tys. ton w stosunku do sprzedaży w roku 2015. Spadek wartości sprzedaży śruty rzepakowej spowodowany był przede wszystkim znacznie niższym przerobem nasion rzepaku w 2016 roku.

2. INFORMACJE O RYNKACH ZBYTU I ŹRÓDŁACH ZAOPATRZENIA

Rynki zbytu

(podział na rynki krajowe i zagraniczne, określenie uzależnienia od jednego lub więcej odbiorców, nazwy (firmy), udział w sprzedaży, formalne powiązania ze Spółką odbiorców, których indywidualny udział osiąga co najmniej 10 % przychodów ze sprzedaży ogółem)

Produkty Konsumenckie

W 2016 roku Spółka dominująca realizowała sprzedaż olejów i margaryn konsumenckich na rynku krajowym poprzez wszystkie istotne kanały dystrybucji, zarówno pośrednie (dystrybutorzy) jak i bezpośrednie (sieci handlowe).

Sprzedaż olejów konfekcjonowanych (wraz z markami własnymi dostarczanymi do sieci handlowych) prowadzona była w większości w kanale nowoczesnym. Udział sprzedaży na polskim rynku olejów konfekcjonowanych utrzymuje się na poziomie około 35%. Oleje Spółki w 2016 były dostępne w ponad 95% sklepów w Polsce. Wg AC Nielsen, najbardziej dostępną marką był Olej Kujawski.

Spółka dominująca prowadziła również sprzedaż olejów konfekcjonowanych na rynkach Łotwy, Litwy i Estonii oraz Izraela, oferując produkty pod markami własnymi i markami innych firm grupy Bunge w Europie.

Produkty Profesjonalne

Sprzedaż margaryn i tłuszczów profesjonalnych na terenie Polski prowadzona była poprzez sieć około 65 wyspecjalizowanych dystrybutorów, dostarczających produkty do zakładów cukierniczych i piekarni, oraz małych i średnich zakładów przetwórstwa spożywczego (38 dystrybutorów). Sprzedaż na rynek HoReCa odbywa się za pośrednictwem 25 dystrybutorów.

Sprzedaż produktów profesjonalnych dla dużych odbiorców branży spożywczej realizowana była bezpośrednio ze Spółki dominującej.

Eksport margaryn i pozostałych tłuszczów profesjonalnych realizowany był wspólnym kanałem dystrybucji, z dostawą do około 40 klientów na terenie Europy. W roku 2016 Spółka dominująca zintensyfikowała działania na rynkach: Czech, Słowacji i Węgier.

Oleje surowe i Rafinowane rzepakowe

W 2016 roku oleje surowe były dostarczane przede wszystkim do krajowych producentów biokomponentów. Niewielka ilość oleju surowego została wyeksportowana do Niemiec.

W 2016 roku Spółka dominująca utrzymała wiodącą pozycję dostawcy oleju dla rodzimego przemysłu biopaliw.

Zdecydowana większość olejów rafinowanych luzem trafiała na rynek polski, na którym głównymi odbiorcami były duże zakłady przemysłu spożywczego. W niewielkich ilościach, oleje rafinowane eksportowane były na Litwę, Łotwę oraz Ukrainę.

Śruta Rzepakowa

Sprzedaż krajowa śruty rzepakowej w 2016 roku w Polsce stanowiła 84% całkowitego obrotu w tej kategorii. Ze względu na spadek sprzedaży całkowitej oraz utrzymanie silnej pozycji na rynku krajowym, Spółka dominująca poprawiła dotychczasową relację pomiędzy sprzedażą krajową a eksportem. Spółka dominująca eksportowała śrutę przede wszystkim na rynki Niemiec, Hiszpanii i Francji.

Głównym krajowym odbiorcą śruty rzepakowej w 2016 roku był przemysł paszowy.

Źródła zaopatrzenia

(informacje o źródłach zaopatrzenia w materiały do produkcji, w towary i usługi z określeniem uzależnienia od jednego lub więcej dostawców, nazwy (firmy), udział w zaopatrzeniu, formalne powiązania ze Spółką dostawców, których indywidualny udział osiąga co najmniej 10 % przychodów ze sprzedaży ogółem)

Rzepak

Podstawowym surowcem w procesie produkcji olejów, margaryn i tłuszczów roślinnych są nasiona rzepaku, które Spółka dominująca nabywała na podstawie umów sprzedaży zawieranych z producentami rzepaku, grupami producenckimi oraz firmami handlowymi. W 2016 roku nasiona skupowane były na terenie województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego, mazowieckiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, lubelskiego, lubuskiego, małopolskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, wielkopolskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodnio-pomorskiego. W uzupełnieniu krajowego skupu w 2016 roku Spółka dominująca kupowała również nasiona z Austrii, Czech, Litwy, Rumunii, Węgier i Słowacji.

Inne Oleje roślinne

Oleje roślinne pochodzenia tropikalnego są podstawowym surowcem przy produkcji margaryn i tłuszczów oferowanych przez Spółkę dominującą.

W 2016 roku Spółka dominująca zaopatrywała się głównie w oleje rafinowane pochodzenia tropikalnego, takie jak olej palmowy rafinowany, stearyna i oleina palmowa, olej kokosowy oraz olej z ziaren palmy, które nabywano w europejskich rafineriach na terenie Holandii i Niemiec. ZT „Kruszwica” S.A. importowała również olej słonecznikowy, głównie z Ukrainy, Węgier i Austrii.

3. WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2016, w ramach prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej, Spółka dominująca korzystała z doświadczeń Centrum Badań i Rozwoju Grupy Bunge w Budapeszcie. Prace projektowe dotyczyły szeroko rozumianego rozwoju produktów konsumenckich i profesjonalnych. Realizację prac w każdym ze wspomnianych obszarów nadzorowały poniższe struktury organizacyjne w Spółce:

Dział Aplikacji i Technicznego Wsparcia Produktów Konsumenckich oraz dział R&D Oleje Konsumenckie prowadził projekty badawczo-rozwojowe obejmujące m.in. nowe produkty, modyfikacje istniejących produktów, usługi, serwis oraz wsparcie techniczno-technologiczne zarówno na rzecz Spółki dominującej jak i innych podmiotów w Grupie Bunge.

Prowadzone działania badawczo – rozwojowe dotyczyły zagadnień:

- Projektów:
 - Projekt Redukcja SAFA i TANS
 - Projekt Smakowita 3 Benefits
 - Projekt Finuu produkcja Karczew
 - Projekt Pasty Warzywne
 - Projekt Optima Dual Action
 - Projekt Maggie
 - Projekt Naturima nowe warianty
 - Projekt Kostki nowe warianty
 - Projekt Masło Klarowane
 - Projekt Półpalety 1L, 3 L
- Współpracy z firmą Bunge Polska w zakresie szeroko rozumianych zagadnień inżynierijno – procesowych, w tym:
 - relokacji produktów z lokalizacji Brzeg do Karczewa
 - modyfikacji receptur do przyjętych rozwiązań technicznych
 - weryfikacji rozwiązań techniczno – technologicznych, procesu produkcyjnego
 - monitorowania produkcji
- Kontynuacji projektu Palma Słowacja i współpracy w zakresie:
 - modyfikacja produktów
 - prac w obszarze receptur i opakowań,
 - nadzoru nad dokumentacją

- Harmonizacji produkcji produktów konsumenckich, modyfikacji i optymalizacji receptur oraz opakowań w celu poprawy efektu ekonomicznego w obszarze grupy
- Współpracy z sieciami dyskontowymi w obszarze istniejących i nowych produktów oraz opakowań
- Opracowania nowego wariantu standu dla past warzywnych
- Sfinalizowania nowego typu opakowania słoik szklany + wieczko – dla produktów pasty
- Współpracy w badaniach panelu ekspertów sensorycznych dla nowych projektów

Ponadto, wzorem lat ubiegłych, w roku 2016 w ramach bieżącej działalności Spółka współpracowała z uznanymi zewnętrznymi jednostkami oraz ośrodkami badawczymi, m.in. z: Instytutem Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego Oddział Przetwórstwa Tłuszczów Warszawa, Politechniką Gdańską, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Poznaniu, Instytutem Rozrodu Zwierząt i Badań PAN w Olsztynie.

Spółka dominująca w 2016 roku kontynuowała projekty w zakresie tworzenia optymalnych receptur, ukierunkowanych na produkty niskotransowe, niewodornione, niepalmowe oraz tzw. "Clean label", jak również wprowadzenia nowych produktów i opakowań, a także wsparcia technicznego i technologicznego dla wybranych kluczowych klientów Spółki dominującej. W 2016 roku Spółka dominująca również intensyfikowała prace związane z rozwojem rynku eksportowego

Projekty 2016 roku obejmowały:

- wdrożenie produktów opartych na certyfikowanych surowcach,
- rozwój grupy margaryn przemysłowych dedykowanych dla dużych klientów krajowych,
- przygotowanie produktów przeznaczonych na eksport (Czechy: linia margaryn Bunge Pro, Węgry: Bolero Puff Pastry NH, Izrael: olej o przedłużonej trwałości),
- kontynuacja i wdrażanie we współpracy z klientami produktów beztransowych, niezawierających uwodornionych składników,
- przygotowanie margaryny "clean label",
- rozwój portfolio dedykowanego Horece (Maestro Sol do głębokiego smażenia),
- prace nad wdrożeniem nowych, bardziej funkcjonalnych opakowań.

4. AKTUALNA I PRZEWDYWANA SYTUACJA FINANSOWA GRUPY

Podstawowe wielkości ekonomiczne				
	2016	2015	Zmiana	
			PLN'000	%
Sprzedaż wolumen (tys. Ton)	975	1 028	(53)	(5%)
Przychody ze sprzedaży produktów i towarów	2 386 509	2 348 922	37 587	2%
Koszty wytworzenia produktów i koszty sprzed. towarów	2 120 925	2 027 921	93 004	5%
Koszty sprzedaży	143 196	167 436	(24 240)	(14%)
Koszty ogólnego zarządu	39 987	41 415	(1 428)	(3%)
(Zyski)/straty z tytułu instr. pochodnych i różnic kursowych	4 069	5 994	(1 925)	(3)%
Zysk brutto ze sprzedaży	265 584	321 001	(55 417)	(17%)
Marża brutto na sprzedaży	11,1%	13,7%	-2,6%	
Zysk z kontynuowanej działalności operacyjnej	122 862	114 221	8 641	8%
% sprzedaży	5,1%	4,9%	0,2%	
EBITDA ⁽¹⁾	151 911	147 423	4 488	3%
% sprzedaży	6,4%	6,3%	0,1%	
Zysk przed opodatkowaniem	124 273	115 259	9 014	8%
Rentowność brutto sprzedaży	5,2%	4,9%	0,3%	
Zysk netto	107 581	93 235	14 346	15%
Rentowność netto sprzedaży	4,5%	4,0%	0,5%	
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	177 787	211 819	34 032	(16)%
Aktywa trwałe na koniec okresu	317 754	324 722	(6 968)	(2%)
Aktywa obrotowe na koniec okresu	727 629	671 402	56 227	8%
Kapitały własne na koniec okresu	691 027	831 073	(140 046)	(17%)
Średni kapitał pracujący ⁽²⁾	482 368	483 418	(1 050)	(0%)
dni sprzedaży ⁽³⁾	74	75	(1)	(2%)
Kredyty i pożyczki na koniec okresu ⁽⁴⁾	0	0	0	
ROA ⁽⁵⁾	10,5%	9,6%	0,9%	9%
ROE ⁽⁶⁾	14,1%	11,5%	2,6%	23%

Legenda:

- (1) Zysk z kontynuowanej działalności operacyjnej + Amortyzacja
(2) Średni stan na podstawie danych kwartalnych Aktywów obrotowych – Zobowiązania krótkoterminowe + Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek
(3) Średni kapitał pracujący / przychody ze sprzedaży produktów i towarów *365 dni
(4) Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek + Długoterminowe kredyty i pożyczki
(5) Zysk netto / średni stan aktywów (bilans otwarcia, bilans zamknięcia)
(6) Zysk netto / średni stan kapitałów własnych (bilans otwarcia, bilans zamknięcia)

Wartość przychodów ze sprzedaży produktów i towarów w 2016 roku, w porównaniu do roku ubiegłego, wzrosła o 37,6 mln PLN (+2%). Powodem tej zmiany był głównie wzrost cen olejów surowych i rafinowanych, olejów konfekcjonowanych oraz tłuszczów profesjonalnych, który łącznie spowodował wzrost wartości sprzedaży o 103,6 mln PLN.

Spadek wartości sprzedaży zanotowały natomiast śruta rzepakowa (-9%) oraz margaryny konsumenckie (-9%). W całym 2016 roku Spółka dominująca zdołała sprzedać 975 tys. ton swoich produktów, czyli o 5% mniej niż w roku ubiegłym.

Wraz ze wzrostem wartości sprzedaży wzrosła łączna wartość kosztu wytworzenia sprzedanych produktów i kosztu sprzedanych towarów (+5%), co w rezultacie pozwoliło Grupie osiągnąć zysk brutto ze sprzedaży na poziomie 265,6 mln PLN, a marżę brutto na poziomie 11,1 % (rok 2015 odpowiednio: 321,0 mln PLN i 13,7%). Nieproporcjonalny wzrost kosztów wytworzenia produktów oraz kosztów sprzedanych towarów w stosunku do wzrostu przychodów ze sprzedaży wynika z faktu, że wzrost cen surowców nie został, w sposób proporcjonalny, pokryty wzrostem cen sprzedanych produktów.

Koszty sprzedaży w 2016 roku wyniosły 143,2 mln PLN i były niższe w stosunku do kosztów sprzedaży z roku 2015 o 24,2 mln PLN (-14%). Przyczyną spadku wartości tej kategorii kosztowej były niższe wydatki na cele marketingowe oraz zmiana struktury kierunków sprzedaży śruty rzepakowej (kraj vs. export). Nieznaczny spadek zanotowały również koszty ogólnego zarządu, z kwoty 41,4 mln PLN do 40,0 mln PLN (-3%).

W okresie sprawozdawczym 2016 roku Grupa wykazała stratę na niezrealizowanych walutowych i towarowych instrumentach pochodnych oraz niezrealizowanych różnicach kursowych w wysokości 4,1 mln PLN (w 2015 roku 6,0 mln PLN straty). Wynik ten obejmuje 3,3 mln PLN zysku na niezrealizowanych różnicach kursowych (w 2015 roku zysk 4,2 mln PLN), 11,7 mln PLN straty na towarowych instrumentach zabezpieczających i pozycji zabezpieczanej (w 2015 roku strata 7,5 mln PLN) oraz 4,3 mln PLN zysku na walutowych instrumentach zabezpieczających (w 2015 roku strata 2,7 mln PLN).

Opis celów stosowania instrumentów zabezpieczających oraz sposób ich ewidencji zaprezentowano w Notach Nr 35 i 36 Sprawozdania Finansowego.

Zysk z działalności operacyjnej w 2016 roku ukształtował się na poziomie 122,9 mln PLN i był o 8,6 mln PLN wyższy (+8%) w stosunku do zysku z działalności operacyjnej za 2015 rok. Analogicznie, podwyższeniu uległ wskaźnik EBITDA z poziomu 147,4 mln PLN do 151,9 mln PLN. Tym samym podwyższeniu uległa relacja tego wskaźnika do przychodów ze sprzedaży o 0,1 punktu procentowego (z 6,3% w 2015 roku do 6,4% w 2016 roku).

W 2016 roku Grupa poniosła koszty restrukturyzacji w łącznej kwocie 368 tys. PLN. Koszty te obejmowały przede wszystkim świadczenia pracownicze, w związku z wprowadzeniem programu zwolnień grupowych dla pracowników zakładu w Brzegu.

Przepływy pieniężne w działalności operacyjnej w 2016 roku wykazują dodatnią wartość 177,8 mln PLN. (2015: 211,8 mln PLN).

Wartość przepływów pieniężnych w działalności operacyjnej w okresie sprawozdawczym 2016 roku kształtowana była głównie przez następujące zdarzenia:

- wzrost wartości zobowiązań krótkoterminowych (z wyjątkiem pożyczek i kredytów) o 176,8 mln PLN. Zmiana poziomu zobowiązań jest spowodowana głównie zmianą w strukturze kapitału pracującego,
- wypracowanie zysku netto w wysokości 107,6 mln PLN,
- amortyzację majątku trwałego, jako kosztu bez wpływu środków pieniężnych – wzrost przepływów o 29,0 mln PLN.

W ramach działalności inwestycyjnej Grupa wykazała dodatnie przepływy pieniężne w wysokości 28,5 mln PLN, co jest wynikiem głównie wpływów ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych. Natomiast, w ramach działalności finansowej Grupa wykazała ujemne saldo przepływów pieniężnych w wysokości 251,2 mln PLN, co jest wynikiem głównie wypłaty dywidendy (247,8 mln PLN).

Dodatni strumień pieniężny z działalności operacyjnej i inwestycyjnej nie zdołał pokryć ujemnego salda działalności finansowej, w rezultacie czego na dzień bilansowy Grupa wykazała ujemne przepływy pieniężne netto w wysokości 44,9 mln PLN, tj. o 172,7 mln PLN niższe niż na koniec 2015 roku.

Wartość majątku trwałego Grupy na koniec 2016 roku była niższa, w stosunku do wartości tego majątku na koniec 2015 roku, o 7,0 mln PLN. Spadek ten jest konsekwencją sprzedaży prawa wieczystego użytkowania nieruchomości gruntowych zlokalizowanych w Warszawie przez ZTK Property Management sp. z o. o. (wartość netto sprzedanych środków trwałych wyniosła 58,8 mln PLN). Spadek został częściowo zrekomensowany wzrostem w Spółce dominującej inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe, które były wyższe niż bieżące odpisy amortyzacyjne.

Aktywa obrotowe Grupy na koniec roku 2016 osiągnęły wartość 727,6 mln PLN i były wyższe, w relacji do końca roku 2015, o 56,2 mln PLN. Główne zmiany wartościowe w strukturze aktywów obrotowych dotyczą środków pieniężnych (spadek o 44,9 mln PLN) i zapasów (wzrost o 88,6 mln PLN). Zmiany w wartości zapasów spowodowane są głównie zwiększeniem stanu zapasów nasion rzepaku.

Wskaźnik rentowności aktywów Grupy w 2016 roku, w relacji do roku ubiegłego, wzrósł o 0,9 punktu procentowego, do poziomu 10,5%, natomiast wskaźnik rentowności kapitału zanotował wzrost o 2,6 punktu procentowego, do poziomu 14,1%.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za 2016 roku nie nastąpiły istotne zmiany w poszczególnych kategoriach wartości aktywów i pasywów, które wynikałyby ze zdarzeń innych jak opisane powyżej.

W najbliższym okresie Grupa nie przewiduje istotnych zmian w aktywach i pasywach, innych niż te, które wynikają z bieżącej działalności.

W 2016 roku Grupa terminowo regulowała własne zobowiązania i realizowała zamierzone przedsięwzięcia.

5. POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE LUB KAPITAŁOWE GRUPY

(Informacje o powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych Grupy z innymi podmiotami oraz określenie głównych inwestycji krajowych i zagranicznych (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycji kapitałowych dokonanych poza grupą kapitałową oraz opis metod ich finansowania)

Na dzień 31 grudnia 2016 roku głównym akcjonariuszem ZT Kruszwica pozostawał podmiot prawa holenderskiego - Koninklijke Bunge Besloten Vennootschap (dalej „KBBV”) z siedzibą w Rotterdamie, w Holandii. KBBV posiada bezpośrednio 14.763.313 akcji Spółki, co stanowi 64,22% jej kapitału zakładowego. Akcje te dają prawo do wykonywania 64,22% głosów na walnym zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki. Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu KBBV, jest firma Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A. jest firma Bunge Limited z siedzibą w Stanach Zjednoczonych (White Plains, w stanie Nowy Jork). Od 2001 roku akcje Bunge Limited są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Nowym Jorku.

Działalność Grupy Bunge obejmuje:

Grupa Bunge prowadzi działalność w ponad 40 krajach świata, zatrudniając 35 tysięcy pracowników. Zakres biznesu Grupy obejmuje m.in.

- zakup nasion oleistych i zbóż;
- przetwórstwo nasion oleistych w celu pozyskania oleju dla branży spożywczej i biopaliwowej oraz śruty dla branży paszowej;
- produkcję olejów konfekcjonowanych, majonezu, margaryn oraz innych produktów konsumenckich;
- produkcję pasz dla zwierząt;
- handel zbożem i nasionami oleistymi;
- przetwórstwo nasion pszenicy oraz kukurydzy dla przemysłu spożywczego i browarniczego;
- przetwórstwo trzciny cukrowej i biomasy na cele energetyczne; oraz
- sprzedaż nawozów dla producentów rolnych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku kapitał zakładowy spółki zależnej ZTK Property Management sp. z o.o. nie uległ zmianie i wynosił 75.417.000 PLN oraz dzielił się na 1.508.340 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Spółką dominującą wobec ZTK Property Management jest ZT Kruszwica, która posiada 1.508.340 udziałów, co stanowi 100,00% w kapitale zakładowym.

Szczegółowe informacje na temat transakcji Grupy z podmiotami powiązanymi zostały szczegółowo opisane w Nocie Nr 34 w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy za rok 2016.

6. TRANSAKcje ZAWARTE PRZEZ GRUPĘ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI, NA INNYCH WARUNKACH NIŻ RYNKOWE

(Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez Spółkę z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe, wraz z ich kwotami oraz informacjami określającymi charakter tych transakcji)

W 2016 roku Grupa nie zawierała transakcji z podmiotami powiązanymi na warunkach, które odbiegałyby od rynkowych.

7. ZNACZĄCE UMOWY DLA DZIAŁALNOŚCI GRUPY

(Informacje o umowach znaczących dla działalności Grupy, w tym znanych Spółce umowach zawartych pomiędzy akcjonariuszami (wspólnikami) oraz umowach ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji)

Na potrzeby niniejszej sekcji, jako kryterium uznania umowy za znaczącą przyjęto :

- wartość powyżej 10% przychodów netto ze sprzedaży produktów i towarów w roku obrotowym 2016, tj. 238,7 mln PLN – dla umów handlowych (zakupu surowców, materiałów oraz sprzedaży produktów i towarów) zawieranych w ramach regularnej działalności Grupy;
- wartość powyżej 10% kapitałów własnych, wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 - dla pozostałych typów umów. Kapitał własny Spółki dominującej na koniec grudnia 2016 roku wynosił 691,0 mln PLN.

W dniu 20 grudnia 2016 roku ZTK Property Management sp. z o. o. (Sprzedający), zawarła ze spółką Projekt M1 Spectra Development sp. z o.o. spółka komandytowa umowę przeniesienia prawa użytkowania wieczystego i prawa własności nieruchomości, zlokalizowanych w Warszawie, przy ulicy Radzymińskiej 122. Umowa obejmowała sprzedaż działek o łącznej powierzchni 83.805 m², wraz z przynależnościami (budowle i budynki). Zgodnie z umową, cena sprzedaży wynosi łącznie 72,6 mln PLN.

Umowa przewiduje odpowiedzialność Sprzedającego, do łącznej wysokości 5,5 mln PLN, z tytułu potencjalnych roszczeń reprivatyzacyjnych. Rzeczona odpowiedzialność obowiązuje do dnia 31 grudnia 2022 roku.

8. INFORMACJE O ZACIĄGNIĘTYCH I WYPOWIEDZIANYCH UMOWACH DOTYCZĄCYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa nie miała zadłużenia z tytułu kredytów i pożyczek.

W dniu 8 sierpnia 2016 roku wygasła umowa pomiędzy Spółką dominującą a ING Bank Śląski S.A. na linię kredytową. Zgodnie z umową limit kredytowy wynosił 10 mln PLN, oprocentowanie było ustalane w oparciu o stawkę WIBOR powiększoną o marżę. Średni koszt odsetkowy w 2016 roku wyniósł 3,29%.

Umowa z Koninklijke Bunge B.V.

W dniu 7 lipca 2014 r. zawarta została Umowa pożyczki krótkoterminowej („Revolving credit facility agreement”) pomiędzy Spółką dominującą (pożyczkobiorca) i Bunge Finance B.V., z siedzibą w Rotterdamie, Holandia (pożyczkodawca).

Umowa przewiduje maksymalny poziom zadłużenia o równowartości 350 mln USD, przy czym pożyczka może być udzielana w walutach: PLN, USD i EUR. Pożyczka jest oprocentowana na poziomie właściwej międzybankowej stopy procentowej, powiększonej o marżę. Termin umowy pożyczki uzgodniony został na okres do końca 2014 roku, przy czym Umowa będzie automatycznie przedłużona na okres trzech miesięcy, o ile strony umowy pisemnie nie wypowiedzą warunków umowy w terminie 30 dni przed upływem terminu ważności umowy. Spółka dominująca korzysta z klauzuli automatycznego przedłużenia umowy. Zaciągnięcie pożyczki ma na celu sfinansowanie bieżącej działalności operacyjnej Spółki dominującej, głównie skupu nasion rzepaku, podstawowego surowca do produkcji olejów jadalnych.

W 2016 roku oprocentowanie pożyczki oparte było głównie w oparciu o stawkę WIBOR powiększoną o marżę. Średnie efektywne oprocentowanie pożyczki wynosi około 3,70% rocznie.

Wszelkie rozliczenia w ramach umowy pożyczki dokonywane są z częstotliwością dzienną. Salda zamknięcia głównych rachunków bankowych Spółki podlegają automatycznemu procesowi transferu na rachunek bankowy Bunge Finance celem redukcji zadłużenia na koniec tego samego dnia. Służy to zmniejszeniu kosztów finansowych i pozwala w sposób bardziej efektywny korzystać z posiadanych zasobów pieniężnych. W przypadku nadwyżki wypłat nad wpływami debetowe saldo rachunków głównych Spółki dominującej staje się automatycznie kwotą ciągnięcia zwiększającego zaangażowanie Spółki dominującej z tytułu pożyczki.

W związku z przejęciem spółki Bunge Finance B.V. przez spółkę Koninklijke Bunge B.V., mającym miejsce w dniu 01.01.2016 roku stroną w/w umowy pożyczki jest spółka Koninklijke Bunge B.V., z siedzibą w Rotterdamie, Holandia.

Zobowiązania z tytułu pożyczek.

Pożyczkodawca	Siedziba	Kwota pożyczki wg umowy			Zadłużenie na 31.12.2016
		dane w tys.	waluta	termin spłaty	tys. PLN
Koninklijke Bunge B.V.	Rotterdam, Holandia	350 000	USD lub ekwiwalent	01.03.2017	0
Razem		350 000	USD lub ekwiwalent		0

9. INFORMACJE O UDZIELONYCH POŻYCZKACH

(Informacje o udzielonych pożyczkach, ze szczególnym uwzględnieniem pożyczek udzielonych jednostkom powiązanim Grupy, z podaniem co najmniej ich kwoty, rodzaju i wysokości stopy procentowej, waluty i terminu wymagalności)

Pożyczka z dnia 23 stycznia 2014 roku w wysokości 10 tys. PLN udzielona spółce Mauresa sp. z o. o. została ujęta w całości wraz z należnymi odsetkami w pozostałych kosztach operacyjnych w związku z likwidacją spółki Mauresa sp. z o. o.

10. INFORMACJE O UDZIELONYCH I OTRZYMANÝCH PORĘCZENIACH I GWARANCJACH

W 2016 roku na zlecenie Spółki dominującej banki współpracujące wystawiły następujące gwarancje bankowe:

Nazwa banku	Siedziba	Numer gwarancji	Kwota udzielonej gwarancji		Termin ważności
			Kwota	Waluta	
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	GK15-1050009	782.250,00	PLN	20.05.2018
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	GK15-1810003	73.743,43	EUR	30.04.2017
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	GK15-1820020	264 207,00	PLN	20.05.2018

Gwarancja GK15-1050009 i GK15-1820020 wystawiona została na rzecz Agencji Rezerw Materiałowych. Gwarancja GK15-1810003 wystawiona została zamiast zwyczajowej kaucji na rzecz GTC Aeropark z siedzibą w Warszawie, który to podmiot jest Wynajmującym pomieszczenia biurowe dla Spółki.

11. WPŁYWY Z EMISJI

(Opis wykorzystania przez Spółkę wpływów z emisji do chwili sporządzenia sprawozdania z działalności)

W 2016 roku Grupa nie emitowała akcji/udziałów.

12. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA DANY ROK

W 2016 roku Grupa nie publikowała prognoz finansowych.

13. CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA

Czynniki ryzyka oraz zagrożenia zostały opisane w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy za rok 2016 w nocie nr 37.

14. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI, OKREŚLENIE EWENTUALNYCH ZAGROŻEŃ

(Ocena dotycząca zarządzania zasobami finansowymi, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań, oraz określenie ewentualnych zagrożeń i działań, jakie Spółka podjęła lub zamierza podjąć w celu przeciwdziałania tym zagrożeniom)

Źródła finansowania działalności Grupy

Źródło	2016-12-31		2015-12-31		Zmiana	
	tys. PLN	%	tys. PLN	%	tys. PLN	p.p.
Kapitały własne	691 027	66,10%	831 073	83,43%	-140 046	-17,33
Zobowiązania długoterminowe	8 549	0,82%	8 390	0,84%	159	-0,02
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00
Zobowiązania krótkoterminowe	345 807	33,08%	156 661	15,73%	189 146	17,35
R a z e m	1 045 383	100%	996 124	100%	49 259	

W strukturze źródeł finansowania działalności Grupy w 2016 roku, w porównaniu do roku ubiegłego, kapitały własne w 66% stanowiły źródło finansowania działalności Grupy (2015 rok: 83%). Zobowiązania długoterminowe nie wykazały istotnych zmian w tym zakresie. Zobowiązania krótkoterminowe w 33% stanowiły źródło finansowania działalności Grupy, w porównaniu z 16% w 2015 roku. Zmiana struktury źródła finansowania wynika głównie z wypłaconej w grudniu 2016 roku dywidendy w kwocie 200 mln PLN przez Spółkę dominującą.

Zarówno na koniec roku 2016 jak i 2015 Grupa nie wykazywała kredytów i pożyczek, finansując swój kapitał pracujący własnymi środkami pieniężnymi i zobowiązaniami.

Podobnie jak w latach ubiegłych, prezentowane w bilansie należności z tytułu dostaw nie obejmują wierzytelności objętych faktoringiem pełnym (bez regresu ryzyka do zbywcy). Wartość tych wierzytelności na koniec 2016 roku wyniosła 159 mln PLN i była wyższa, w stosunku do końca roku 2015, o 20 mln PLN. Dzięki faktoringowi, jako źródłu finansowania działalności, Grupa poprawia swoją płynność finansową oraz redukuje ryzyko kupieckie.

Grupa posiada pełną zdolność do wywiązywania się ze swoich zobowiązań. Wszelkie zobowiązania, zarówno w stosunku do dostawców, podmiotów powiązanych, banków jak i zobowiązania publiczno-prawne Grupa regulowała terminowo. Brak jest przesłanek, które mogłyby wskazywać na istnienie zagrożeń w tym zakresie.

15. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH, W TYM INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH

(Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków, z uwzględnieniem możliwych zmian w strukturze finansowania tej działalności)

Kluczowym elementem strategii inwestycyjnej Grupy w roku 2016 była optymalizacja infrastruktury produkcyjnej w segmencie wyrobów konsumenckich oraz przerobu nasion. Realizowane projekty inwestycyjne były ukierunkowane głównie na utrzymanie i poprawę niezawodności technicznej oraz redukcję kosztów wytwarzania. Nieodłącznym celem inwestycji było też spełnienie nowych wymogów legislacyjnych oraz poprawa stanu bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska. W 2016 roku nakłady inwestycyjne w majątek trwały, z wyłączeniem inwestycji kapitałowych w Grupie, zamknęły się wartością 37,5 mln PLN.

Przedmiotem realizowanych inwestycji były m.in.:

- modernizacja układu tłoczenia w tym demontaż starych i montaż nowych pras ślimakowych wraz z wymaganą infrastrukturą w Zakładzie w Kobylnikach,
- montaż i uruchomienie Kociołni Gazowej w Zakładzie w Brzegu,
- zakup Instalacji systemu transportowania i paletyzacji butelek z linii A i B na półpalety i palety w Rozlewni Oleju w Kobylnikach,
- instalacja miksera kawitacyjnego w linii rafinacji oleju w Zakładzie w Kobylnikach,
- rozbudowa systemu sterowania procesem DeltaV w Zakładzie w Brzegu i w Kobylnikach,
- dostawa i uruchomienie agregatu wody lodowej w Dziale Rafinerii w Kobylnikach,
- rozbudowa instalacji komponowania osnów margarynowych z Zakładzie w Kobylnikach,

- wymiana chłodni wentylatorowych w Rafinerii w Kobylnikach,
- modernizacji galerii nad silosami rzepaku w Dziale Olejarnia Kobylniki.

W kolejnych latach Grupa planuje przede wszystkim inwestycje modernizacyjne i odtworzeniowe w ramach posiadanego rzeczowego majątku trwałego, bez udziału istotnych bezpośrednich inwestycji kapitałowych w innych podmiotach.

Plany inwestycyjne finansowane będą realizowane w pierwszej kolejności środkami własnymi (z zysków lat ubiegłych) oraz z dokonywanych odpisów umorzeniowych. Niezależnie od środków własnych, Grupa dysponuje możliwością pozyskiwania dodatkowych funduszy ze źródeł zewnętrznych w ramach niewykorzystanych limitów umów pożyczkowo-kredytowych. Jednakże, źródła te mogą stanowić wyłącznie doraźny sposób pokrywania wydatków inwestycyjnych. Strategią Grupy jest bowiem równoważenie bilansu poprzez pokrywanie długoterminowych aktywów adekwatną wielkością kapitałów własnych i/lub długoterminowych zobowiązań. Na chwilę obecną równowaga ta jest zachowana i nie istnieją jakiegokolwiek przesłanki, które mogłyby świadczyć o ewentualności jej istotnego naruszenia.

16. OCENA CZYNNIKÓW I NIETYPOWYCH ZDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI W 2016 ROKU Z OKREŚLENIEM STOPNIA WPŁYWU TYCH CZYNNIKÓW LUB NIETYPOWYCH ZDARZEŃ NA OSIĄGNIĘTY WYNIK

W strukturze przychodów ze sprzedaży produktów i towarów Grupy w 2016 roku nie odnotowano istotnych zmian w stosunku do roku ubiegłego. Spadek wolumenów sprzedaży olejów surowych i rafinowanych oraz olejów konfekcjonowanych został zniwelowany wzrostem cen sprzedaży tych wyrobów. W rezultacie, wartość sprzedaży produktów była o 37,6 mln PLN wyższa niż w roku poprzednim.

Czynnikiem istotnie wpływającym na wynik z działalności operacyjnej Grupy są zbiory nasion rzepaku w Polsce oraz krajach ościennych. Ilość zebranych plonów determinuje cenę zakupu surowca a tym samym ma znaczący wpływ na kształtowanie się poziomu realizowanej marży na sprzedaży, przede wszystkim wyrobów konsumenckich.

W roku 2016 zbiory nasion rzepaku w Polsce były niższe w stosunku do roku ubiegłego. Udało się zebrać około 2,2 mln ton (szacunek) nasion rzepaku (2015 rok: 2,8 mln ton).

Grupa nadal wykonuje postanowienia umów zawartych we wrześniu 2010 roku z Bunge Polska, na mocy których nastąpiła integracja działalności handlowej, dystrybucyjnej i marketingowej (umowy konsolidacji sprzedaży) obu podmiotów w zakresie sprzedaży produktów konsumenckich. W 2012 roku Grupa przejęła wszystkie umowy sprzedaży produktów Bunge Polska, stając się tym samym jedynym dystrybutorem produktów tej spółki.

W prowadzonej działalności Grupa wykorzystuje instrumenty pochodne, których celem jest zabezpieczenie dwóch kluczowych, z perspektywy biznesu, rodzajów ryzyka: kursu wymiany walut oraz wahań cen surowców na rynkach międzynarodowych. Dla zabezpieczenia przed ryzykiem kursowym przyszłych przepł

ywów pieniężnych związanych z zakupami i sprzedażą, wyrażonych lub denominowanych w walutach obcych, jak również sald należności i zobowiązań, stosowane są walutowe kontrakty terminowe typu Forward. Dla ograniczenia ryzyka zmiany cen surowców, tym samym zapewnienia realizacji planowanych marż, Grupa zawiera terminowe kontrakty towarowe zabezpieczające ww. ekspozycje.

W 2016 roku Grupa zawierała umowy z dostawcami nasion rzepaku, które miały charakter towarowych instrumentów pochodnych, gdzie instrumentem bazowym były ceny giełdowe notowań z rynku MATIF. Dostawcy, w ramach ustalonego w umowie okresu, mają prawo wyboru dnia notowań rynku MATIF, ustalając tym samym ostateczną cenę sprzedaży nasion.

Dzięki powyższym instrumentom Grupa niweluje wpływ wahań cen produktów i surowców oraz kursów walut na wynik finansowy.

Grupa nie odnotowała innych czynników i nietypowych zdarzeń, które miałyby istotny wpływ na osiągnięte przez nią wyniki finansowe w okresie sprawozdawczym 2016.

17. CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU GRUPY ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI GRUPY

(Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju oraz opis perspektyw rozwoju działalności Grupy co najmniej do końca roku obrotowego następującego po roku obrotowym, za który sporządzono sprawozdanie finansowe, z uwzględnieniem elementów strategii rynkowej)

Najbardziej istotne czynniki determinujące rozwój oraz wyniki finansowe Grupy to:

- koszt surowców – nasion rzepaku i olejów tropikalnych
- dostępność nasion rzepaku

- ceny sprzedaży oleju rzepakowego luzem
- kompensacja wzrostu cen surowca wyższymi cenami produktów finalnych
- ceny sprzedaży śruty rzepakowej
- wolumen sprzedaży produkcji podstawowej
- kursy walut.

Ceny zakupu głównych surowców wykorzystywanych przez Grupę są cenami określanymi na światowych giełdach towarowych. W przypadku produktów masowych Grupy (oleje luzem i śruta rzepakowa) ich ceny sprzedaży są ściśle skorelowane z cenami surowców, co w efekcie pozwala w znacznym stopniu kompensować wzrosty cen tych surowców. W przypadku produktów konsumenckich i profesjonalnych wrażliwość ich cen sprzedaży na zmianę cen surowców na rynkach światowych jest zdecydowanie mniejsza. Skutkuje to opóźnieniem kompensaty wyższych kosztów surowca wyższymi cenami sprzedaży produktów finalnych. Spowodowane jest to ograniczoną zdolnością konsumentów dla akceptacji podwyżek cen detalicznych nabywanych przez nich produktów. W przypadku natomiast spadku cen surowca, Grupa ma możliwość zdyskontowania efektu mniejszej wrażliwości cen sprzedaży wyrobów na zmianę cen surowców.

Przewiduje się, że głównymi czynnikami determinującymi wyniki finansowe Grupy w kolejnych latach będą: cena oraz dostępność nasion rzepaku z przyszłych zbiorów oraz zmiany cen olejów tropikalnych.

Istotnym czynnikiem mającym istotny wpływ na kształtowanie się przyszłych wyników Grupy są kursy walutowe. Umocnienie lub osłabienie się złotego adekwatnie poprawia lub pogarsza konkurencyjność produktów własnych Grupy na rynkach zagranicznych. Ponieważ ceny głównych surowców ustalane są na globalnych rynkach towarowych, efekt jakichkolwiek zmian w cenach potęgowany jest dodatkowymi możliwymi wahaniami kursów walut. Założywszy, że zmiany w cenach produktów konfekcjonowanych oferowanych przez Spółkę dominującą na rynku krajowym nie ulegają dynamicznym i znacznym zmianom, brak możliwie szybkiej reakcji na bieżące wahania kursów walut i związane z tym korekty cen produktów finalnych stanowią dla Grupy istotne ryzyko

Ze względu na istotnie zmniejszające się w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie na zewnętrzne środki finansowe, coraz mniejsze znaczenie na wyniki finansowe Grupy mają elementy polityki monetarnej.

Grupa konsekwentnie dąży do minimalizacji własnego kapitału obrotowego, głównie w celu ograniczenia zapotrzebowania na zewnętrzne źródła finansowania a tym samym do poprawy wskaźników efektywności oraz dochodowości, a także do zmniejszenia ekspozycji na wahania stóp procentowych na rynku międzybankowym.

18. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM GRUPY

Nie wystąpiły

19. UMOWY ZAWARTE MIĘDZY GRUPĄ A OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI, PRZEWIDUJĄCE REKOMPENSATĘ W PRZYPADKU ICH REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY LUB GDY ICH ODWOŁANIE LUB ZWOLNIENIE NASTĘPUJE Z POWODU POŁĄCZENIA GRUPY PRZEZ PRZEJĘCIE

Grupa nie zawarła z osobami zarządzającymi umów przewidujących rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Grupy przez przejęcie.

20. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE GRUPĘ

(Wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści, w tym wynikających z programów motywacyjnych lub premiowych opartych na kapitale Grupy, w tym programów opartych na obligacjach z prawem pierwszeństwa, zamiennych, warrantach subskrypcyjnych (w pieniądzu, naturze lub jakiegokolwiek innej formie), wypłaconych, należnych lub potencjalnie należnych, odrębnie dla każdej z osób zarządzających i nadzorujących Grupę w przedsiębiorstwie Grupy, bez względu na to, czy odpowiednio były one zaliczane w koszty, czy też wynikały z podziału zysku; w przypadku gdy Grupa jest jednostką dominującą lub znaczący inwestor - oddzielnie informacje o wartości wynagrodzeń i nagród otrzymanych z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych; jeżeli odpowiednie informacje zostały przedstawione w sprawozdaniu finansowym - obowiązek uznaje się za spełniony poprzez wskazanie miejsca ich zamieszczenia w sprawozdaniu finansowym)

Wynagrodzenia, nagrody oraz inne korzyści otrzymane przez osoby zarządzające i nadzorujące Grupę zostały zaprezentowane w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy za 2016 rok w nocie nr 39.

21. INFORMACJE O ŁĄCZNEJ LICZBIE I WARTOŚCI NOMINALNEJ WSZYSTKICH AKCJI GRUPY ORAZ AKCJI I UDZIAŁÓW W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH GRUPY, BĘDĄCYCH W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH EMITENTA

Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Grupę, według stanu na dzień przekazania niniejszego sprawozdania do publicznej wiadomości, członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Emitenta nie posiadali akcji ZT Kruszwica oraz udziałów i akcji w jednostkach powiązanych z ZT Kruszwica.

22. INFORMACJE O ZNANYCH SPÓŁCE UMOWACH W WYNIKU KTÓRYCH MOGĄ W PRZYSZŁOŚCI NASTĄPIĆ ZMIANY W PROPORCJACH POSIADANYCH AKCJI PRZEZ DOTYCHCZASOWYCH AKCJONARIUSZY LUB OBLIGATORIUSZY

(Informacje o znanych Grupie umowach (w tym również zawartych po dniu bilansowym) w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy)

Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Grupę, według stanu na dzień przekazania niniejszego sprawozdania, Grupie nie są znane umowy, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

23. INFORMACJE O SYSTEMIE KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH

Grupa nie posiada programów akcji pracowniczych.

24. WSKAZANIE POSTĘPOWAŃ TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

(Z uwzględnieniem informacji w zakresie: (i) postępowania dotyczącego zobowiązań albo wierzytelności Grupy lub jednostki od niej zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy, (ii) dwu lub więcej postępowań dotyczących zobowiązań oraz wierzytelności, których łączna wartość stanowi odpowiednio co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy.)

W 2016 roku nie występowały tego typu postępowania.

25. NABYCIE AKCJI WŁASNYCH

(Informacje o nabyciu udziałów (akcji) własnych, a w szczególności celu ich nabycia, liczbie i wartości nominalnej, ze wskazaniem, jaką część kapitału zakładowego reprezentują, cenie nabycia oraz cenie sprzedaży tych udziałów (akcji) w przypadku ich zbycia)

W 2016 roku Spółka dominująca nie nabywała akcji własnych.

26. INFORMACJE O POSIADANYCH PRZEZ GRUPĘ ZAKŁADACH

W 2016 roku Grupa prowadziła działalność produkcyjną w dwóch lokalizacjach na terenie kraju:

- zakładzie produkcyjnym w Kobylnikach, k/ Kruszwicy;
- zakładzie produkcyjnym w Brzegu.

Zakład Produkcyjny w Kobylnikach prowadził działalności w zakresie: przetwórstwa nasion rzepaku, rafinacji i rozlewu olejów roślinnych, produkcji margaryn i tłuszczów profesjonalnych i komponentów margarynowych.

Zakład Produkcyjny w Brzegu prowadził działalności w zakresie: przetwórstwa nasion rzepaku, rafinacji i rozlewu olejów roślinnych i produkcji margaryn konsumenckich.

27. INFORMACJE O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH W ZAKRESIE RYZYKA ORAZ PRZYJĘTYCH PRZEZ GRUPĘ CELACH I METODACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM*(Informacje o instrumentach finansowych w zakresie:*

- a) *ryzyka: zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej, na jakie narażona jest jednostka;*
- b) *przyjętych przez Spółkę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym, łącznie z metodami zabezpieczenia istotnych rodzajów planowanych transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń).*

Informacje o instrumentach finansowych w zakresie ryzyka oraz przyjętych przez Grupę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym zostały opisane w Notach Nr 35 i 36 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy za rok 2016.

28. CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKTYWÓW I PASYWÓW SKONSOLIDOWANEGO BILANSU, W TYM Z PUNKTU WIDZENIA PŁYNNOŚCI GRUPY

Struktura zarówno aktywów jak i pasywów na koniec grudnia 2016 roku nie uległa istotnej zmianie w porównaniu do grudnia roku 2015. Na koniec 2016 roku suma bilansowa w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy, w stosunku do końca roku poprzedniego, uległa obniżeniu o 49,3 mln PLN, tj. o 4,9%.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – Aktywa Grupy

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015	Udział w aktywach 2016	Udział w aktywach 2015	Zmiana
Aktywa trwałe					
Rzeczowe aktywa trwałe	212 867	202 750	20,4%	20,4%	10 117
Nieruchomości inwestycyjne	825	15 129	0,1%	1,5%	-14 304
Wartość firmy	83 793	83 793	8,0%	8,4%	0
Wartości niematerialne	12 485	16 163	1,2%	1,6%	-3 678
Długoterminowe aktywa finansowe	11	27	0,0%	0,0%	-16
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	7 093	6 405	0,7%	0,6%	688
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	237	455	0,0%	0,0%	-218
Długoterminowe należności pozostałe	443	-	0,0%	-	-
	317 754	324 722	30,4%	32,6%	-6 968
Aktywa obrotowe					
Rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	9 958	16 100	1,0%	1,6%	-6 142
Zapasy	356 932	268 342	34,1%	26,9%	88 590
Należności z tytułu dostaw i usług	96 205	92 555	9,2%	9,3%	3 646
Należności z tytułu podatku dochodowego	-	-	-	0,0%	-
Należności pozostałe	19 689	16 372	1,9%	1,6%	3 321
Krótkoterminowe aktywa finansowe	22 087	10 294	2,1%	1,0%	11 793
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	222 020	266 941	21,2%	26,8%	-44 921
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	738	798	0,1%	0,1%	-60
	727 629	671 402	69,6%	67,4%	56 227
Aktywa razem	1 045 383	996 124	100,0%	100,0%	49 259

W strukturze aktywów Grupy zdecydowanie przeważają aktywa Jednostki dominującej.

Na koniec 2016 roku główną pozycję w aktywach Grupy stanowią zapasy (34,1%), w tym przede wszystkim nasiona rzepaku 229 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 149 mln PLN). Wzrost zapasów nasion rzepaku spowodowany jest zwiększonym importem w 2016 roku w porównaniu z rokiem 2015 (głównie z takich krajów

jak: Rumunia, Węgry i Czechy) oraz intensyfikacją działań ukierunkowanych na pozyskanie nasion rzepaku na rynku krajowym.

Kolejną istotną pozycją w aktywach Grupy są rzeczowe aktywa trwałe (udział 20,4%), których wartość uległa obniżeniu o 10,1 mln PLN.

Należności z tytułu dostaw i usług utrzymały się na zbliżonym poziomie w stosunku do ubiegłego roku.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku Grupa wykazała depozyt środków pieniężnych w wysokości 222,0 mln PLN, co stanowi spadek o 44,9 mln PLN w stosunku do końca 2015 roku. Udział środków pieniężnych w aktywach Grupy stanowi 21,2%.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa instrumentów pochodnych posiadanych przez Grupę, zaprezentowana w krótkoterminowych aktywach finansowych, wynosiła 22,1 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 10,3 mln PLN),

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – Pasywa Grupy

	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2015	Udział w aktywach 2016	Udział w aktywach 2015	Zmiana
	PLN '000	PLN '000	%	%	PLN '000
Kapitał własny					
Kapitał podstawowy	185 076	185 076	17,7%	18,6%	0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji	245 401	245 401	23,5%	24,6%	0
Kapitał rezerwowy	130 420	282 831	12,5%	28,4%	-152 411
Zyski zatrzymane	130 130	117 765	12,4%	11,8%	12 365
Kapitały przypadające na udziały niekontrolujące	-	-	-	-	-
	691 027	831 073	66,1%	83,4%	-140 046
Zobowiązania długoterminowe					
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	5 767	5 608	0,6%	0,6%	159
Pozostałe rezerwy	2 782	2 782	0,3%	0,3%	0
	8 549	8 390	0,8%	0,8%	159
Zobowiązania krótkoterminowe					
Rezerwy	3 052	2 261	0,3%	0,2%	791
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	-	-	-	0,0%	-
Zobowiązania finansowe	29 175	19 784	2,8%	2,0%	9 391
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	12 563	17 528	1,2%	1,8%	-4 965
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	279 256	113 476	26,7%	11,4%	165 780
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	3 867	2 520	0,4%	0,3%	1 347
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	17 894	1 092	1,7%	0,1%	16 802
	345 807	156 661	33,1%	15,7%	189 146
Pasywa razem	1 045 383	996 124	100,0%	100,0%	49 259

W strukturze pasywów Grupy zdecydowanie przeważają pasywa Spółki dominującej.

Zmiana kapitału własnego Grupy wynika z wypłaconej przez Spółkę dominującą dywidendy w wysokości 247,8 mln PLN oraz z wypracowanego zysku netto Grupy w wysokości 107,6 mln PLN.

Na koniec grudnia 2016 roku, udział zobowiązań długoterminowych Grupy utrzymał się na zbliżonym poziomie w stosunku do roku ubiegłego.

W pozycji Zobowiązania finansowe, na koniec 2016 roku Grupa ujęła zobowiązania z tytułu wyceny wartości godziwej walutowych i towarowych instrumentów pochodnych, o wartości 9,4 mln PLN wyższej niż w 2015 roku.

Na koniec grudnia 2016 roku Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe wzrosły o 16,8 mln PLN w porównaniu z końcem grudnia 2015 roku. Wzrost pozycji był spowodowany głównie ujęciem zobowiązania z tytułu podatku VAT od sprzedaży prawa wieczystego użytkowania nieruchomości gruntowych zlokalizowanych w Warszawie przez ZTK Property Management sp. z o. o. w wysokości 13,6 mln PLN.

29. WAŻNIEJSZE ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ ORAZ WYNIKI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ EMITENTA W ROKU

Zdarzenia mające znaczący wpływ na działalność oraz wyniki finansowe Grupy w roku 2016 zostały opisane w pkt 16 niniejszego Sprawozdania.

30. OPIS STRUKTURY GŁÓWNYCH LOKAT KAPITAŁOWYCH LUB GŁÓWNYCH INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH DOKONANYCH W RAMACH GRUPY

Grupa nie posiada inwestycji kapitałowych.

Wolne środki pieniężne Grupy deponowane są na wydzielonym do prowadzenia cash-pooling'u rachunku bankowym i podlegają oprocentowaniu zgodnie z umową Revolving Credit Facility Agreement z Koninklijke Bunge B.V.

31. OPIS ORGANIZACJI KAPITAŁOWEJ EMITENTA ZE WSKAZANIEM JEDNOSTEK PODLEGAJĄCYCH KONSOLIDACJI ORAZ OPIS ZMIAN W ORGANIZACJI GRUPY KAPITAŁOWEJ EMITENTA WRAZ Z PODANIEM ICH PRZYCZYŃ

Szczegółowy opis organizacji Grupy ujęty został w notach nr 1, 18 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy za 2016 rok.

32. CHARAKTERYSTYKA POLITYKI W ZAKRESIE KIERUNKÓW ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ EMITENTA

Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju Grupy ujęta została w pkt 17 niniejszego Sprawozdania.

33. OPIS ISTOTNYCH POZYCJI POZABILANSOWYCH W UJĘCIU PODMIOTOWYM, PRZEDMIOTOWYM I WARTOŚCIOWYM

Istotne pozycje pozabilansowe nie wystąpiły.

34. INFORMACJE O UMOWACH ZAWARTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ DOMINUJĄCĄ Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

a) *Data zawarcia przez Spółkę umowy, z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, o dokonanie badania lub przeglądu sprawozdania finansowego lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz okres, na jaki została zawarta ta umowa.*

Umowa o przegląd półrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 6 miesięcy, zakończony 30 czerwca 2016 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie, w dniu 8 maja 2016 roku. Zakres przeglądu obejmuje sprawozdanie skonsolidowane sporządzone zgodnie z MSSF/MSR.

Umowa o badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy, zakończony 31 grudnia 2016 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie, w dniu 8 maja 2016 roku. Zakres badania obejmuje pełne sprawozdanie jednostkowe i skonsolidowane, sporządzone zgodnie z MSSF/MSR.

Umowa o badanie pakietu konsolidacyjnego, sporządzonego zgodnie ze standardami rachunkowości obowiązującymi w Stanach Zjednoczonych (US GAAP) oraz zasadami obowiązującymi w Grupie Bunge, za okres 12 miesięcy, zakończony 31 grudnia 2016 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie, w dniu 8 maja 2016 roku.

- b) Łączna wysokość wynagrodzenia, wynikającego z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, należnego lub wypłaconego z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego oraz, jeżeli Grupa sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, z tytułu badania i przeglądu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, dotyczącego danego roku obrotowego.

Łączne należne wynagrodzenie za przegląd skonsolidowanego sprawozdania finansowego za pierwsze półrocze 2016 roku zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 20.000 EUR.

Łączne wynagrodzenie za badanie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz pakietu konsolidacyjnego za rok 2016, zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 165.000 EUR.

Zgodnie z ww. umowami, Spółka zobowiązana jest ponadto do pokrycia wszelkich kosztów poniesionych przez Badającego w związku z realizacją umów, tj. podróże, noclegi, telefony, tłumaczenie sprawozdań na język angielski, etc.

- c) Pozostała łączna wysokość wynagrodzenia, wynikającego z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych, należnego lub wypłaconego z innych tytułów niż określone w lit. b, dotyczącego danego roku obrotowego.

Łączne wynagrodzenie należne z innych tytułów niż określone w literze b, dotyczące 2016 roku, zostało ustalone w wysokości 7.000 PLN.

- d) Informacje określone w lit. b i c dla poprzedniego roku obrotowego.

Należne wynagrodzenie za przegląd skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółki dominującej za pierwsze półrocze 2015 roku zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 20.000 EUR.

Łączne wynagrodzenie za badanie jednostkowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółki dominującej, sprawozdania jednostkowego spółki zależnej oraz pakietu konsolidacyjnego spółki dominującej za rok 2015, zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 158.387 EUR.

Zgodnie z zawartymi umowami, Spółka zobowiązana była ponadto do pokrycia wszelkich kosztów poniesionych przez Badającego w związku z realizacją umów, tj. podróże, noclegi, telefony, tłumaczenie sprawozdań finansowych na język angielski, etc. Łączne wynagrodzenie należne z innych tytułów niż określone w literze b, dotyczące 2015 roku, zostało ustalone w wysokości 7.000 PLN.

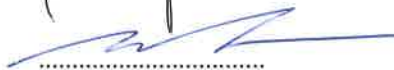
Sprawozdanie Zarządu zostało sporządzone w dniu 14 marca 2017 roku.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michałak – Członek Zarządu

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

**Oświadczenie dotyczące stosowania przez Spółkę dominującą
ZT „Kruszwica” S.A.
zasad ładu korporacyjnego w 2016 roku**

I. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie tekst zbioru zasad jest publicznie dostępny

Na podstawie § 29 ust. 2 Regulaminu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w brzmieniu przyjętym Uchwałą Nr 1/1110/2006 Rady Giełdy z dnia 4 stycznia 2006 r., ze zmianami, ZT „Kruszwica” S.A. w roku 2016 (dalej „**Spółka dominująca**”, „**Emitent**” lub „**ZT Kruszwica**”) powinna stosować zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie – „Dobre praktyki spółek notowanych na GPW 2016”, stanowiącym Załącznik do Uchwały Nr 26/1413/2015 Rady Giełdy z dnia 13 października 2015 r. (dalej „**Dobre Praktyki**”), dostępnym na stronie internetowej <http://www.corp-gov.gpw.pl>.

II. Wskazanie w jakim zakresie Emitent odstąpił od postanowień zasad ładu korporacyjnego, wraz ze wskazaniem tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

W 2016 roku Spółka dominująca przestrzegała wszystkich rekomendacji i zasad Dobrych Praktyk z wyłączeniem:

- w zakresie zasad szczegółowych z Części I Dobrych Praktyk (Polityka informacyjna i komunikacja z inwestorami):

1. I.Z.1.3. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: schemat podziału zadań i odpowiedzialności pomiędzy członków zarządu, sporządzony zgodnie z zasadą II.Z.1”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. W Spółce dominującej nie istnieje formalny schemat podziału zadań i odpowiedzialności pomiędzy członków Zarządu. Spółka dominująca zamieści taki schemat w przypadku jego przyjęcia.

2. I.Z.1.10. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: prognozy finansowe

– jeżeli spółka podjęła decyzję o ich publikacji - opublikowane w okresie co najmniej ostatnich 5 lat, wraz z informacją o stopniu ich realizacji.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Spółka dominująca nie publikuje prognoz finansowych, w związku z powyższym nie będzie publikować ich na stronie internetowej.

3. I.Z.1.15. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: informację zawierającą opis stosowanej przez spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów; opis powinien uwzględniać takie elementy polityki różnorodności, jak płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe, a także wskazywać cele stosowanej polityki różnorodności i sposób jej realizacji w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli spółka nie opracowała i nie realizuje polityki różnorodności, zamieszcza na swojej stronie internetowej wyjaśnienie takiej decyzji.”

Powyzsza zasada nie jest stosowana przez ZT Kruszwica w rozumieniu ilościowym, wśród członków Zarządu i Rady Nadzorczej znajduje się jedna kobieta. Natomiast przy doborze osób piastujących funkcję członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółka dominująca niezmiennie kieruje się najwyższymi standardami i w tym zakresie nie dokonuje różnicowania kandydatów ze względu na ich płeć ani inne cechy pozamerytoryczne. Podstawowym kryterium wyłaniania władz w Spółce dominującej są wysokie kompetencje, umiejętności oraz profesjonalizm kandydatów.

4. I.Z.1.16. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: informację na temat planowanej transmisji obrad walnego zgromadzenia - nie później niż w terminie 7 dni przed datą walnego zgromadzenia.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Spółka dominująca nie prowadzi transmisji obrad walnego zgromadzenia (por. wyjaśnienie do zasady IV.Z.2), w związku z powyższym nie będzie publikować tej informacji na stronie internetowej.

5. I.Z.1.19. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: pytania akcjonariuszy skierowane do zarządu w trybie art. 428 § 1 lub § 6 Kodeksu spółek handlowych, wraz z odpowiedziami zarządu na zadane pytania, bądź też szczegółowe wskazanie przyczyn nieudzielenia odpowiedzi, zgodnie z zasadą IV.Z.13.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Spółka dominująca podtrzymuje wyrażane wcześniej stanowisko, zgodnie z którym przebieg Walnych Zgromadzeń dokumentowany jest wyłącznie w protokołach sporządzanych przez notariusza. O umieszczeniu poszczególnych elementów w protokole decyduje przewodniczący Walnego Zgromadzenia, kierując się treścią przepisów prawa oraz dokumentów korporacyjnych Spółki dominującej. Zgodnie z Regulaminem Walnego Zgromadzenia,

akcjonariusze mają prawo składać oświadczenia na piśmie, które są dołączane do protokołu. Protokoły Walnych Zgromadzeń Spółki, zgodnie z przepisami KSH, są dostępne do wglądu dla akcjonariuszy w siedzibie Spółki dominującej.

6. I.Z.1.20. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Spółka dominująca nie dokonuje zapisu przebiegu obrad Walnych Zgromadzeń, w formie audio ani wideo i nie zamieszcza ich na swojej korporacyjnej stronie internetowej. Spółka dominująca podtrzymuje wyrażane wcześniej stanowisko, zgodnie z którym dotychczasowy przebieg Walnych Zgromadzeń ZT Kruszwica nie stwarza potrzeby rejestrowania przebiegu obrad Walnego Zgromadzenia i upubliczniania go na stronie internetowej. Walne Zgromadzenia odbywają się w Warszawie, w związku z czym udział w nich nie był w żaden sposób utrudniony dla Akcjonariuszy zainteresowanych ich przebiegiem. Ponadto, zgodnie z obowiązującymi przepisami, Spółka dominująca utrwała szczegółowy zapis przebiegu obrad w formie protokołu notarialnego. Dodatkowo, publikowanie wymaganych raportów bieżących oraz udostępnianie odpowiednich informacji na stronie internetowej Spółki dominującej, zapewnia Akcjonariuszom wgląd do wszystkich istotnych informacji dotyczących Walnych Zgromadzeń. Takie zasady gwarantują transparentność obrad Walnych Zgromadzeń, a jednocześnie chronią Spółkę dominującą przed ewentualnymi roszczeniami Akcjonariuszy, którzy nie chcieliby aby ich wizerunek lub wypowiedź zostały upublicznione przez Spółkę dominującą.

7. I.Z.2. „Spółka, której akcje zakwalifikowane są do indeksów giełdowych WIG20 lub mWIG40, zapewnia dostępność swojej strony internetowej również w języku angielskim, przynajmniej w zakresie wskazanym w zasadzie I.Z.1. Niniejszą zasadę powinny stosować również spółki spoza powyższych indeksów, jeżeli przemawia za tym struktura ich akcjonariatu lub charakter i zakres prowadzonej działalności.”

Spółka dominująca deklaruje częściowe przestrzeganie tej zasady. Akcje Spółki dominującej nie są zakwalifikowane do indeksów giełdowych WIG20 ani mWIG40, a struktura jej akcjonariatu ani charakter i zakres prowadzonej działalności nie przemawiają za stosowaniem tej zasady w pełnym zakresie. W związku z powyższym, Spółka dominująca zapewnia dostępność swojej strony internetowej również w języku angielskim w zakresie adekwatnym do potrzeb jej interesariuszy.

- w zakresie zasad szczegółowych z Części II Dobrych Praktyk (Zarząd i Rada Nadzorcza):

8. II.Z.1. „Wewnętrzny podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności spółki pomiędzy członków zarządu powinien być sformułowany w sposób jednoznaczny i przejrzysty, a schemat podziału dostępny na stronie internetowej spółki.”

Zasada jest częściowo stosowana przez Spółkę dominującą. Pomimo, iż w Spółce dominującej nie istnieje formalny schemat podziału zadań i odpowiedzialności pomiędzy członków Zarządu, poszczególni członkowie Zarządu mają jednoznacznie i przejrzysto określone obszary kompetencji. W związku z powyższym brak formalnego przyjęcia przez Spółkę dominującą schematu podziału nie wywiera negatywnego wpływu na zarządzanie Spółką dominującą. Spółka dominująca zamieści taki schemat w przypadku jego przyjęcia.

9. II.Z.2. *„Zasiadanie członków zarządu spółki w zarządach lub radach nadzorczych spółek spoza grupy kapitałowej spółki wymaga zgody rady nadzorczej.”*

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Dokumenty wewnętrzne Spółki dominującej nie nakładają obowiązku otrzymania takiej zgody od Rady Nadzorczej. Niezależnie od powyższego Spółka dominująca stosuje się do przepisu art. 380 Kodeksu spółek handlowych dotyczącego zasad działalności konkurencyjnej członka Zarządu.

- w zakresie rekomendacji i zasad szczegółowych z Części III Dobrych Praktyk (Systemy i funkcje wewnętrzne):

10. III.R.1. *„Spółka wyodrębnia w swojej strukturze jednostki odpowiedzialne za realizację zadań w poszczególnych systemach lub funkcjach, chyba że wyodrębnienie jednostek organizacyjnych nie jest uzasadnione z uwagi na rozmiar lub rodzaj działalności prowadzonej przez spółkę.”*

Spółka dominująca deklaruje częściowe przestrzeganie tej rekomendacji. Spółka dominująca wchodzi w skład Grupy Bunge, a jej podmiot dominujący ma swoją siedzibę w Stanach Zjednoczonych. Spółka dominująca zobowiązana jest do przestrzegania wewnętrznych przepisów określanych przez władze Grupy Bunge, a funkcje dotyczące audytu wewnętrznego realizowane są z poziomu Grupy Bunge.

11. III.Z.2. *„Z zastrzeżeniem zasady III.Z.3, osoby odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem, audyt wewnętrzny i compliance podlegają bezpośrednio prezesowi lub innemu członkowi zarządu, a także mają zapewnioną możliwość raportowania bezpośrednio do rady nadzorczej lub komitetu audytu.”*

Spółka dominująca deklaruje częściowe przestrzeganie tej zasady. Spółka dominująca wchodzi w skład Grupy Bunge, a jej podmiot dominujący ma swoją siedzibę w Stanach Zjednoczonych. Spółka dominująca zobowiązana jest do przestrzegania wewnętrznych przepisów określanych przez władze Grupy Bunge, a funkcje dotyczące audytu wewnętrznego realizowane są z poziomu Grupy Bunge.

- w zakresie rekomendacji i zasad szczegółowych z Części IV Dobrych Praktyk (Walne zgromadzenie i relacje z akcjonariuszami):

12. IV.R.2. „Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:

- 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,
- 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.”

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. W ocenie Zarządu, dotychczasowy przebieg Walnych Zgromadzeń nie stwarzał potrzeby wynikającej z rekomendacji. Walne Zgromadzenia odbywały się w Warszawie, w związku z czym udział w nich nie jest w żaden sposób utrudniony dla Akcjonariuszy zainteresowanych ich przebiegiem, wypowiedaniem się, czy też wykonywaniem prawa głosu (osobiście lub przez pełnomocnika). Spółka dominująca stoi ponadto na stanowisku, że pomimo zaawansowanej techniki istnieje zawsze ryzyko, że z różnych przyczyn, w tym niezależnych od Spółki dominującej, Akcjonariuszy, czy też osób trzecich, nie zostanie zagwarantowane bezpieczeństwo techniczne oraz prawne dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, czy też wykonywania prawa głosu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, a ewentualne szkody wynikłe z jakichkolwiek zakłóceń w tym zakresie mogłyby spowodować nieuzasadniony wzrost kosztów prowadzonej przez Spółkę dominującą działalności.

13. IV.R.3. „Spółka dąży do tego, aby w sytuacji gdy papiery wartościowe wyemitowane przez spółkę są przedmiotem obrotu w różnych krajach (lub na różnych rynkach) i w ramach różnych systemów prawnych, realizacja zdarzeń korporacyjnych związanych z nabyciem praw po stronie akcjonariusza następowała w tych samych terminach we wszystkich krajach, w których są one notowane.”

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Papiery wartościowe Spółki dominującej nie są przedmiotem obrotu na innych rynkach.

14. IV.Z.2. „Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Spółka dominująca podtrzymuje wyrażane wcześniej stanowisko, zgodnie z którym dotychczasowy przebieg Walnych Zgromadzeń nie stwarzał potrzeby ich transmitowania. Nie jest to również uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu (na walnych zgromadzeniach reprezentowane jest zwykle powyżej 90% akcjonariatu).

- w zakresie zasad szczegółowych z Części V Dobrych Praktyk (Konflikt interesów i transakcje z podmiotami powiązanymi):

15. V.Z.5. „Przed zawarciem przez spółkę istotnej umowy z akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów w spółce lub podmiotem powiązanym zarząd zwraca się do rady nadzorczej o wyrażenie zgody na taką transakcję. Rada nadzorcza przed wyrażeniem zgody dokonuje oceny wpływu takiej transakcji na interes spółki. Powyższemu obowiązkowi nie podlegają transakcje typowe i zawierane na warunkach rynkowych w ramach prowadzonej działalności operacyjnej przez spółkę z podmiotami wchodzącymi w skład grupy kapitałowej spółki.

W przypadku, gdy decyzję w sprawie zawarcia przez spółkę istotnej umowy z podmiotem powiązanym podejmuje walne zgromadzenie, przed podjęciem takiej decyzji spółka zapewnia wszystkim akcjonariuszom dostęp do informacji niezbędnych do dokonania oceny wpływu tej transakcji na interes spółki.”

Zasada ta jest stosowana przez Spółkę dominującą w ograniczonym zakresie. Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej o wyrażenie zgody na zawarcie określonych transakcji wskazanych w § 16 ust. 2 Statutu (5 kategorii umów) bez względu na to, czy drugą stroną transakcji jest akcjonariusz lub inny podmiot powiązany ze Spółką dominującą, zaś poza zakresem określonym w §16 ust. 2 Statutu, Zarząd Emitenta z reguły nie występuje o zgodę Rady Nadzorczej na zawarcie umowy. Ponadto, zgodnie z §10 Regulaminu Zarządu Spółki dominującej, wskazane w tym postanowieniu transakcje (9 kategorii umów) z podmiotami powiązanymi (akcjonariusz posiadający akcje stanowiące więcej niż 10% łącznej liczby akcji Spółki dominującej) są sprawami przekraczającymi zakres czynności Spółki dominującej i wymagają uchwały Zarządu.

16. V.Z.6. „Spółka określa w regulacjach wewnętrznych kryteria i okoliczności, w których może dojść w spółce do konfliktu interesów, a także zasady postępowania w obliczu konfliktu interesów lub możliwości jego zaistnienia. Regulacje wewnętrzne spółki uwzględniają między innymi sposoby zapobiegania, identyfikacji i rozwiązywania konfliktów interesów, a także zasady wyłączania członka zarządu lub rady nadzorczej od udziału w rozpatrywaniu sprawy objętej lub zagrożonej konfliktem interesów.”

Spółka dominująca deklaruje częściowe przestrzeganie tej zasady. Spółka dominująca wchodzi w skład Grupy Bunge. W Grupie Bunge wszyscy pracownicy, w tym również członkowie organów Spółki dominującej zobowiązani są stosować się do Kodeksu Etyki („Code of Ethics”), który reguluje kwestie związane z konfliktem interesów. Dotychczasowa praktyka wskazuje, iż nie ma konieczności przyjmowania dodatkowych regulacji w tym zakresie.

- w zakresie rekomendacji i zasad szczegółowych z Części VI Dobrych Praktyk (Wynagrodzenia):

17. VI.R.1. „Wynagrodzenie członków organów spółki i kluczowych menedżerów powinno wynikać z przyjętej polityki wynagrodzeń.”

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej, zgodnie z § 17 ust. 2 Statutu, ustala Walne Zgromadzenie. Wynagrodzenie członków Zarządu, zgodnie z art. § 12 Statutu, ustala natomiast przedstawiciel Rady Nadzorczej delegowany przez jej członków lub pełnomocnik powołany przez Walne Zgromadzenie. Należy jednak mieć na względzie, iż Spółka dominująca wchodzi w skład Grupy Bunge, a jej podmiot dominujący ma swoją siedzibę w Stanach Zjednoczonych. Spółka zobowiązana jest do przestrzegania wewnętrznych wytycznych określanych przez władze Grupy Bunge, które w sposób bezpośredni nawiązują do dobrych praktyk przyjętych przez spółki amerykańskie. W związku z tym, Spółka dominująca w ograniczonym zakresie stosuje się do zaleceń Komisji Europejskiej dotyczących polityki prowadzonej wobec członków Zarządu Spółki dominującej, w kwestiach takich jak struktura wynagrodzenia, programy motywacyjne i nagrody roczne, Spółka dominująca jest w tym zakresie związana wewnętrznymi regulacjami Grupy Bunge. Tym samym przestrzeganie przez nią w pełni tej rekomendacji jest ograniczone z powodu różnic pomiędzy systemami prawa, a także standardami obowiązującymi w Unii Europejskiej, a wewnętrznymi regulacjami przyjętymi przez Grupę Bunge.

18. VI.R.2. *„Polityka wynagrodzeń powinna być ściśle powiązana ze strategią spółki, jej celami krótko- i długoterminowymi, długoterminowymi interesami i wynikami, a także powinna uwzględniać rozwiązania służące unikaniu dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn.”*

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę dominującą, jako powiązana z VI.R.1.

19. VI.R.3. *„Jeżeli w radzie nadzorczej funkcjonuje komitet do spraw wynagrodzeń, w zakresie jego funkcjonowania ma zastosowanie zasada II.Z.7.”*

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. W Radzie Nadzorczej nie funkcjonuje Komitet Wynagrodzeń.

20. VI.R.4. *„Poziom wynagrodzenia członków zarządu i rady nadzorczej oraz kluczowych menedżerów powinien być wystarczający dla pozyskania, utrzymania i motywacji osób o kompetencjach niezbędnych dla właściwego kierowania spółką i sprawowania nad nią nadzoru. Wynagrodzenie powinno być adekwatne do powierzonych poszczególnym osobom zakresu zadań i uwzględniać pełnienie dodatkowych funkcji, jak np. praca w komitetach rady nadzorczej.”*

Spółka dominująca deklaruje częściowe przestrzeganie tej rekomendacji - w odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu. W obecnej kadencji, wynagrodzenie dla Rady Nadzorczej zostało – na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia nr 34/2013 z dnia 20 czerwca 2013 roku – przyznane jedynie niezależnym członkom Rady Nadzorczej. Pozostali członkowie Rady Nadzorczej pełnili i pełnią te funkcje bez wynagrodzenia.

21. VI.Z.1. *„Programy motywacyjne powinny być tak skonstruowane, by między innymi uzależniać poziom wynagrodzenia członków zarządu spółki i jej kluczowych menedżerów od rzeczywistej,*

długoterminowej sytuacji finansowej spółki oraz długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.”

Zasada jest częściowo stosowana przez Spółkę dominującą. Spółka dominująca stosuje roczny system premii uzależniony w znacznym stopniu od wyniku finansowego Spółki dominującej.

22. VI.Z.2. *„Aby powiązać wynagrodzenie członków zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki, okres pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji powinien wynosić minimum 2 lata.”*

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Zasada nie dotyczy Spółki dominującej. W chwili obecnej w Spółce dominującej nie funkcjonują programy motywacyjne.

23. VI.Z.4. *„Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia raport na temat polityki wynagrodzeń, zawierający co najmniej:*

- 1) ogólną informację na temat przyjętego w spółce systemu wynagrodzeń,*
- 2) informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej,*
- 3) informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia,*
- 4) wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku,*
- 5) ocenę funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.”*

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę dominującą. Szczegółowe wyjaśnienia znajdują się w punkcie VI.R.1.

III. Opis głównych cech stosowanych w spółce systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Zarząd Spółki dominującej jest odpowiedzialny za system kontroli wewnętrznej w Spółce dominującej i jego skuteczność w procesie sporządzania sprawozdań finansowych i raportów okresowych publikowanych zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych

oraz warunków uznania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

Za przygotowywanie sprawozdań finansowych i raportów okresowych Spółki dominującej odpowiedzialny jest pion finansowy kierowany przez Dyrektora ds. Finansowych - Członka Zarządu. Na dzień sporządzania niniejszego raportu funkcję tę pełni Pan Jacek Michalak.

Dane finansowe będące podstawą sprawozdań finansowych i raportów okresowych pochodzą ze stosowanej przez Spółkę dominującą miesięcznej sprawozdawczości finansowej i zarządczej. Proces sporządzania miesięcznych sprawozdań finansowych podlega wewnętrznym regulacjom mającym na celu zapewnienie poprawności oraz kompletności informacji. Zastosowany w Spółce dominującej model kontroli wewnętrznej obejmuje przeglądy:

- wyników działalności (monitoring) w odniesieniu do planów, budżetów lub informacji operacyjnych poszczególnych działów;
- sposobów przetwarzania informacji, a w szczególności zastosowanych kontroli aplikacyjnych gwarantujących dokładność, kompletność i ważność przetwarzanych danych transakcyjnych;
- w zakresie bezpieczeństwa fizycznego posiadanych przez Spółkę dominującą aktywów;
- podziału obowiązków celem ograniczenia potencjalnych błędów lub działań niepożądanych.

Wszystkie istotne dane cząstkowe mające wpływ na poszczególne części składowe sprawozdań finansowych podlegają kilkietapowej weryfikacji. Czynności weryfikacyjne wykonywane są każdorazowo przez osoby niezależne od osób przygotowujących określone dane lub części sprawozdań finansowych. Wykonanie i efektywność wewnętrznych kontroli weryfikowana jest przez wyznaczonych pracowników i konsultantów zewnętrznych na zlecenie Zarządu Spółki.

Przygotowane sprawozdania analizowane są przez kierownictwo średniego i wyższego szczebla działu finansowego pod przewodnictwem Dyrektora ds. Finansowych - Członka Zarządu, po zamknięciu księgowym każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy). Zidentyfikowane błędy korygowane są na bieżąco w księgach Spółki, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości.

Półroczne sprawozdania finansowe poddawane są przeglądowi przez audytora Spółki dominującej. Przeglądowi podlega w szczególności adekwatność danych finansowych oraz zakres koniecznych ujawnień. Wyniki przeglądu półrocznego oraz badania rocznego prezentowane są przez audytora kierownictwu działu finansowego Spółki dominującej na spotkaniach podsumowujących. Audytorzy przedkładają Zarządowi Spółki dominującej informacje o niedociągnięciach mechanizmów kontroli, stwierdzonych w trakcie badania sprawozdań finansowych. Wszelkie uzasadnione zalecenia wynikające z przeglądu procedur zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli wewnętrznej są stopniowo wdrażane.

Istnienie w ZT Kruszwica systemów kontroli wewnętrznej jest między innymi podyktowane faktem przynależności Spółki dominującej do Grupy Bunge, na czele której stoi spółka Bunge Ltd. notowana na

giełdzie papierów wartościowych w Nowym Yorku. Podmioty publiczne notowane na rynku amerykańskim zobligowane są bowiem do stworzenia systemów kontroli wewnętrznej celem zapewnienia zgodności z wymaganiami Sarbanes-Oxley Act.

IV. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich procentowego udziału w kapitale zakładowym, liczby głosów z nich wynikających i ich procentowego udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu

Na dzień 31 grudnia 2016 r. następujące podmioty posiadały co najmniej 5 % w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ZT Kruszwica:

Nazwa podmiotu	Liczba posiadanych akcji	% w kapitale zakładowym Spółki	Liczba głosów na WZ	% głosów na WZ
Koninklijke Bunge B.V. z siedzibą w Rotterdamie (dalej „KBBV”)	14.763.313	64,23	14.763.313	64,22
Windstorm Trading & Investments Limited z siedzibą w Thasou	5.805.485	25,26	5.805.485	25,26
Altus TFI S.A.	1.151.325	5,01	1.151.325	5,01

Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100 % akcji i głosów na jego walnym zgromadzeniu jest Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A., posiadającym bezpośrednio i pośrednio 100 % akcji i głosów na jego walnym zgromadzeniu jest Bunge Ltd., z siedzibą na Bermudach i głównym biurem w White Plains, w stanie Nowy Jork, w Stanach Zjednoczonych.

Powyższe opracowanie oparte jest na zawiadomieniach o stanie posiadania akcji Spółki dominującej oraz na informacjach pozyskanych z Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. w ramach procedury rejestracji akcjonariuszy przed Walnymi Zgromadzeniami.

V. Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień

W Spółce dominującej nie występują papiery wartościowe, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, w tym w szczególności akcje Spółki dominującej nie są uprzywilejowane, a jej Statut nie przyznaje akcjonariuszom żadnych uprawnień osobistych w rozumieniu art. 354 KSH. Statut przyznaje natomiast

akcjonariuszom uprawnienia związane z posiadaniem przez nich określonego udziału w ogólnej liczbie głosów w Spółce dominującej. W szczególności, zgodnie z § 13 ust. 2 Statutu Spółki dominującej akcjonariuszom przysługuje prawo powołania członków Rady Nadzorczej na Walnym Zgromadzeniu, jak następuje:

- a) każdy akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu, któremu przysługuje nie mniej niż 60% ogółu głosów w Spółce, ma prawo powołania 8 członków Rady Nadzorczej;
- b) każdy akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu, któremu przysługuje nie mniej niż 17,5% ogółu głosów w Spółce, ma prawo powołania 2 członków Rady Nadzorczej;
- c) każdy akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu, któremu przysługuje nie mniej niż 10% ogółu głosów w Spółce, ma prawo powołania 1 członka Rady Nadzorczej;
- d) w przypadku, w którym nie ma akcjonariuszy uprawnionych do powołania członków Rady Nadzorczej zgodnie z postanowieniami § 13 ust. 2 lit. (a) – (c) Statutu lub z jakiegokolwiek innego powodu pełen skład Rady Nadzorczej, który powinien zostać wybrany przez Walne Zgromadzenie zgodnie z postanowieniami § 13 Statutu, nie został wybrany, to Walne Zgromadzenie powołuje odpowiednią liczbę członków Rady Nadzorczej na podstawie uchwały podjętej zwykłą większością głosów.

VI. Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie do wykonywania prawa głosu, takich jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadaczy określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące wykonywania prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy Spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych

Statut Spółki dominującej nie przewiduje tego typu ograniczeń. Zakaz wykonywania prawa głosu przez akcjonariusza może natomiast wynikać z art. 89 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (dalej „Ustawa o Ofercie”), w razie gdy akcjonariusz ten naruszy określone przepisy zawarte w Rozdziale 4 Ustawy o Ofercie. Z kolei zgodnie z art. 6 § 1 KSH, jeżeli spółka dominująca nie zawiadomi spółki kapitałowej zależnej o powstaniu stosunku dominacji w terminie dwóch tygodni od dnia powstania tego stosunku, następuje zawieszenie wykonywania prawa głosu z akcji spółki dominującej reprezentujących więcej niż 33% kapitału zakładowego spółki zależnej.

VII. Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Emitenta

Statut Spółki dominującej nie przewiduje tego typu ograniczeń. Wynikają one natomiast z przepisów prawa, w tym z przywołanego powyżej Rozdziału 4 Ustawy o Ofercie, art. 11 i 19 oraz Działu VI ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz Rozporządzenia Rady (WE) Nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw.

VIII. Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 Statutu Spółki dominującej, Zarząd składa się z 4 do 9 osób powoływanych przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję trwającą dwa lata. Liczbę osób ustala Rada Nadzorcza. Stosownie do postanowień § 9 ust. 3 Statutu, członków Zarządu lub cały Zarząd powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza z własnej inicjatywy bądź na wniosek Walnego Zgromadzenia, z zastrzeżeniem, że: (i) przynajmniej 1 członek Zarządu, w przypadku Zarządu składającego się z nie więcej niż 4 osób lub (ii) przynajmniej 2 członków Zarządu, w przypadku Zarządu składającego się z więcej niż 4 osób, powinno zostać powołanych spośród kandydatów zaproponowanych przez członków Rady Nadzorczej, którzy zostali powołani przez akcjonariuszy zgodnie z § 13 ust. 2 lit. (b) Statutu (o ile doszło do powołania członków Rady Nadzorczej na podstawie § 13 ust. 2 Statutu).

Do zakresu działania Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej, Zarząd prowadzi sprawy Spółki dominującej i reprezentuje ją. Każdy członek Zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw Spółki dominującej i może bez uprzedniej uchwały Zarządu prowadzić sprawy nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności Spółki dominującej przy zachowaniu postanowień przepisów prawa, Statutu Spółki dominującej, uchwał i regulaminów organów Spółki dominującej oraz zasad ładu korporacyjnego, których Spółka dominująca zadeklarowała się przestrzegać. W przypadku sprawy przekraczającej zakres zwykłych czynności Spółki dominującej konieczna jest uchwała Zarządu (porównaj opis w sekcji XI. A poniżej). Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów oddanych przez członków Zarządu obecnych na posiedzeniu. Każdy członek Zarządu może żądać rozstrzygnięcia w drodze uchwały jakiegokolwiek sprawy dotyczącej Spółki dominującej, choćby sprawa ta nie przekraczała zakresu zwykłych czynności. Zarząd może uchwalić regulamin organizacyjny Spółki dominującej określający szczegółową strukturę organizacyjną Spółki dominującej oraz inne sprawy organizacyjne Spółki dominującej. Członkowie Zarządu mogą pełnić funkcje dyrektorów pionów organizacyjnych, komórek funkcyjnych lub zajmować inne stanowiska w Spółce dominującej, na podstawie uchwał Zarządu. Prawo do podjęcia decyzji o umorzeniu akcji oraz podwyższeniu kapitału zakładowego wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 83% oddanych głosów.

IX. Opis zasad zmiany Statutu Spółki

Zmiana następujących postanowień Statutu: § 9 ust. 3, § 13 oraz § 23 ust. 1 pkt 5, § 23 ust. 1 pkt 7 do pkt 10 (włącznie) wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 83% oddanych głosów. Zmiana wszelkich postanowień Statutu Spółki dominującej (w tym wskazanych w zdaniu poprzedzającym) wymaga podjęcia przez Walne Zgromadzenie uchwały w obecności co najmniej połowy kapitału zakładowego Spółki dominującej.

X. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

A. Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia

Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia wynikają wprost z przepisów prawa, które zostały częściowo inkorporowane do Statutu Spółki dominującej. Dokument ten jest dostępny na stronie internetowej Spółki dominującej (www.ztkruszwica.pl) w zakładce „Relacje inwestorskie”.

W Walnym Zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej, biegły rewident, jeżeli przedmiotem obrad mają być sprawy finansowe Spółki dominującej, eksperci zaproszeni przez organ zwołujący Walne Zgromadzenie, notariusz sporządzający protokół Walnego Zgromadzenia, przedstawiciele mediów oraz inne osoby, za zgodą osoby otwierającej Walne Zgromadzenie lub przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.

Zgodnie ze Statutem Spółki dominującej, uchwały Walnego Zgromadzenia wymagają w szczególności :

- a) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu Spółki, sprawozdania finansowego Spółki oraz sprawozdania Rady Nadzorczej z działalności za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków;
- b) podział zysków lub pokrycie strat;
- c) zmiana przedmiotu działalności Spółki;
- d) zmiana Statutu Spółki;
- e) podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego, z wyłączeniem sytuacji, o której mowa w art. 455 § 3 KSH;
- f) użycie kapitału zapasowego i rezerwowego;
- g) umorzenie akcji;
- h) połączenie Spółki (z wyłączeniem sytuacji, o której mowa w art. 516 KSH), podział i przekształcenie Spółki;
- i) rozwiązanie i likwidacja Spółki;
- j) emisja obligacji zamiennych na akcje i obligacji z prawem pierwszeństwa;
- k) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego;
- l) wszelkie postanowienia, dotyczące roszczeń o naprawienie szkody, wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu lub nadzoru.

Walne Zgromadzenie może podejmować uchwały w obecności co najmniej połowy kapitału zakładowego Spółki dominującej. Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały zwykłą większością głosów, chyba że

postanowienia Statutu lub przepisy prawa wymagają kwalifikowanej większości głosów. Zmiana następujących postanowień Statutu ZT Kruszwica: § 9 ust. 3, § 13 oraz § 23 ust. 1 pkt 5, § 23 ust. 1 pkt 7 do pkt 10 (włącznie) wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 83% oddanych głosów.

B. Prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania zasadniczo wynikają wprost z przepisów prawa, które zostały częściowo inkorporowane do Statutu Spółki dominującej. Należy zwrócić uwagę na uregulowane w § 13 ust. 2 Statutu uprawnienia do powoływania Członków Rady Nadzorczej przez akcjonariuszy posiadających określony udział w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (por. sekcja V powyżej).

Zgodnie z § 18 ust. 3 i 4 Statutu, akcjonariuszom reprezentującym co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce dominującej przysługuje prawo do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/20 kapitału zakładowego mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad tego Zgromadzenia w drodze żądania, które powinno być zgłoszone Zarządowi, na piśmie lub w formie elektronicznej na adres poczty elektronicznej ztkruszwica@ztkruszwica.pl, wraz z uzasadnieniem.

Stosownie do postanowień § 19 ust. 3 Statutu Spółki dominującej, akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/20 kapitału zakładowego mogą:

- a) żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia w drodze żądania, które powinno być zgłoszone Zarządowi, na piśmie lub w formie elektronicznej na adres poczty elektronicznej ztkruszwica@ztkruszwica.pl, nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia i zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego porządku obrad;
- b) przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Spółce na piśmie lub w formie elektronicznej na adres poczty elektronicznej ztkruszwica@ztkruszwica.pl, projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad.

XI. Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego, oraz opis działań organów zarządzających i nadzorujących oraz ich komitetów

A. Zarząd

Zarząd prowadzi sprawy Spółki dominującej i reprezentuje ją. Do składania oświadczeń woli i podpisywania w imieniu Spółki dominującej wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem. Pracami Zarządu kieruje prezes Zarządu w

porozumieniu z wiceprezesem Zarządu, w szczególności opracowując projekt zadań planu pracy Zarządu oraz zwołując i przewodnicząc posiedzeniom Zarządu.

Tryb działania Zarządu określa Regulamin Zarządu uchwalany przez Zarząd i zatwierdzany przez Radę Nadzorczą. Treść aktualnego Regulaminu Zarządu dostępna jest na stronie www.ztkruszwica.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

Uchwały Zarządu wymagają sprawy przekraczające zwykły zarząd. Zgodnie z § 10 Regulaminu Zarządu, sprawami przekraczającymi zakres zwykłych czynności są w szczególności:

- a) przyjęcie wieloletniego planu działalności Spółki
- b) przyjęcie rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za ubiegły rok obrotowy;
- c) przyjmowanie rocznego budżetu Spółki;
- d) reorganizacja wewnętrznej struktury przedsiębiorstwa Spółki;
- e) tworzenie lub przystępowanie przez Spółkę do spółki lub konsorcjum;
- f) wyrażenie zgody na nabycie lub zbycie przez Spółkę akcji lub udziałów w spółkach albo na nabycie oddziałów spółek;
- g) ustanawianie prokurentów i pełnomocników Spółki; za wyjątkiem udzielania pełnomocnictw:
 - (i) do występowania przed sądami powszechnymi, Sądem Najwyższym oraz sądami administracyjnymi;
 - (ii) do występowania w innych sprawach określonych w uchwale Zarządu, zgodnie z którą Zarząd upoważnił 2 (dwóch) wskazanych członków Zarządu do udzielenia pełnomocnictw bez uzyskiwania dodatkowej, odrębnej uchwały Zarządu;
- h) zawieranie umów pożyczki i kredytowych jako pożyczkodawca/kredytodawca lub pożyczkobiorca/kredytobiorca (włączając zmiany do takich umów) oraz decyzje dotyczące rezygnacji z udzielonej pożyczki lub kredytu, przyspieszenia jej wymagalności lub spłaty;
- i) zgoda na nabycie lub zbycie nieruchomości bądź prawa wieczystego użytkowania nieruchomości bądź udziału w nieruchomości bądź udziału w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości;
- j) czynności związane z zakończeniem działalności oddziałów lub całej działalności Spółki,
- k) w uzgodnieniu z zakładowymi organizacjami związkowymi, przyjęcie układu zbiorowego pracy, regulaminu pracy i regulaminu wynagradzania;
- l) wyrażenie zgody na zawieranie przez Spółkę spółek patentowych i umów licencyjnych, bądź długoterminowych umów kooperacyjnych, o wartości przekraczającej równowartość w polskich złotych 1.000.000 (jeden milion) Euro;
- m) zbycie lub nabycie majątku trwałego o wartości przekraczającej równowartość w złotych 100.000 (sto tysięcy) Euro;
- n) obciążanie majątku Spółki o wartości przekraczającej równowartość w polskich złotych 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) Euro lub udzielanie gwarancji na kwotę przewyższającą powyższą wartość, trwającą dłużej niż 12 (dwanaście) kolejnych miesięcy;

- o) pozostałe transakcje lub zawieranie pozostałych umów z podmiotami niepowiązanymi o wartości w okresie 1 (jednego) roku od daty podpisania umowy przekraczającej równowartość 1.000.000 (jeden milion) Euro;
- p) realizacja przez Spółkę następujących transakcji lub zawarcie następujących umów, gdy drugą stroną transakcji jest akcjonariusz Spółki, podmioty należące do tej samej grupy kapitałowej (w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości) co akcjonariusz lub podmioty powiązane z akcjonariuszem (dalej „**Podmioty Powiązane**“):
 - (i) umów świadczenia usług;
 - (ii) transakcji mających za przedmiot nieruchomości;
 - (iii) umów sprzedaży i licencji znaku towarowego;
 - (iv) umów ramowych dostawy towarów i usług, które nie wskazują ceny;
 - (v) umów ramowych o łącznej rocznej wartości przekraczającej 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro lub z ponad 6-miesięcznym okresem obowiązywania;
 - (vi) transakcji dotyczących zbywania i nabywania majątku trwałego o wartości przekraczającej równowartość w złotych 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) Euro, a w przypadku gdy łączna wartość transakcji dotyczących aktywów trwałych z podmiotami z grupy jednego akcjonariusza przekroczy w danym roku kalendarzowym równowartość 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro – każdej transakcji z podmiotami z Grupy tego akcjonariusza dotyczącej aktywów trwałych, bez względu na jej wartość;
 - (vii) umów dotyczących produkcji o łącznej wartości produktów gotowych przekraczającej 1.500.000 (jeden milion pięćset tysięcy) Euro lub z ponad 6-miesięcznym okresem obowiązywania;
 - (viii) umów sprzedaży i licencji dotyczących know-how, technologii i innych praw własności intelektualnej (poza znakami towarowymi) o wartości przekraczającej równowartość w złotych 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) Euro w odniesieniu do umowy, a w przypadku gdy łączna wartość takich umów przekroczy 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro w danym roku kalendarzowym – każdej takiej umowy, bez względu na jej wartość;
 - (ix) umów dotyczących zbywania i nabywania usług, które nie były planowane i na których zapotrzebowanie pojawi się w trakcie roku finansowego, jeżeli łączna wartość takich usług w roku kalendarzowym przekroczy ekwiwalent 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro lub z ponad 6-miesięcznym okresem obowiązywania
- q) sprawy będące przedmiotem wniosku Zarządu do Walnego Zgromadzenia.

Do ważności uchwał Zarządu wymagane jest prawidłowe zawiadomienie o posiedzeniu wszystkich członków Zarządu oraz obecność na posiedzeniu co najmniej 2/3 jego członków. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględnią większością głosów oddanych przez członków Zarządu obecnych na posiedzeniu i są protokołowane. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu, a w razie jego nieobecności wiceprezesa Zarządu.

W sprawach niecierpiących zwłoki Zarząd może podejmować uchwały drogą korespondencyjną bez odbycia posiedzenia, o ile wszyscy członkowie Zarządu zostali prawidłowo zawiadomieni o podejmowaniu i treści uchwały. Uchwały podejmowane w tym trybie są ważne, o ile w głosowaniu weźmie udział 2/3 członków Zarządu. Uchwały zapadają wówczas bezwzględną większością głosów oddanych.

Od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2016 r. w skład Zarządu wchodziły następujące osoby: pp. Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu, Marcin Brodowski, Piotr Piotrowski, Tomasz Wika, Wojciech Bauman, Dariusz Szymański, Jacek Michalak – Członkowie Zarządu. Wszystkie wyżej wymienione osoby zostały w dniu 8 czerwca 2016 r. powołane na kolejną kadencję na mocy uchwał Rady Nadzorczej nr 17-23/2016.

B. Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza składa się z 9 do 11 członków. Członków Rady Nadzorczej powołuje Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję trwającą pięć lat, zgodnie z postanowieniami § 13 ust. 2–4 Statutu Spółki dominującej. Liczbę członków Rady Nadzorczej określa uchwałą Walne Zgromadzenie w sposób zapewniający akcjonariuszom możliwość korzystania z praw przyznanych na mocy § 13 ust. 2–4 Statutu Spółki dominującej. Sposób wyboru członków Rady Nadzorczej, wskazany jest w § 13 ust. 2 Statutu Spółki dominującej, znajduje się w sekcji V powyżej

W myśl § 14 ust. 1 i 3 Statutu Spółki dominującej, Rada wybiera spośród swoich członków przewodniczącego Rady oraz jego zastępcę. Rada Nadzorcza może również odwołać z pełnionej funkcji przewodniczącego Rady i jego zastępcę.

Rada Nadzorcza wykonuje stały nadzór nad działalnością Spółki dominującej. Zgodnie z § 16 ust. 2 Statutu ZT Kruszwica, do kompetencji Rady Nadzorczej należą w szczególności:

- a) ocena sprawozdania finansowego Spółki;
- b) ocena sprawozdania Zarządu oraz wniosków Zarządu co do podziału czystego zysku i pokrycia strat;
- c) składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników oceny sprawozdania finansowego Spółki i sprawozdania Zarządu oraz wniosków Zarządu co do podziału czystego zysku i pokrycia strat;
- d) zatwierdzanie rocznego budżetu przygotowanego przez Zarząd;
- e) wyrażenie zgody na utworzenie lub przystąpienie do spółki lub konsorcjum;
- f) wyrażenie zgody na nabycie lub zbycie przez Spółkę akcji lub udziałów w spółkach albo na nabycie oddziałów spółek;
- g) wyrażanie zgody na nabycie lub zbycie nieruchomości bądź prawa wieczystego użytkowania nieruchomości bądź udziału w nieruchomości bądź udziału w prawie wieczystego użytkowania

- nieruchomości (w związku z czym w sprawach tych nie jest wymagana uchwała Walnego Zgromadzenia);
- h) wyrażenie zgody na zawieranie przez Spółkę spółek patentowych i umów licencyjnych, bądź długoterminowych umów kooperacyjnych, których wartość przenosi równowartość w złotych kwoty 1.000.000 EUR;
 - i) wyrażenie zgody na obciążanie majątku Spółki o wartości przenoszącej równowartość w złotych kwotę 50.000 EUR lub na udzielanie gwarancji na kwotę przenoszącą powyższą wartość, trwającą dłużej niż dwanaście kolejnych miesięcy;
 - j) ustalanie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej delegowanych do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu;
 - k) zawieszanie w wykonywaniu czynności poszczególnych członków Zarządu lub całego Zarządu w przypadku zaistnienia ważnych przyczyn;
 - l) delegowanie członka lub członków Rady Nadzorczej do tymczasowego pełnienia obowiązków członka Zarządu w przypadku, gdy poszczególny członek Zarządu lub cały Zarząd został zawieszony w pełnieniu czynności lub w przypadku zaistnienia innych przyczyn uniemożliwiających Zarządowi wykonywanie czynności;
 - m) zatwierdzanie Regulaminu Zarządu;
 - n) wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego Spółki.

Uchwały Rady Nadzorczej podejmowane są bezwzględną większością głosów członków obecnych. Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje obowiązki osobiście, mogą jednak brać udział w podejmowaniu uchwał Rady Nadzorczej oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej. W razie równej liczby głosów oddanych „za” i „przeciw” uchwałę rozstrzyga głos przewodniczącego Rady Nadzorczej, a pod jego nieobecność głos zastępcy przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała jest ważna, jeżeli wszyscy członkowie zostali powiadomieni o treści projektu uchwały, a za uchwałą opowiedziała się bezwzględna większość członków Rady.

Szczegółowy tryb działania Rady Nadzorczej określa Regulamin Rady Nadzorczej. Treść obowiązującego Regulaminu Rady Nadzorczej dostępna jest na stronie www.ztkruszwica.pl w zakładce „dla inwestorów”.

Od dnia 1 stycznia do dnia 23 maja 2016 r. w skład Rady Nadzorczej wchodził: pp. Tommy Jensen – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Vesselina Shaleva – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, George Allard, Markus Sieger, Roman Górny, Sławomir Ludwikowski, Jerzy Rajski, Gordon Hardie, Stefan Gierga, Mariusz Szeliga – Członkowie Rady Nadzorczej.

23 maja 2016 roku Emitent otrzymał rezygnację Pana Stefana Gierga, członka Rady Nadzorczej z pełnionych przez niego funkcji ze skutkiem na dzień odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki dominującej (raport bieżący nr 9/2016 z dnia 23 maja 2016 r.). Następnie w dniu 24 maja 2016 roku Emitent otrzymał rezygnację Pana Gordona Hardie, członka Rady Nadzorczej z pełnionych przez niego funkcji ze skutkiem na dzień odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki dominującej (raport bieżący nr 10/2016 z dnia 24 maja 2016 r.).

W związku z powyższym podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki w dniu 8 czerwca 2016 roku uprawniony akcjonariusz Koninklijke Bunge B.V. powołał w skład Rady Nadzorczej panów Williama Dujardin i Andrzeja Różyckiego.

W związku z powyższym na dzień 31 grudnia 2016 r. w skład Rady Nadzorczej wchodził: pp. Tommy Jensen – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Vesselina Shaleva – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, George Allard, William Dujardin, Roman Górny, Sławomir Ludwikowski, Jerzy Rajski, Andrzej Różycki, Markus Sieger i Mariusz Szeliga – Członkowie Rady Nadzorczej.

Pan Sławomir Ludwikowski i prof. Jerzy Rajski spełniają kryteria niezależności przewidziane w Dobrych Praktykach.

C. Komitet Audytu

Zgodnie z § 14 ust. 2 Regulaminu Rady Nadzorczej, funkcjonujący w Spółce dominującej od 5 grudnia 2009 roku Komitet Audytu składa się z 3 (trzech) członków, powoływanych i odwoływanych uchwałą Rady Nadzorczej spośród jej członków. Rada Nadzorcza w drodze uchwały wybiera przewodniczącego Komitetu Audytu. W myśl § 14 ust.3 Regulaminu Rady Nadzorczej, przy ustalaniu składu Komitetu Audytu należy brać pod uwagę, że przynajmniej 1 (jeden) jego członek powinien spełniać warunki niezależności i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

Zgodnie z § 14 ust.4 Regulaminu Rady Nadzorczej, do zadań Komitetu Audytu należy:

- a) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Spółki;
- b) monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem;
- c) monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej;
- d) monitorowanie niezależności podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych;
- e) rekomendowanie Radzie Nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej Spółki;
- f) analiza pisemnych informacji otrzymywanych od podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych o istotnych kwestiach dotyczących rewizji finansowej oraz przekazywanie Radzie Nadzorczej stanowiska w tej sprawie.

Od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2016 r. w skład Komitetu Audytu wchodził: pp. Sławomir Ludwikowski - Przewodniczący Komitetu Audytu oraz George Allard i Roman Górny – Członkowie Komitetu Audytu.

XII. Opis polityki różnorodności stosowanej do organów administrujących, zarządzających i nadzorujących emitenta w odniesieniu do aspektów takich jak na przykład wiek, płeć lub wykształcenie i doświadczenie zawodowe, celów tej polityki różnorodności, sposobu jej realizacji oraz skutków w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli emitent nie stosuje takiej polityki, zawiera w oświadczeniu wyjaśnienie takiej decyzji

Emitent nie przyjął polityki różnorodności. Niezależnie jednak od tego, przy doborze osób piastujących funkcję członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółka dominująca niezmiennie kieruje się najwyższymi standardami i w tym zakresie nie dokonuje różnicowania kandydatów ze względu na ich płeć ani inne cechy pozamerytoryczne. Podstawowym kryterium wyłaniania władz w Spółce dominującej są wysokie kompetencje, umiejętności oraz profesjonalizm kandydatów.

Kruszwica, dnia 14 marca 2017 roku

Podpisy wszystkich członków Zarządu Spółki dominującej:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

.....

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

.....

Marcin Brodowski – Członek Zarządu

.....

Jacek Michalak – Członek Zarządu

.....

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

.....

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

.....

Tomasz Wika – Członek Zarządu

.....